

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	I <i>Meddelelser</i>	
	.....	
	II <i>Forberedende retsakter</i>	
	Det økonomiske og sociale Udvalg	
	Forsamling af april 1989	
89/C 159/01	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om fællesskabsforanstaltninger til beskyttelse af ferskvand, kystvand og havvand mod forurening forårsaget af nitrater fra diffuse kilder	1
89/C 159/02	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 80/181/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om måleenheder	3
89/C 159/03	Udtalelse om forslaget til Rådets forordning (EØF) om sikkerhed stillet af kreditinstitutter eller forsikringsvirksomheder	4
89/C 159/04	Udtalelse om forslaget til Rådets tredje direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarforsikring for motorkøretøjer	7
89/C 159/05	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om retsbeskyttelse af bioteknologiske opfindelser	10
89/C 159/06	Udtalelse om forslaget til Rådets afgørelse om iværksættelse af et EF-handlingsprogram på mellemlang sigt for økonomisk og social integration af de dårligst stillede befolkningsgrupper	13

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (<i>fortsat</i>)	Side
89/C 159/07	Udtalelse om forslaget til Rådets forordning (EØF) om statistikker over udveksling af goder mellem medlemsstaterne	16
89/C 159/08	Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om kørekort	21
89/C 159/09	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om fartgrænser for visse kategorier af motorkøretøjer i Fællesskabet	23
89/C 159/10	Udtalelse om forslaget til Rådets beslutning om vedtagelse af et særprogram for forskning og teknologisk udvikling på området bioteknologi (1990-1994) BRIDGE (Bioteknologisk forskning med sigte på innovation, udvikling og vækst i Europa)	26
89/C 159/11	Udtalelse om forslaget til Rådets beslutning om vedtagelse af et særprogram for forskning og teknologisk udvikling for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab på området råstoffer og genbrug (1990-1992)	31
89/C 159/12	Udtalelse om Rådets afgørelse om højopløsnings-tv	34
89/C 159/13	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om oprettelse af et indre marked for teletjenester gennem implementering af ONP («Open Network Provision«-Tilrådighedsstillelse af åbne net)	37
89/C 159/14	Udtalelse om forslaget til Rådets afgørelse om forbedring af erhvervs klimaet og fremme af udviklingen af virksomheder, især små og mellemstore virksomheder, i Fællesskabet	38
89/C 159/15	Udtalelse om : — forslaget til Rådets direktiv om indførelse af obligatorisk næringsdeklaration af levnedsmidler bestemt til salg til endelige forbrugere, og — forslaget til Rådets direktiv om næringsdeklarationsregler for levnedsmidler bestemt til salg til endelige forbrugere	41
89/C 159/16	Udtalelse om udkast til Rådets henstilling om forbud mod rygning på offentlige steder	44
89/C 159/17	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om aktive, implantable, elektromedicinske anordninger	47
89/C 159/18	Udtalelse om : — forslaget til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 2727/75 om den fælles markedsordning for korn, — forslaget til Rådets forordning (EØF) om de almindelige bestemmelser for producentstøtte for flintmajs af høj kvalitet, og — forslaget til Rådets forordning (EØF) om fastsættelse af producentstøttebeløbet for visse sorter flintmajs af høj kvalitet, der er sået i høståret 1988/1989	50

(Fortsættes på omslagets tredje side)

<u>Informationsnummer</u>	Inhold (<i>fortsat</i>)	Side
89/C 159/19	Udtalelse om forslaget til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1418/76 om den fælles markedsordning for ris	51
89/C 159/20	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 81/602/EØF og 88/146/EØF vedrørende forbud mod visse stoffer med hormonal virkning og mod stoffer med thyreostatisk virkning	52
89/C 159/21	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning vedrørende obligatorisk anvendelse af sikkerhedsseler i køretøjer på under 3,5 tons	52
89/C 159/22	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om den tilladte maksimale alkohol-koncentration i blodet hos førere af motorkøretøjer	54
89/C 159/23	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 80/778/EØF om drikkevand, 76/160/EØF om badevand, 75/440/EØF om overfladevand og 79/869/EØF om målemetoder og hyppighed for analyse af overfladevand . . .	55
89/C 159/24	Udtalelse om : — udkast til fælles afgørelse truffet af Rådet og Kommissionen om indførelse af et særligt program for de oversøiske franske departementer som følge af disses afsides beliggenhed og økarakter (POSEIDOM), og — forslaget til Rådets beslutning om særtoldordningen i de oversøiske franske departementer	56
89/C 159/25	Udtalelse om forslaget til Rådets beslutning om et flerårigt særprogram for forskning og uddannelse i strålingsbeskyttelse (1990-1991) for Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom)	62
89/C 159/26	Udtalelse om : — forslaget til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet, og — forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 68/360/EØF om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres familiemedlemmer	65
89/C 159/27	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om samordning af visse i medlemsstaterne ved lov eller administrativt fastsatte forskrifter vedrørende udøvelse af radiospredningsvirksomhed	67

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om fællesskabsforanstaltninger til beskyttelse af ferskvand, kystvand og havvand mod forurening forårsaget af nitrater fra diffuse kilder⁽¹⁾

(89/C 159/01)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 17. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 130S at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål, som udpegede Michel Saiu til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, den 26. april 1989, med et stort flertal for, 3 stemmer imod og 3 stemmer hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Introduktion

1.1. Det stigende nitratniveau i Fællesskabets overfladevand og grundvand rejser to grundlæggende miljøproblemer. Det første vedrører sikre drikkevandsforsyninger og det andet eutrofiering af indre og kystnære farvande.

1.2. Der findes to diffuse hovedkilder til nitratforurening: landbruget og de kommunale spildevandsudledninger. Landbruget forårsager nitratforurening på grund af visse dyrkningsmetoder, afgrøder, overdreven eller uhensigtsmæssig udspreddning af husdyrgødning og handelsgødning.

1.3. Kommissionen foreslår en procedure til kontrol med nitratudledningerne til vandmiljøet. Medlemsstaterne skal udpege »sårbare zoner«, de områder, der er mest nitratforurenede, og hvor der bør træffes foranstaltninger. Disse foranstaltninger kommer til at inkludere EF-grænseværdier for mængden af den husdyrgødning, der må tilføres jorden, grænseværdier for anvendelsen af handelsgødning fastsat af de nationale myndigheder, dyrkningsmetoder og en grænse for nitratindholdet i kommunale spildevandsudledninger.

1.4. Gennemførelsen af dette direktiv kan have økonomiske konsekvenser for visse landbrugere i områder, hvor nitratindholdet er højt på grund af »gamle synder«. I den forbindelse henviser Kommissionen til sin seneste meddelelse om »Miljø og Landbrug«, i hvilken den har fastslået, at medlemsstaterne skal have mulighed for i deres programmer at inkludere »hensigtsmæssig teknisk og/eller finansiel støtte for at hjælpe landmænd til at tilpasse sig den nye agro-økonomiske sammenhæng«.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Da der er konstateret en tendens til en nitratkoncentration, der når op på og overstiger den maksimale koncentration på 50 mg nitrat pr. l drikkevand, fastsat af Kommissionen i direktiv 80/778/EØF, fremsætter Kommissionen dette direktivforslag KOM(88) 708 endelig udg., som ØSU tilslutter sig med forbehold af nedenstående generelle og særlige bemærkninger, især vedrørende husdyrgødning.

2.2. ØSU godtager de overvejelser, der har foranlediget Kommissionen til at fremsætte forslag om EF-foranstaltninger vedrørende husdyrgødning, medens det er de nationale myndigheder, der skal fastsætte de maksimale doser for handelsgødning, dyrkningsmetoder og en begrænsning af nitratindholdet i de kommunale spildevandsudledninger. ØSU har dog det forbehold, at Kom-

⁽¹⁾ EFT nr. C 54 af 3. 3. 1989, s. 4.

missionens retningslinjer bør tage højde for forskellene, navnlig i de klimatiske forhold, og for jordbundens sammensætning i de forskellige egne af EF.

2.3. Dette direktiv vil — og det gælder både i relation til udarbejdelse og gennemførelse — kun få positive virkninger, hvis landbruget, industrien og amter og kommuner bevidstgøres og reelt inddrages, og hvis befolkningen regelmæssigt informeres om udviklingen i drikkevandskvaliteten og nitratindholdet i de kommunale spildevandsudledninger.

2.4. I betragtning af at det i mange isolerede landbeboelser ofte er vanskeligt at sikre det anbefalede nitratindhold på 44 mg/l for at undgå risikoen for methæmoglobinæmi, især når forsyningen stammer fra små private kilder, bør der iværksættes programmer til etablering af vandforsyningsnet i de sårbare områder.

2.5. Fastlæggelsen og afgrænsningen af de sårbare områder kan have betydelige indkomstmæssige konsekvenser for de landbrugere, der har jord inden for disse områder. Det er derfor vigtigt, at medlemsstaterne via samråd søger at undgå at træffe for uensartede foranstaltninger, som kan føre til konkurrencefordrejning mellem landbrugere i nabomedlemsstater.

2.6. Blandt andet som led i valoren-programmet bør der anstilles overvejelser og iværksættes undersøgelser af flydende husdyrgødning med hensyn til produktion, oplagring, udspretningsperiode samt forbehandling ved methanisering for at gøre oplagringen rentabel.

2.7. Rationel anvendelse af handelsgødning og husdyrgødning i agerbruget forudsætter, at de doseres efter planternes behov og efter, hvor nitratbelastet vandet er, efter jordbundens beskaffenhed og dens evne til at danne nitrater som følge af dens fysiske og biologiske sammensætning samt efter klimaet og indvirkningen af solens stråling.

Medlemsstaterne bør således anbefales at iværksætte rationelle gødskningsprogrammer på grundlag af systematiske jordbundsanalyser og andre fremgangsmåder.

2.8. ØSU foreslår, at medlemsstaterne fremmer disse relevante programmer ved at lægge dem ud til offentlige organer eller private institutter med særlig overenskomst med staten.

2.9. Spredning på jorden af flydende gødning i sårbare områder bør kun være tilladt, hvis der på forhånd er

foretaget analyser af jordens indhold af gødningsstoffer, især uorganisk kvælstof.

2.10. I betragtning af, at straffeforanstaltninger måske ikke er tilstrækkelig afskrækkende, bør dette direktiv indeholde henstillinger til medlemsstaterne om, at de via disse programmer søger at informere, rådgive og hjælpe producenter og brugere af flydende gødning og handelsgødning, således at direktivet får den størst mulige virkning, og således at det kan iværksættes hurtigst muligt.

2.11. Fastsættelsen af perioder, hvor spredning af flydende husdyrgødning er forbudt, bør suppleres med oplysninger om »anbefalede« spredningsperioder under hensyntagen til, hvornår de bedst mulige betingelser for begrænsning af forureningsrisici foreligger. Når spredning i disse perioder ikke kan ske på grund af sammenfald med turistaktiviteter, skal medlemsstaterne træffe kompenserende foranstaltninger.

2.12. Det er yderst vigtigt, at der tages højde for betingelserne for spredning af flydende husdyrgødning og handelsgødning i forbindelse med iværksættelsen af andre foranstaltninger inden for landbruget, f.eks. arealnedlæggelse.

2.13. Da det er meget vigtigt at prioritere miljøforbedringen, bør bestemmelserne i bilag 3 have obligatorisk karakter. Derfor bør artikel 4, stk. 3, have samme ufravigelige karakter som artikel 4, stk. 1 og 2.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 2, litra d)

ØSU er overrasket over, at antallet af dyr ikke giver anledning til eventuelle afvigelser alt efter den nitratmængde, deres gødning eller den gødning, der tages i betragtning, producerer.

Husdyrgødningsens sammensætning er nemlig meget uensartet bl.a. på grund af de forskellige systemer, dyrene fodres efter.

Eftersom antallet af dyr fastsættes i forhold til udspretningsarealet og ikke i forhold til antallet af dyr på selve bedriften, kan termen »husdyr« ikke forbeholdes dyr, der holdes med henblik på brug eller fortjeneste, men må også gælde selskabsdyr eller dyr, der opdrættes til rekreative eller pædagogiske formål.

3.2. Artikel 2, litra h)

Udledning i grøfter eller vandløb på stedet kan ikke opfattes som »tilførsel til jorden«, da dette kan forurene

uden økonomisk fordel, som omtalt i den fjerde betragtning.

Disse udledninger bør forbydes og underkastes kontrol og særlig behandling.

3.3. Artikel 4, stk. 1, litra a)

I sårbare zoner kan mængden af hysdyrgødning ikke fastsættes uden at jordtypen, husdyrgødningens indhold og antallet af dyr på det pågældende område er kendt. Det er således af fundamental betydning at foretage en optælling af dyrene på det pågældende område. Derfor bør litra a) ændres.

3.4. ØSU finder, at bestemmelserne i artikel 6, 7 og 8 kun bør gælde de tekniske krav, der ikke vil kunne

ændre dette direktivs anvendelsesområde eller medføre alvorlige økonomiske konsekvenser i medlemsstaterne.

3.5. Det økonomiske og sociale Udvalg ønsker at få tilstillet den rapport, der er omtalt i artikel 10.

3.6. Bilag 2

Heste bør tilføjes, og i kategorien ungvæg eller kødkvæg bør de andre drøvtyggere såsom dådyr, rådyr og hjorte osv. medtages.

3.7. Bilag 3

Der bør tilføjes teknikker som f.eks. biologisk rensning af spildevand, anvendelse af bakterier, enzymer osv.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 80/181/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om måleenheder ⁽¹⁾

(89/C 159/02)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser, som udpegede Georges Proumens til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, mødet den 26. april 1989, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

ØSU tilslutter sig helt det foreliggende forslag til direktiv, som skal åbne mulighed for gradvis afskaffelse af en række britiske måleenheder. Man må således tage

hensyn til nationale sædvaner, som afspejler ældgamle skik og brug, idet enhver ændring på dette område skaber problemer for borgerne, og ikke mindst for ældre personer.

1.1. Dette er baggrunden for, at bestemmelsernes gyldighed udstrækkes til 1994 eller 1999.

⁽¹⁾ EFT nr. C 31 af 7. 2. 1989, s. 7.

1.2. Af hensyn til den internationale handel foreslår Kommissionen i øvrigt tilføjet enheden *troy ounce*, som herefter bliver godkendt som måleenhed i hele EF.

1.3. Hvad angår de specifikke anvendelser i pkt. 2 (bilagets kapitel II), er det klart, at vejskiltene ikke skaber problemer for de øvrige medlemsstater.

1.4. Hvad i øvrigt angår pkt. 2 (kapitel II), må man dog, når det gælder mælk, for *pint*'ens vedkommende sørge for, at også den omtrentlige værdi kommer til at figurere på emballagen ved eksport til andre medlemsstater.

Med hensyn til *acren* må den omtrentlige værdi også nævnes i salgsreklamerne, hvis jord i Det Forenede

Kongerige eller Irland reklameres til salg uden for disse lande.

1.5. Hvad angår måleenhederne i pkt. 3 (bilagets kapitel IV), er der helt klart ingen problemer med *fathom* og *therm*, når man betænker dels de internationale og dels de nationale traditioner.

1.6. Med hensyn til *pint* eller *fluid ounce* må værdien efter SI (det internationale system) derimod angives ved eksport.

1.7. For *ouncens* vedkommende er der tale om produkter, som sælges i løs vægt, således at der må være tale om rent lokalt salg.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets forordning (EØF) om sikkerhed stillet af kreditinstitutter eller forsikringsvirksomheder⁽¹⁾

(89/C 159/03)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 24. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser, som udpegede Klaus Meyer-Horn til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling (mødet den 26. april 1989) enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Med den foreslåede forordning forpligtes alle offentlige myndigheder til at acceptere sikkerhedsstillelse fra samtlige godkendte kreditinstitutter og forsikringsvirksomheder i et hvilket som helst EF-land. Det

skal altså ikke mere overlades til offentlige myndigheder at vurdere kreditværdigheden af sikkerhedsstillende kreditinstitutter og forsikringsvirksomheder fra andre lande. Regler, som ikke stemmer overens med dette princip, skal afskaffes. Følgelig skal navnlig forordningen fra 1977 om fællesskabsforsendelse ændres, så selvskyldnerkaution fra alle tilladte kreditinstitutter eller forsikringsvirksomheder i et EF-land accepteres, og ikke

⁽¹⁾ EFT nr. C 51 af 28. 2. 1989, s. 6.

kun fra godkendte kautionister i det pågældende medlemsland.

1.2. Det princip, som nævnes i pkt. 1.1, revideres med den foreslåede forordning, selv om der inden for EF i øjeblikket stadig gælder forskellige tilsynsregler for kreditinstitutter (f.eks. med hensyn til solvens og egenkapital) og forsikringsvirksomheder, og selv om kompetencen endnu ikke ligger hos værtslandets myndigheder alene. Offentlige organer vil således blive forpligtet til at acceptere sikkerhedsstillelse uden samtidig at være underrettet om, på hvilke tilsynsretlige betingelser sikkerhedsstillelsen er ydet i de enkelte lande i EF.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU udtrykker principielt tilfredshed med Kommissionens initiativ; den foreslåede forordning (KOM (88) 805) skal således sikre, at vurderingen af kreditinstitutters og forsikringsvirksomheders kreditværdighed udelukkende foretages af de relevante tilsynsmyndigheder og ikke overlades til offentlige myndigheders skøn i andre lande.

ØSU godkender altså dette princip fuldt ud, men rejser dog det spørgsmål, om man har været helt klar over de praktiske, retlige konsekvenser af et sådant regelsæt, når det gælder spørgsmålet om, hvilken national lovgivning der finder anvendelse, og ved hvilken ret strids spørgsmål skal afgøres (jf. pkt. 3.2).

2.2. ØSU godkender også, at der som retsinstrument foreslås en forordning, som bygger på EØF-traktatens artikel 100 A, og som direkte regulerer det retlige forhold mellem dem, der stiller sikkerhed, og dem, som sikkerhedsstillelsen omfatter, i samtlige EF-lande.

3. Bemærkninger til de enkelte artikler

3.1. Ifølge artikel 1 er forordningen direkte henvendt til »en myndighed«. I begrundelsen for artikel 1 påpeger Kommissionen, at man som »myndighed« skal betragte enhver »enhed«, som en medlemsstat (eller EF) er ansvarlig for. Som eksempler nævner Kommissionen i begrundelsen lokale myndigheder, sociale sikkerhedsinstitutioner og domstole samt disse myndigheders diplomatiske repræsentationer i tredjelande. ØSU rejser det spørgsmål, om begrebet »myndigheder« ikke kan gøres endnu bredere end disse eksempler. Man kunne forestille sig, at f.eks. notarer med offentlige opgaver samt visse kreditinstitutter ville falde ind under artikel 1, hvis begrebet »myndighed« ikke defineres mere entydigt i forordningen. ØSU går ud fra, at forordningen i alle tilfælde gælder for myndigheder, som, hvis forordningen ikke havde fandtes, kunne påberåbe sig deres status

som myndigheder eller deres offentlige funktion for i givet fald at kræve, at der stilles sikkerhed af et kreditinstitut eller en forsikringsvirksomhed i samme land.

3.2. Artikel 1 omhandler forpligtelsen til at acceptere sikkerhed stillet af alle kreditinstitutter i en EF-medlemsstat, der i henhold til direktiv 77/780/EØF eller 73/239/EØF har tilladelse til at udøve krediteller forsikringsvirksomhed. Det fastsættes dog ikke i selve forordningen, hvilken lovgivning der gælder, og ved hvilken ret strids spørgsmål skal afgøres. Åbenbart går man ud fra, at der som hovedregel vil blive anvendt den nationale lovgivning i hjemlandet for den offentlige myndighed, som har accepteret sikkerhedsstillelsen, at denne myndighed vil placere værnetinget i sit hjemland, og at også brugen og håndhævelsen af sikkerheden vil ske efter lovreglerne i den pågældende myndigheds hjemland.

3.2.1. Reglerne for retternes kompetence er nedfældet i Bruxelles-konventionen af 27. september 1968. Der består dog tvivl: Er denne konvention ikraftsat uden forbehold i samtlige medlemsstater? Hvilke konsekvenser har det, at denne konvention blev ændret med artikel 3 i konventionen af 9. oktober 1978, som blev indgået efter Storbritanniens, Danmarks og Irlands EFTiltrædelse, og som udtrykkeligt udelukker skatte-, told- og administrative spørgsmål? Hvornår kan konventionen forventes at finde anvendelse i Grækenland (undertegnet 25. oktober 1982) og hvornår i Spanien og Portugal (endnu ikke undertegnet)?

3.2.2. Hvilken national lovgivning, der skal anvendes, vil tydeligvis bero på Rom-konventionen af 19. juni 1980. Konventionen er endnu ikke ratificeret, men kodificerer den internationale privatret, som anvendes i alle medlemsstater. Er andet ikke aftalt, vil det da være lovgivningen i kautionistens hjemland, der gælder, dersom denne må træde til med betaling?

3.2.3. I betragtning af de spørgsmål, som opstår i denne forbindelse, bør det sikres,

- at forpligtelsen til at acceptere sikkerhedsstillelse i henhold til artikel 1 ikke fører til, at kreditor underkastes en anden lovgivning end den, der gælder for hovedforpligtelsen, og
- at kreditor for så vidt angår sikkerhed fra et andet EF-land kan træffe aftale om indenlandsk værneting og evt. opnå fuldbyrdelse i en forenklet form i henhold til Bruxelles-konventionen af 27. september 1968.

3.3. Forpligtelsen til at acceptere sikkerhed beror på det forhold, at der i de tilsynsregler, som eksisterer i alle EF-lande, og som tilnærmes hinanden og videreudvikles, ligger en garanti for, at alle kreditinstitutters og forsikringsvirksomheders sikkerhedsstillelser kontrolleres. I Kommissionens begrundelse hedder det herom, at et kreditinstitut eller en forsikringsvirksomhed, som ifølge de harmoniserede EF-ordninger har tilladelse til at udøve virksomhed, har al grund til at overholde disse

tilsynsretlige begrænsninger, idet de ellers risikerer, at tilladelsen trækkes tilbage. ØSU stiller det spørgsmål, om denne passus tilvejebringer den ønskede retssikkerhed. Denne retssikkerhed forudsætter nemlig, at kreditinstitutter og forsikringsvirksomheders sikkerhedsstillelse ydes på sammenlignelige tilsynsbetingelser, ikke mindst inden for rammerne af de tilsynsretlige regler (som skal tilnærmes hinanden) om bestemte forhold såsom egenkapital, solvensnøgletal, statusbeløb og definitionen på store kreditter. ØSU henstiller, at den fornødne retssikkerhed især garanteres for det tilfælde, at forordningen får umiddelbar retsgyldighed langt tidligere end de forskellige, endnu udestående direktiver om tilnærmelse af tilsynsreglerne for kreditinstitutter og forsikringsvirksomheder, som forventes at træde i kraft i 1992. Hvad kraver om tidsmæssig parallelitet mellem retsreglerne angår, henvider ØSU til sin udtalelse⁽¹⁾ om forslaget til 2. direktiv om samordning af lovgivningen

(¹) EFT nr. C 318 af 12. 12. 1988, s. 42 (pkt. 1.4.2).

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut.

3.4. Ifølge forordningsforslagets artikel 2 skal forordning (EØF) nr. 222/77 om fællesskabsforsendelse omformuleres, så man også tillader sikkerhedsstillelse fra kautionister, som ikke er godkendt i samme medlemsstat, herunder især sikkerhedsstillelse fra kreditinstitutter og forsikringsvirksomheder, der er godkendt i andre medlemsstater i henhold til direktiv 77/780/EØF og 73/239/EØF. ØSU stiller det spørgsmål, om man ikke i forordningsforslaget bør tage klarere stilling til spørgsmålet om myndighedernes mulighed for at udvise et vist skøn, idet en sådan mulighed er hjemlet i andre EF-regler om sikkerhedsstillelse. Ifølge Kommissionens begrundelse for artikel 2 (i pkt. 3) behøver disse regler ikke at blive ændret, fordi skønnet, når det gælder kreditinstitutters og forsikringsvirksomheders sikkerhedsstillelse, »begrænses«. Også i den 6. betragtning tales der om en »begrænsning« i myndighedernes mulighed for at udøve et skøn. ØSU går ud fra, at der på det af forordningen omhandlede område slet ikke skal være mulighed for at udøve et skøn, således at diskriminering over for kautionister fra andre EF-lande udelukkes, hvilket jo netop er sigtet med den foreslåede forordning.

Udtalelse om forslaget til Rådets tredje direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer⁽¹⁾

(89/C 159/04)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser, som udpegede Graham Speirs til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling (mødet den 26. april 1989), uden stemmer imod og med 1 stemme hverken for eller imod, følgende udtalelse.

ØSU udtrykker tilfredshed med Kommissionens forslag, men fremsætter følgende bemærkninger.

skadelidte erstatning, skal medlemsstaterne tvinge en af disse parter til uopholdeligt at udbetale erstatning til skadelidte.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Der udtrykkes tilfredshed med det foreslåede direktiv, idet det viderefører de bestræbelser, som blev sat i gang med de to første motorkøretøjsforsikringsdirektiver, hvis sigte var at fremme den frie bevægelighed for køretøjer og deres passagerer samt forbedre forsikringsbeskyttelsen og garantifonds-dækningen for ulykkesofre i hele EF. For klarhedens skyld er det imidlertid påkrævet at forbedre formuleringen af visse artikler.

1.2. Det foreslåede direktivs hovedbestemmelser kan opsummeres som følger:

- a) alle passagerer, bortset føreren og passagerer, som vel vidende og af egen fri vilje har taget plads i et stjålet køretøj, skal ydes forsikringsdækning som tredjemand (nogle lande kræver ikke passagerdækning på nuværende tidspunkt);
- b) medlemsstaterne skal sørge for, at motorkøretøjsforsikringer for tredjemand omfatter den minimumsdækning, som kræves ved lov i samtlige medlemsstater. I fremtiden skal enhver motorkøretøjsforsikring for tredjemand således yde dækning i hele EF på basis af én enkelt præmiebetaling;
- c) garantifonde, som bl.a. er oprettet for at udbetale erstatning til ofre for uforsikrede førere, kan ikke kræve, at de pågældende ofre først skal godtgøre, at den uforsikrede erstatningsansvarlige er ude af stand eller uvillig til at betale erstatning;
- d) i tilfælde af tvistighed mellem en forsikringsgiver og garantifonden om, hvem af dem der skal betale

1.3. ØSU forstår, at Kommissionens forslag i princippet bygger på systemet med det grønne kort, dvs. forsikringstageren skal omfattes af den lovpligtige minimumsdækning i værtslandet (jf. bilag). ØSU bemærker, at Kommissionen ikke har valgt at kræve, at der for motorkøretøjsforsikringer, som er tegnet i medlemsstater med høje krav til lovpligtig dækning, skal anvendes samme niveauer i hele EF, uanset om der kræves et (lavere) niveau i værtslandet. ØSU kan godkende Kommissionens indfaldsvinkel, forudsat at den fører nøje tilsyn med fremskridtene henimod den lovpligtige mindstedækning, som er nedfældet i artikel 1, stk. 2, i det andet forsikringsdirektiv (84/5/EØF) (dvs. mindstedækning på 350 000 ECU pr. skadelidt eller et mindstebeløb på 500 000 ECU for den samlede personskade uanset antallet af skadelidte; et samlet mindstebeløb på 600 000 ECU for personskader og tingskader, som skyldes et enkelt uheld).

1.4. Afskaffelsen og »enkeltilands-dækningen« ser ud til at være det mest kontroversielle forslag. ØSU godkender Kommissionens indfaldsvinkel. Forsikrings-selskaberne vil utvivlsomt justere deres præmier for køretøjer, som ikke forventes at forlade deres hjemland.

1.5. Det bemærkes, at det andet direktiv endnu ikke er iværksat fuldt ud i samtlige medlemsstater. Kommissionen bør tage alle nødvendige skridt til at sikre, at både lovens ånd og bogstav efterleveres.

1.6. Det erfares, at Kommissionen sammen med de lande, som allerede har tilkendegivet at ville efterleve bestemmelserne i det første og andet direktiv på et gensidigt grundlag, forhandler om en forlængelse, så også kravene i det foreliggende direktiv kan komme med. ØSU opfordrer Kommissionen til energisk at fort-

⁽¹⁾ EFT nr. C 16 af 20. 1. 1989, s. 12.

sætte disse drøftelser, så reglerne kan blive hurtigt iværksat, ikke mindst af landene af Den europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA).

1.7. Kommissionen bør gøre, hvad den kan for at sikre, at garantifondene udbetaler de erstatninger, som de er ansvarlige for, straks efter at ansvaret og erstatningens størrelse er fastslået.

1.8. ØSU anmoder Kommissionen om at sørge for, at forsikringsselskaberne i kontrakterne kun tager hensyn til risikorelevante forhold og ikke til kundernes nationalitet.

2. Særlige bemærkninger

2.1. Artikel 1

Denne artikel kan stort set godkendes. Kommissionen bør imidlertid sørge for, at også personer, som mod deres vilje tvinges til at være passagerer i et køretøj, ydes forsikringsmæssig beskyttelse.

2.2. Artikel 2

Brugen af ordene »førnævnte præmie« sammen med ordene »den minimumsdækning, som er foreskrevet i hver af de øvrige medlemsstater« gør artiklens betydning uklar. Artiklen bør omformuleres i overensstem-

melse med pkt. 1.3 ovenfor, så det tydeliggøres, at den dækning, der sigtes til, er den lovpligtige minimumsdækning, som er foreskrevet i hver enkelt af de øvrige medlemsstater, idet det er underforstået, at intet forhindrer forsikringsgiveren i at yde ekstra dækning.

2.3. Artikel 3

Den vægt, som lægges på manglende evne eller vilje til at betale, tilslører problematikken. Det bør tydeliggøres, at denne artikel kun kommer ind i billedet, når ansvaret og erstatningens størrelse er fastslået enten ved en domstol eller efter aftale mellem de berørte parter.

2.4. Artikel 4

Artiklen bør omformuleres, så det kræves af medlemsstaterne, at de tilvejebringer en mekanisme, dersom en sådan ikke allerede findes, hvorved en af parterne udpeges som ansvarlig for udbetaling af erstatning til skadelidte i første omgang. Kommissionen bør over for medlemsstaterne tage skridt til, at udbetalingen af erstatning til skadelidte sker hurtigt og på passende vis.

2.5. Artikel 5

Artiklen bør omformuleres, så det tydeliggøres, at direktivet træder i kraft et år efter, at Ministerrådet har vedtaget det.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

BILAG

Lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer i medlemsstaterne pr. 1. januar 1989

Medlemsstat	Personskader pr. begivenhed		Personskader pr. person		Tingskade	
	Valuta	ECU	Valuta	ECU	Valuta	ECU
Belgien	Ubegrænset		Ubegrænset		Ubegrænset (undtagen for brand og eksplosion)	
Danmark	60 millioner Dkr	7 514 136	50 millioner Dkr	6 261 780	5 millioner Bfr	115 940
Tyskland	1,5 million DM	721 848	1 million DM	481 232	10 millioner Dkr	1 252 356
Grækenland	10 millioner DR	62 965			400 000 DM	192 493
Spanien			8 millioner Pta	58 024	2 millioner DR	12 593
Frankrig			5 millioner FF	722 871	2,2 millioner Pta	15 957
Irland	Ubegrænset		Ubegrænset		3 millioner FF	433 723
Italien	500 millioner Lire	333 544	300 millioner Lire	200 127	40 000 IR£	51 672
Luxembourg	Ubegrænset		Ubegrænset		50 millioner Lire	33 355
Nederlandene	2 millioner Hfl (inklusive tingskade)	855 334			Ubegrænset (undtagen for brand og eksplosion)	
Portugal	20 millioner Esc (inklusive tingskade)	122 236	12 millioner Esc (inklusive tingskade)	73 342	50 millioner Lfr	1 159 396
Det Forenede Kongerige	Ubegrænset		Ubegrænset		250 000 £	360 288

Bemærkninger: — ECU-omregningskurser pr. 30. september 1987 (beløbene er rundet opad eller nedad til nærmeste ECU).

— Frankrig, Tyskland, Italien, Nederlandene og Portugal anvender større beløb for visse kategorier af køretøjer. Grækenland og Italien anvender mindre beløb for alle eller for visse motorcykler.

Kilde: EF-Kommissionen

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om retsbeskyttelse af bioteknologiske opfindelser ⁽¹⁾

(89/C 159/05)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 3. november 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser, som udpegede Säu til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling (mødet den 26. april 1989) med flertal, 1 stemme imod og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU erkender, at Kommissionen har god grund til at indføre reglen for retsbeskyttelsen af bioteknologiske opfindelser, men mener dog ikke, at den i det foreliggende direktivforslag har taget hele den relevante problemstilling op; teksten bør derfor revideres især under hensyntagen til de i denne udtalelse fremsatte kommentarer og forslag.

1.2. Direktivforslaget omhandler bioteknologiske opfindelser. Bioteknologien omfatter alle teknikker, der benytter eller fremkalder organiske forandringer i biologisk materiale, mikroorganismer, planter og dyr eller fremkalder forandringer i uorganisk materiale ved hjælp af biologiske midler. Bioteknologien dækker de områder, hvor opfindelsesarbejdet er mest aktivt og lovende, og hvor dette arbejdes resultater har særlig økonomisk og social betydning.

1.3. Den eksisterende retsbeskyttelse, således som den fremstår i EF-medlemsstaternes nationale lovgivning, henhører under internationale aftaler indgået i 1960'erne:

Det drejer sig om:

- Konvention af Den internationale union til beskyttelse af Plantenyheder (UPOV) fra 1961,
- Strasbourg-konventionen fra 1963,

hvis principper er videreført i

- Den Europæiske Patentkonvention fra 1973, og
- Fællesskabets Patentkonvention fra 1975.

I henhold til disse konventioner kan kun en del af de bioteknologiske opfindelser patenteres (mikrobiologi).

Udtrykt mere generelt er retssituationen præget af de lakuner og den mangel på ensartethed, som karakterise-

rer lovteksterne og deres fortolkning, og samtidig er retspraksis på området utilstrækkelig.

1.4. Sigtet med direktivet er at gøre det muligt for EF's industri at klare sig i konkurrencen med de store lande, især USA og Japan, på det bioteknologiske område og at mindske eller ligefrem indhente dens efterslæb.

Direktivet skal ligeledes fremme det indre marked ved at fjerne de forskellige eksisterende nationale forskelle i retsbeskyttelsen af bioteknologiske opfindelser, hvilket hverken kan ske via Fællesskabets Patentkonvention (FPK) eller Den Europæiske Patentkonvention (EPK).

Direktivets bestemmelser skal være forenelige med bestemmelserne i de eksisterende internationale konventioner.

Disse konventioner er baseret på fire principper:

- opdagelser som sådanne betragtes ikke som patenterbare opfindelser:

»Det er ikke opdagelsen som sådan, der kan patenteres, det er dens anvendelse til forarbejdnings- og mangfoldiggørelsesformål.«

Sondringen mellem den blotte opdagelse af et naturmateriale og dets patenterbarhed beror på den grad af teknisk og menneskelig indgriben, der er nødvendig for at fremstille det.

- plantesorter og dyreracer som sådanne eller primært biologiske fremgangsmåder, hvorved planter eller dyr frembringes, er ikke patenterbare,

- mikrobiologiske processer og produkter heraf er patenterbare,

- kirurgiske eller diagnostiske fremgangsmåder, som anvendes på dyr, betragtes ikke som opfindelser, der kan udnyttes industrielt, hvis de anvendes til terapeutisk behandling.

⁽¹⁾ EFT nr. C 10 af 13. 1. 1989, s. 3.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU tilslutter sig Rådets forslag til direktiv vedrørende retsbeskyttelse af bioteknologiske opfindelser (KOM(88) 496 endelig udg. — SYN 159) med forbehold af, at der tages højde for nedenstående generelle og særlige bemærkninger.

2.2. Et sådant direktiv udgør det første skridt henimod en udvidelse af patenterbarhedsområdet.

2.3. Landbruget er en af de mest direkte berørte sektorer, da det i høj grad forbruger bioteknologisk fremstillede produkter.

2.4. Som følge heraf beklager ØSU fraværet af en global indfaldsvinkel, som kunne have tilladt, at problemerne vedrørende retsbeskyttelsen af bioteknologiske opfindelser og problemerne vedrørende de europæiske forædleres rettigheder blev behandlet under et.

2.5. ØSU er overbevist om, at en sådan sideløbende behandling ville have tilvejebragt en bedre balance mellem forædlerrettigheder og patentbeskyttelse, så man havde tilgodeset de berørte parter rettigheder og interesser (landbrugsproducenter, landbrugscooperativer, forædlere, forskere, industrien).

Selv om direktivet er udarbejdet med alle de berørte direktoraters samtykke, har metoden med først at behandle patenterbarheden og dernæst udviklingen i forædlerrettighederne set i forhold til patentbeskyttelsen ikke givet alle de berørte parter en chance for at indgå i en frugtbar dialog.

De fleste af de valgte løsninger er Verdensorganisationen for intellektuel Ejendomsret (WIPO), hvis undersøgelse fra 1987 bygger på en høring, hvor kun industriens interesser var repræsenteret.

Derudover ville man med en sideløbende behandling bedre have kunnet undgå de risici, der er uundgåeligt knyttet til en udvidet beskyttelse af bioteknologiske opfindelser og til interaktionen mellem retsvirkningerne af patentbeskyttelsen og plante-forædlerrettighederne, dvs. risikoen for en dobbeltbeskyttelse, som vil være til skade for landbrugerne og forbrugerne.

Den Europæiske Patentkonvention regulerer nemlig ikke længere disse spørgsmål, og Den Europæiske Patentmyndighed har ingen kompetence på dette område.

2.6. Sondringen mellem på den ene side de »traditionelle« plantesorter, dvs. sorter frembragt ved kendte metoder, som er underkastet UPOV's specifikke og veletablerede retsbeskyttelse af forædlerrettigheder, og på den anden side de »nye« plantesorter, dvs. sorter der indeholder resultater af bioteknologisk forskning, synes at kunne afstedkomme en juridisk konflikt om en og samme genstand, nemlig når det drejer sig om en bioteknologisk opfindelse, som indgår i en plantesort.

2.7. ØSU foreslår, at der oprettes et licenssystem, som kan give en afbalanceret løsning, hvor ingen af de berørte parter favoriseres.

Den plante-forædler, der ønsker at udnytte en patenteret opfindelse til forædlingsformål, skal anmode patent-haveren om en licensaftale mod betaling af et rimeligt vederlag.

En sådan betaling ville udtømme patent-haverens rettigheder med hensyn til den af plante-forædleren senere frembragte plantesort.

2.8. For at forskerne kan udføre deres arbejde bedst muligt, bør direktivet sikre den samme automatiske frie adgang som for eksisterende sorter til plante-forskningsformål som defineret i UPOV-konventionen.

2.9. Et sådant system skal udformes således, at de forskellige plante-forædlere, som direkte eller via en plantesort anvender en bioteknologisk opfindelse, kan dele omkostningerne; herved kan man fremme den løbende forbedring af plantesorter og undgå, at der opstår monopoler, som på længere sigt kan skade innovationen.

2.10. ØSU udtrykker ligeledes frygt for de mulige virkninger af en kombination af de to regler, dels om levende materiales patenterbarhed og dels om fremgangsmåden for udvidelse af patenter. Disse kumulative virkninger kan indskrænke UPOV-konventionens anvendelsesområde og dermed føre til, at den uafhængige forædler forsvinder.

2.11. Derudover mener ØSU, at en af direktivets vigtigste målsætninger, nemlig at bringe Europa på lige fod med Japan og USA for så vidt angår opnåelsen af patenter, kun kan gennemføres delvist.

2.12. ØSU mener nemlig, at dette resultat kun kan opnås, hvis forskerne motiveres i højere grad. Denne motivation kan bl.a. komme i stand ved, at der indføres en egentlig opfinderstatut, og dette spørgsmål behandles ikke i direktivet.

Det bør bemærkes, at japanerne på 20 år har deponeret og opnået fem gange flere patenter end noget andet land i verden.

2.13. Japanernes effektivitet skyldes navnlig deres lovgivning fra 1967 om beskyttelse af opfindelser, som opererer med

- systemet med den første opfinder,
- motivationsloven.

ØSU finder det ønskeligt og presserende, at Kommissionen overvejer, om det kunne være hensigtsmæssigt at udarbejde et EF-direktiv, der kunne have de samme positive virkninger for forskernes motivation ved at anerkende deres rettigheder og sikre dem et medudbytte i resultaterne af deres opfindelser.

2.14. Det er ligeledes beklageligt, at det foreliggende direktivforslag ikke lægger op til en harmonisering af medlemsstaternes ordninger for bilæggelse af uoverensstemmelser mellem industriel ejendomsret og arbejdsret samt i spørgsmålet om retternes kompetence.

Mon ikke princippet bag den i Frankrig oprettede nationale kommission for arbejdstageres opfindelser, indført ved lov af 13. juni 1976, artikel 68 *bis*, med fordel kunne udstrækkes til hele EF?

2.15. Selv om ØSU er positivt indstillet over for princippet om levende materialers patenterbarhed, undtagen plantesorter og dyrearter, understreger det dog, at denne nye situation, hvor patenterbarhedsområdet er udvidet, kan rejse etiske problemer for visse anvendelser, især når de involverer dyr; her bør der tages højde for eventuelle bivirkninger, og specielt for de smerter, dyrene kan blive udsat for.

ØSU beklager ligeledes, at mennesket som sådant ikke eksplicit er omtalt i direktivet som ikke-patenterbart.

I direktivet fastsættes det nemlig ikke udtrykkeligt, at bioteknologiske processer, som ændrer den genetiske arv til andre formål end opretholdelsen og forbedringen af sundheden, ikke må anvendes på mennesket.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 3

Denne artikel er alt for generel. Den udtrykker ikke tilstrækkeligt klart, at artikel 2, stk. 1, i UPOV-konventionen, som pålægger de kontraherende stater kun at have én form for retsbeskyttelse af den samme botaniske slægt eller art, skal overholdes.

Teksten siger ikke udtrykkeligt, at sorten ikke kan patenteres, i og med at den henhører under forædlerrettighederne.

Derfor foreslår ØSU denne artikel affattet således:

»Mikroorganismer og genetiske komponenter af planter og dyr helt ned til protoplasmer betragtes som patenterbare.«

Af denne nye formulering af artikel 3 vil det fremgå, at en helhed af genetiske komponenter danner en sort og derfor vil være udelukket fra patentretten.

I øvrigt bør klassifikationer på et højere niveau end plantesorter fortsat holdes uden for et patentbeskyttelsessystem.

En ny slægt med de karakteristika, der gælder for en sort, kan således falde ind under beskyttelsen og forædlerrettigheder.

3.2. At udelukke mennesket fra patentbeskyttelse er noget, som Fællesskabet påtænker, men EF kan ikke overlade spørgsmålet til medlemsstaterne. Derfor bør direktivet i en specifik artikel udtrykkeligt og klart fastslå, at mennesket ikke er patenterbart.

3.3. Artikel 10

Sidste sætningsdel i afsnittet »anvendes til andet end private eller forsøgsmæssige formål« ændres til »anvendes til industrielt formål eller med henblik på kommerciel udnyttelse«.

3.4. Artikel 12, stk. 2

Udvidelsen af beskyttelsen til produkter, som stammer fra en patenterbar fremgangsmåde, udelukker ikke plantesorter og dyrearter fra at kunne patenteres, hvilket er i modstrid med 1. g 2. linje i artikel 3, stk. 1, som lyder »der ikke udgør en plantesort eller dyrerace«.

Planter og plantemateriale falder kun uden for patenterbarhedsområdet, når de fremstilles ved hjælp af en allerede kendt bioteknologisk fremgangsmåde, som det præciseres i artikel 3, stk. 2, men der hersker fortsat tvetydighed, hvad angår dyreracer.

3.5. Artikel 13

Patentretten kan, i overensstemmelse med den nye artikel 3, ikke omfatte planter og/eller dyr, hvori opfindelsen er inkorporeret.

3.6. Artikel 14, stk. 3

Bestemmelsen i stk. 3 skaber en alvorlig juridisk skævhed mellem forædlerens og patenthaverens interesser.

Bestemmelsen er tilmed overflødig, i og med at patenthaveren ved at indføre et gen i en plante eller i et dyr optræder som forædler. Idet han frembringer en ny sort/art, falder han ind under forædlerretten.

Hvis en forædler har opnået licens på en opfindelse og ikke udnytter den, kan patenthaveren desuden, som fastsat i patentretten, påberåbe sig en afhængighedslicens under henvisning til markedsforsyningen.

Artikel 14, stk. 3, bør derfor ændres i overensstemmelse hermed: en opfinder, som ikke er forædler, kan udnytte sin opfindelse kommercielt, såfremt en sådan udnyttelse kun kan ske i form af en sort, ved at anvende en licensmekanisme.

3.7. Artikel 15, stk. 3, litra b) ii)

Følgende tilføjes:

»Og retten til at udnytte patenterede opfindelser for på markedet at få et tilstrækkeligt udbud på rimelige betingelser.«

3.8. Artikel 17

ØSU er ikke overbevist om, at det er nødvendigt at afvige fra de almindelige retsregler ved at indføre omvendt bevisbyrde.

Ud over at ændre retspraksis i mange medlemsstater, kan den omvendte bevisbyrde sætte forædleren af en

sort, hvori der er inkorporeret en bioteknologisk opfindelse, i en vanskelig position, især i lyset af den udvidede patenterbarhed, direktivet i øvrigt indfører.

Endelig forekommer der at være en tendens til at afsvække forædlerrettigheder i forhold til patentrettighed, hvis man skal dømme efter Kommissionens holdning til den i artikel 14, stk. 4, omtalte domstol.

At man overlader det til nationale domstole at mægle i tvister mellem patenthavere og indehavere af forædlerrettigheder angående spørgsmål som f.eks. betydningen af det tekniske fremskridt eller licensgebyrets størrelse indebærer i øvrigt en risiko for konkurrenceforvridning, der forekommer overflødig.

3.9. Artikel 19, litra a)

Landbrugssektoren stiller sig forbeholden over for medtagelsen af spiselige svampe, celler og alger i betragtning af indvirkningerne på forædlerrettighederne.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets afgørelse om iværksættelse af et EF-handlingsprogram på mellemlang sigt for økonomisk og social integration af de dårligst stillede befolkningsgrupper⁽¹⁾

(89/C 159/06)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for social-, familie-, uddannelses- og kulturspørgsmål, som udpegede Roger Burnel til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, den 26. april 1989, uden stemmer imod, mens 1 hverken stemte for eller imod, følgende udtalelse.

I. GENERELLE BEMÆRKNINGER

1. Det økonomiske og sociale Udvalg er sig fattig-

domsproblemets omfang og kompleksitet inden for Fællesskabet fuldt bevidst. ØSU har i en informationsrapport udarbejdet af dets sektion for social-, familie-, uddannelses- og kulturspørgsmål peget på disse tunge kendsgerninger, og for at gøre indsatsen mere effektiv

⁽¹⁾ EFT nr. C 60 af 9. 3. 1989, s. 11.

begrænsede ØSU sine kommentarer og forslag til tre centrale emner:

- retten til almen og faglig uddannelse,
- retten til kommunikation og information,
- en garanteret minimumsindkomst til sikring af den erhvervs- og samfundsmæssige integration.

I informationsrapporten om fattigdommen understreges det ligeledes, at den vigtigste opgave er at bekæmpe fattigdommens årsager for at forebygge dens virkninger, især ved først og fremmest at gøre en energisk indsats for at skabe beskæftigelse. Det konstateredes endvidere, at der bør iværksættes initiativer på boligområdet, og analfabetismen skal bekæmpes.

Ud over de generelle foranstaltninger skal der gennemføres initiativer på lokalt plan, tæt på de virkelige forhold, til fordel for de mest sårbare grupper som f.eks. de handicappede⁽¹⁾.

ØSU minder om, at det altid har tillagt den sundhedsmæssige og sociale beskyttelse af enkeltpersoner og familier stor betydning, bl.a. gennem en social sikring baseret på solidaritet.

Det er derfor nødvendigt at iværksætte politiske foranstaltninger på nationalt plan og på EF-plan. Kommissionens forslag skal virke som et supplement til de foranstaltninger, der skal iværksættes nationalt, regionalt og lokalt.

2. ØSU har allerede konstateret, at der skal betydelige midler til for at skabe en meningsfuld aktion og for at trænge det onde, der udhuler vores samfund, tilbage.

3. Det foreliggende forslag til et »EF-handlingsprogram på mellemlang sigt for økonomisk og social integration af de dårligst stillede befolkningsgrupper«, som ØSU skal udtale sig om, har en væsentlig større beløbsramme at råde over end de foregående, men den er stadig for lille i betragtning af problemernes omfang og uopsættelighed. Programmet har eksperimentel karakter, da det først og fremmest koncentrerer sig om 30 interventioner, såkaldte prototyper. Disse skal tjene til eksempel for medlemsstaternes og EF-institutionernes foranstaltninger.

4. Det er således i bevidstheden om programmets begrænsning, men også om de fordele, der kan høstes, når erfaringer konfronteres, at projektets styrke og svagheder skal vurderes.

5. ØSU beklager i første omgang, at projektet ikke i højere grad udnytter erfaringerne fra de foregående programmer til at fastlægge prototypeforanstaltninger, der skal fremmes. Det foreliggende projekt ville i mindre

grad have lignet en anmodning om bevilling af udgifter, hvis det havde været muligt at klassificere disse foranstaltninger i nogle hovedkategorier som f.eks. afprøvnings i et andet land og i en anden social sammenhæng af forsøg, der har haft succes i et land, analyse af grundene til, at forsøg i et tidligere program blev en fiasko, iværksættelse af forsøg på et nyt grundlag osv.

5.1. ØSU lægger stor vægt på, at de prototypeforanstaltninger, der godkendes, skal tjene som eksempler, således at alle nationale, regionale og lokale parter kan tage ved lære af dem i deres bekæmpelse af fattigdommen. Det er kun under denne forudsætning, at et kapløb om EF-finansiering kan undgås i de tolv medlemsstater.

5.2. Da EF-handlingsprogrammet kun giver mulighed for at finansiere 30 prototypeprojekter til hjælp for knap 100 000 fattige, fremstår det som noget helt væsentligt, at udvælgelsen af projekterne sker på grundlag af deres karakter af eksempel og ikke ud fra et forsøg på at sprede midlerne jævnt eller i den rækkefølge, projektansøgningerne indgår i.

5.3. ØSU har gentagne gange fremhævet den afgørende betydning af forebyggende foranstaltninger ved bekæmpelse af fattigdommen samt af foranstaltninger, der sigter på at fjerne de dybere liggende årsager hertil (af social og strukturel art). ØSU ønsker derfor, at der iværksættes prototypeforanstaltninger med henblik på forebyggelse af fattigdom i områder i tilbagegang eller tilbagestående områder samt i områder, der risikerer at blive svækket som følge af gennemførelsen af det store indre marked.

5.4. Handlingsprogrammet til bekæmpelse af fattigdom og strukturfondenes intervention bør tilsammen kunne give EF-aktionen en vægt, der er tilstrækkelig stor til, at medlemsstaternes regeringer, de regionale og lokale myndigheder tilskyndes til at give økonomisk bistand til ambitiøse projekter. Det er ligeledes vigtigt, at Kommissionen påser, at regeringer samt regionale og lokale myndigheder arbejder sammen i marken i overensstemmelse med Rådets afgørelse om kontrol med anvendelsen af strukturfondenes midler og med gennemførelsesbestemmelserne hertil.

5.5. I forbindelse med programmets iværksættelse foreslår ØSU, at man udarbejder en integreret økonomisk og social strategi for at bekæmpe fattigdommen i alle dens aspekter.

6. ØSU's anden generelle bemærkning knyttes til den relativt store andel af det foreslåede budget (9 millioner

⁽¹⁾ Se ØSU's udtalelse om de handicappede (EFT nr. C 347 af 22. 12. 1987 og EFT nr. C 189 af 28. 7. 1986).

ECU ud af et budget på 70 millioner ECU), der afsættes til teknisk bistand og opfølgning af programmet. Uden at ville underkende værdien af erfaringsudveksling i dette handlingsprogram og den tekniske bistands betydning rejser ØSU spørgsmålet, om det ikke er muligt at finde en mindre udgiftskrævende, men dog effektiv måde at følge programmet op på. Med denne bemærkning foreslås det, at Kommissionen skaffer sig egne midler uden af den grund at give afkald på den nødvendige og uundværlige ekspertise udefra.

7. Den tredje generelle bemærkning gælder uddybningen af kendskabet til fattigdomsfænomenerne. ØSU kan kun bifalde princippet om en mere nøjagtig definition af fattigdomstærskler og om iværksættelsen af et program, der gør sammenligninger mellem medlemsstaterne mulige. ØSU led selv under mangelen på pålidelige oplysninger i forbindelse med udarbejdelsen af den før omtalte informationsrapport.

7.1. Uddybningen af kendskabet til fattigdomsfænomener bør dog først og fremmest være en opgave for De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor samt for de statistiske kontorer i medlemsstaterne og dækkes af deres budget. På den anden side erkender ØSU, at det er nødvendigt med incitament, og det bifalder, at der afsættes bevillinger fra EF-handlingsprogrammet til uddybning af kendskabet til fattigdomsfænomener.

7.2. ØSU finder det endvidere vigtigt, at der hyppigere foretages analyser af programmets opfølgning, og at resultaterne forelægges ØSU.

8. Det er endvidere nødvendigt at udbygge samarbejdet med de internationale organisationer, navnlig De forenede Nationers organisation for Uddannelse, Vi-

denskab og Kultur (UNESCO) og Den internationale Arbejdsorganisation (ILO), samt med de store ikke-statslige organisationer, som arbejder med fattigdomsproblemerne.

II. SÆRLIGE BEMÆRKNINGER

Artikel 2

ØSU minder om sine bemærkninger i informationsrapporten om, hvor vanskeligt det er at give en definition, som kan have gyldighed på alle former og tilfælde af fattigdom overalt og til enhver tid. ØSU finder endvidere, at udtrykket »dårligst stillede« ikke er heldigt valgt.

Artikel 3

ØSU mener, at der bør foretages en prioritering bl.a. på grundlag af tidligere erfaringer.

Artikel 5

Kommissionens og konsulenterne rolle bør defineres nærmere.

Artikel 9

Det rådgivende udvalg bør også omfatte ikke-statslige eksperter, der har mange års erfaring med bekæmpelse af fattigdom i alle dens former.

Artikel 12

Beretningerne om iværksættelsen og resultaterne af programmet bør ligeledes forelægges ØSU.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets forordning (EØF) om statistikker over udveksling af goder mellem medlemsstaterne⁽¹⁾

(89/C 159/07)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 23. januar 1989, under henvisning til EØF-traktatens artikel 100A, at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for økonomiske, finansielle og monetære spørgsmål, som udpegede Camille Giacomelli til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling den 26. april 1989, uden stemmer imod og med 5 stemmer hverken for eller imod, følgende udtalelse.

Indledende bemærkning

ØSU anerkender ganske vist, at det foreliggende forslag til forordning udgør et første skridt til en mulig løsning på det statistikproblem, der vil opstå inden for den interne EF-samhandel; men det konstaterer samtidig, at det ikke kan isoleres fra spørgsmålet om afgiftsharmonisering, som ØSU har udtalt sig om i flere udtalelser, der blev godkendt af plenarforsamlingen den 7. juli 1988 (jf. pkt. 2.6 nedenfor). ØSU kan derfor kun godkende dette forslag under forbehold af de talrige indholdsmæssige betragtninger, der blev fremsat dengang, og de fundamentale og tekniske forbehold, der kommer til udtryk i nærværende udtalelses forskellige punkter.

1. Indledning

1.1. I øjeblikket, og det vil uden tvivl sige indtil udgangen af 1992, når det indre marked skal være realiseret, udarbejdes statistikkerne over medlemsstaternes udenrigshandel, både for så vidt angår varebevægelserne mellem medlemsstaterne og samhandelen med tredjelande, på basis af oplysningerne, der indhentes i forbindelse med formaliteterne i tilknytning til varebevægelser over Fællesskabets indre og ydre grænser. Disse oplysninger indhentes fra statistikblade (det såkaldte enhedsdokument), som er en toldformular, der blev indført pr. 1. januar 1988, og som anvendes i varehandelen mellem samtlige EF-lande og mellem EF-lande og tredjelande. Denne fremgangsmåde bevirker samtidig, at indsamlingen af data til brug for statistikudarbejdelse sker ud fra en harmoniseret og standardiseret kodificering.

Samme dato indførtes den kombinerede EF-nomenklatur, der fremover vil tjene som et ensartet grundlag for betegnelsen af varer. Nomenklaturen, der opfylder statistiske og toldmæssige målsætninger, introducerer på én gang en europæisk harmonisering og en fælles indfaldsvinkel til den administrative kontrol med varebevægelser og den statistik, der produceres på grundlag heraf.

1.2. Blandt de overordnede målsætninger i hvidbogen, som nu er forankret i Den Europæiske Fælles Akt, skal nævnes fjernelsen af de fysiske grænser fra 1. januar 1993. Formaliteterne ved grænserne, dvs. grænsekontrol og tolddeklarering, vil dermed være dømt til at blive afviklet. Hermed vil man komme til at stå uden den dokumentation, der tjener til indhentning af statistiske oplysninger.

1.3. Selv om det i hvidbogen anbefales, at grænserne mellem medlemsstaterne skal fjernes, hersker der dog stadig, både i hvidbogens bogstav og ånd, uklarhed med hensyn til, hvilke konsekvenser dette vil have for medlemsstaternes udenrigshandelsstatistik. I hvidbogens pkt. 45 står der ikke desto mindre, at da den nuværende indsamling af statistiske data på grundlag af tolddokumenter ophæves må der introduceres andre dataindsamlingsmetoder til udarbejdelse af statistik over handelen mellem EF-landene.

1.4. Det forudsættes i hvidbogen, at de statistiske oplysninger skal indsamles hos virksomhederne. Det kan befrygtes, at dette ikke vil føre til lettelser, men derimod til fastholdelse, ja skærpelse af de administrative byrder. I det foreliggende forordningsforslag forsøger Kommissionen at forsikre de erhvervsdrivende om, at dette ikke vil blive tilfældet. Den søger at give dem det indtryk, at der introduceres et nyt system, der skulle være i stand til at dække de eksisterende informationsbehov, samtidig med at virksomhederne forsikres om, at der kun vil blive pålagt dem en oplysningspligt af overskueligt omfang. Forslaget består konkret i, at der indføres et permanent system til indsamling af statistiske oplysninger, det såkaldte INTRASTAT-system (se forordningsforslagets artikel 6).

1.5. Det indre marked af i morgen vil netop være karakteriseret ved, at de fysiske grænser er ophævet. Set med borgernes øjne, vil et marked uden grænser være et marked, hvor man ikke skal stoppe op ved grænseovergangene mellem EF-landene. Men skal EF's og medlemsstaternes behov for oplysninger om handelen med varer mellem medlemsstaterne dækkes, vil det imidlertid være nødvendigt, at de erhvervsdrivende fortsat pålægges formaliteter. Det må således være en forudsætning, at samtlige oplysningspligtige, i henhold til EF-retten, vil være nødsaget til at underkaste sig ensartede regler, eftersom de frie varebevægelser inden for det fremtidige indre marked nødvendigvis må ske på vilkår, som er ens for alle medlemsstater.

⁽¹⁾ EFT nr. C 84 af 5. 4. 1989, s. 4.

1.6. Når de toldformaliteter, som skal opfyldes ved varepassage over de indre EF-grænser, bortfalder, vil det tilhørende statistiske oplysningsmedium også falde bort. Kommissionen forudser, at der derfor vil opstå et behov for at bevidstgøre de oplysningspligtige om de forpligtelser, de fortsat har på det statistiske område. Der foreslås to midler til at nå dette mål: det ene er af »forebyggende art«, bestående i administrative retningslinjer eller i benyttelsen af mellemmand (toldkontorer, speditiofsfirmaer), medens det andet middel er af »kritisk« art og består i, at der gøres brug af registre over erhvervsdrivende inden for EF-samhandelen, som oprettes og administreres af den enkelte medlemsstat.

1.7. Det fastsættes udtrykkeligt, at det foreslåede indsamlingssystem fortsat skal rumme mulighed for, at oplysningerne for en given referenceperiode kan indberettes samlet. Der er tale om en mulighed, som i forvejen står åben for alle virksomheder uanset størrelse, dog forudsat, at deres interne organisation tillader det. Det nye system forudsættes i øvrigt udformet således, at det udnytter de nye muligheder, som elektronisk databehandling frembyder. På den baggrund bliver det Kommissionens opgave at sikre, at systemet er bedst muligt tilpasset den teknologiske udvikling efter 1992.

1.8. I begrundelsen til forslaget lægges der ikke skjul på de risici, som anvendelsen af det nye system til indsamling af statistiske oplysninger rummer, eftersom der skal indhentes oplysninger om »erhvervsforhold, som endnu ikke er kendt«. Det er derfor forståeligt, at Kommissionen, inden den lægger sig fast på ledsage- og gennemførelsesbestemmelser, agter at foretage en mere indgående analyse af visse vanskelige spørgsmål:

- anvendelsen af eksisterende formaliteter til statistiske formål,
- det ønskelige i at opretholde visse nationale bestemmelser,
- grænserne for samarbejdet mellem toldvæsenet og de statistiske myndigheder,
- nødvendigheden af periodisk at gennemføre supplerende undersøgelser vedrørende de varebevægelser, der holdes uden for indsamlingen, eller som vedrører personer, der er fritaget for oplysningspligt.

Kommissionen nærer tillid til, at de vanskeligheder, der måtte opstå i de første år, vil kunne korrigeres eller løses inden for et tidsrum af 3-4 år.

1.9. Inden for INTRASTAT-systemet, som ligeledes vil finde anvendelse på statistik vedrørende fællesskabsforsendelse og toldoplæg (med visse undtagelser for varer, som fortsat vil være underkastet told- og afgiftsformaliteter: varer fra tredjelande, der under en fiskal

forædlingsprocedure transporteres fra en medlemsstat til en anden), vil statistikken over samhandelen mellem medlemsstaterne være den første, der overgår fra det gamle til de nye system.

I Rådets forordning (EØF) nr. 1736/75⁽¹⁾ af 24. juni 1975 blev der fastsat ensartede definitioner og metoder for såvel EF's eksterne handel som for samhandelen mellem medlemsstaterne. En halv snes år senere defineredes i Rådets forordning (EØF) nr. 2954/85⁽²⁾ »som led i en standardisering og forenkling af statistikken over samhandelen mellem medlemsstaterne (...) denne statistik, således at den klart afgrænses fra statistikken over Fællesskabets handel med tredjelande« (1. betragtning); i samme forordning hedder det videre: »Visse bestemmelser i forordning (EØF) nr. 1736/75 skal ikke længere finde anvendelse på statistikken over samhandelen mellem medlemsstaterne« (2. betragtning).

1.10. Med fjernelsen af de fysiske og afgiftsmæssige grænser mellem EF-landene fra 1. januar 1993 vil statistikken over varehandelen mellem medlemsstaterne ikke længere kunne bygge på det medium og referencepunkt, som udgøres af de formaliteter og den kontrol, toldmyndighederne pålægger afsendere og modtagere af varer, der bevæger sig inden for EF. Dette er baggrunden for, at Kommissionen med sit forslag allerede nu bestræber sig for straks at sætte et nyt oplysningsindsamlingssystem på form. Systemet støtter sig til de allerede eksisterende administrative kontrolnet. Det skal sikre kontinuiteten i de statistiske resultater og bør hurtigst muligt prøvekøres for at få konstateret, om det er fuldt dækkende og *up-to-date*. Dersom der afsløres eventuelle mangler eller svagheder i systemet, må disse hurtigst muligt afhjælpes. Da varebevægelserne ikke må lide under eventuelle ufuldkommenheder ved systemet, må de nødvendige forbedringer og forenklinger indbygges på et tidligt tidspunkt. Formålet med forslaget er således at foretage en tilpasning af reglerne vedrørende statistikken over samhandelen mellem medlemsstaterne, således som denne statistik er defineret i forordning (EØF) nr. 2954/85. I begrundelsen er det endvidere forudsat, at der vil blive udarbejdet analoge bestemmelser, så snart indsamlingen af oplysninger vedrørende den såkaldte specialhandel er sat i værk med henblik på udarbejdelse af statistik vedrørende fællesskabsforsendelse og toldoplæg.

1.11. Kommissionen har bevidst søgt at undgå, at de erhvervsdrivende af statistiske hensyn skulle være tvunget til i driften af deres virksomhed at sondre mellem varebevægelser inden for EF og handel med erhvervsdrivende i tredjelande. Samtidig har den villet undgå, at der med INTRASTAT-systemet introduceres en oplysningsbehandlingsprocedure, der er uforenelig med den procedure, som i henhold til forordning (EØF) nr. 1736/75 fortsat finder anvendelse på handelen med

⁽¹⁾ EFT nr. L 183 af 14. 7. 1975, s. 3.

⁽²⁾ EFT nr. L 285 af 25. 10. 1985, s. 1.

tredjelande. Det komplicerede forhold mellem de to typer oplysninger har dog ført til, at fastsættelsen af visse regler, specielt vedrørende fremsendelse af oplysninger, udskydes indtil videre.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Det er Kommissionens fortjeneste, at den har givet sig i kast med løsningen af et sammensat og vanskeligt problem: den har taget konsekvensen af det tidspres, som terminen for etableringen af det indre marked lægger ved i god tid at forberede iværksættelsen af et relativt enkelt dataindsamlingsystem vedrørende samhandelen mellem EF-landene. Problemet er som sagt, at grænseformaliteterne i forbindelse med den indre EF-handel vil falde bort, hvorfor de tilsvarende handelsstatistiske oplysninger i vidt omfang må indhentes uden den hidtidige administrative understøtning i form af de dokumenter, som i henhold til anden lovgivning kræves afgivet ved grænsepassagerne, og i forhold til hvilken statistikindsamlingen i virkeligheden blot er et biprodukt.

2.2. Det fremstår hermed som en implicit kendsgerning, at etableringen af det store indre marked uden fysiske, tekniske eller afgiftsmæssige grænser, hvis man skal følge hvidbogen i dens yderste konsekvens, ikke umiddelbart lægger op til en fuld dækning af behovene på dataindsamlingsområdet. Det vil således være tvivlsomt, om man allerede i 1993 er oppe på en sådan integrationsgrad i EF, at en fælles økonomisk, valutærisk, handelsmæssig og udenrigshandelsmæssig politik vil kunne styres og måles i sine resultater på grundlag af et overordnet statistisk system dækkende EF under ét.

2.3. Realiseringen af det indre marked vil ikke være ensbetydende med, at behovet for oplysninger vedrørende den enkelte medlemsstat, ja den enkelte region, bortfalder, Kommissionen anerkender da også, at der fortsat vil være et behov herfor, eftersom medlemsstaterne vil have brug for disse oplysninger for — ligesom i de sidste tredive år — at kunne vurdere, hvorledes deres vækst har udviklet sig, ligesom de har behov for at følge, ja styre udviklingen hen imod opfyldelsen af målsætningen om økonomisk og social samhørighed i EF i takt med den trinvis etablering af det indre marked. Det europæiske statistiske system vil i øvrigt ikke kunne opbygges blot som summen på EF-plan af medlemsstaternes statistik. Thi denne løsning vil ikke rumme oplysninger om varestrome mellem regionerne, som netop fremover vil spille en fremtrædende rolle i et Europa, der opprioriterer regionerne. Systemet kan ej heller opbygges som en kopi af det amerikanske, hvor der så at sige ikke sker nogen registrering af handelen mellem de forskellige stater. Den EF-statistik, der er behov for på det indre marked, skal på én gang dække handelen mellem EF-staterne og varestroemmene mellem regionerne.

2.4. Med henblik på at dække et behov for detaljerede informationer om samhandel med varer pr. produkt og pr. land for den enkelte medlemsstat har Kommissionens eksperter fundet det mest hensigtsmæssigt, at der holdes fast ved det administrative enhedsdokument som

basis for indsamling af statistiske oplysninger. Der er mange grunde hertil: dokumentet giver et detaljeret indblik i varestroemmene (retning, vares art, værdi, mængder, partnerlande), transportbetingelserne, de finansielle betingelser (analyse af handelsaftaler, de fakturerede beløb, faktureringsvaluta), ligesom de erhvervsdrivende i udenrigshandelen vil kunne registreres, forudsat at de enkelte medlemsstater inden den 31. december 1992 opretter et register over erhvervsdrivende i EF-samhandelen (forordningsforslagets artikel 10, stk. 1).

2.5. ØSU har i enkeltheder gennemgået det forslag, Kommissionen har fremlagt og kunnet påskønne dets værdi i teknisk henseende. Der hersker dog stadig usikkerhed med hensyn til, om det foreslåede system lader sig praktisere, og om det er pålideligt. Der hersker ligeledes uklarhed med hensyn til de administrative og kontrolmæssige krav, der fortsat vil blive stillet til de erhvervsdrivende, efter at der ikke længere skal standses ved grænseovergangene, hvilket sidste jo ikke mindst er af stor symbolsk værdi. ØSU skal imidlertid understrege, at dens fundamentale holdning til det fremlagte forslag skal ses i lyset af den forsigtige holdning, ØSU indtog til afgiftsharmoniseringsspørgsmålet. Der skal her henvises til ØSU's otte udtalelser⁽¹⁾ om ophævelsen af de fiskale grænser, afgivet på den 257. plenarforsamling den 7. juli 1988; trods den forsigtige indfaldsvinkel er ØSU i princippet enig i målet om fjernelsen af disse grænser.

2.6. I forordningsforslaget er det forudsat, at afgiftsharmoniseringsinitiativerne og ledsageforanstaltningerne, således som disse er udformet i de forskellige meddelelser og direktivforslag fra Kommissionen (KOM(87) 320-321-322-323-324-325-326-327-328), iværksættes. Der skal mindes om, at det afgiftsmæssige territorialprincippet er lagt til grund; dette indebærer, at eksport ikke længere momsfrtages, men pålægges moms i oprindelseslandet, ligesom der indføres en momsclearingsordning for varebevægelser mellem EF-landene. Det er tale om et meget indviklet momsopkrævningssystem, og der hersker da også alvorlig tvivl om, hvorvidt systemet kan fungere i praksis. Systemet har givet anledning til kontroverser og debat ikke blot i ØSU, men også i andre fora.

Det specifikke forslag, udtalelsen drejer sig om, er af overvejende teknisk karakter, hvorfor det forudsætter, at der er fundet endelige løsninger på afgiftsharmoniseringsspørgsmålet eller rettere sagt, at denne afgiftsharmonisering rent faktisk er gennemført. I denne sammenhæng tillader ØSU sig at henvise til ØSU's udtalelse CES 739/88 om Kommissionens sammenfattende meddelelse om afgiftsharmonisering vedrørende »indbyrdes tilnærmelse af afgiftssatser og harmonisering af afgiftsstrukturer« (KOM(87) 320 endelig udg.). I denne udtalelser pkt. 6.6 hedder det, »at konvergen på det skattemæssige område(...) ikke bør betragtes som en absolut forudsætning for iværksættelsen af det indre marked«. I øvrigt og uafhængigt af den tvivl, der hersker med

⁽¹⁾ EFT nr. C 237 af 12. 9. 1988, s. 14, 19, 21, 24, 27, 29, 34 og 36.

hensyn til clearingsmekanismens funktionsevne i praksis, er det et spørgsmål, om Kommissionen fastholder sine forslag om ophævelse af fradrag af indgående moms ved eksport, og ikke i stedet operer for et system med intern betalingsoverførsel. Valget af sidstnævnte system ville indebære, at man kan fastholde det nugældende system med indsamling af statistiske data om den interne EF-handel, samtidig med at man undgår clearingsmekanismen, som vel og mærke er den afgiftsmæssige forudsætning, det fremlagte statistikforslag er bygget op om.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 6 og 7

Ifølge artikel 6 indføres der et permanent system til indsamling af statistiske oplysninger vedrørende varehandelen mellem EF-medlemsstaterne, det såkaldte INTRASTAT-system.

I artikel 7, stk. 5, hedder det, at, medmindre Rådet træffer anden afgørelse senest den 31. december 1991, sættes de nationale bestemmelser vedrørende indsamling af statistik over samhandelen mellem medlemslandene i artikel 4's forstand ud af kraft efter den 31. december 1992.

Det følger heraf, at der er en risiko for, at den maksimale harmonisering af procedurerne, som der sigtes mod i forordningsforslaget, bliver et tilbageskridt i forhold til den nuværende situation i visse medlemsstater. Der tænkes her på stater eller mindre geografiske enheder, såsom Benelux, hvor dataindsamlingen sker på grundlag af en såkaldt *miroitage*, dvs. på grundlag af en enheds erklæring, der afgives ved eksport, idet virksomhederne i henhold til reglerne i Relevé Benelux 50 er fritaget for at afgive en importerklæring. Det bør derfor tages under overvejelse, om der ikke kunne fastsættes en undtagelse, så at man undgår, at sådanne enheder inden for EF sprænges. Dette kunne ske ved, at man i det nye system opretholder enheds erklæringen, med de fornødne tilpasninger, for handelen mellem Benelux-landene.

3.2. Artikel 21, 22 og 23

I listen over data, der skal anføres i det statistiske informationsmedium indgår afsendelsesmedlemsstaten kun i artikel 24, stk. 1's forstand, hvorved man står uden oplysninger om oprindelseslandet.

For langt de fleste medlemsstater er denne oplysning imidlertid af stor betydning, for det første for en specifik analyse af varebevægelserne mellem EF-lande og for det andet for en sammenligning med samhandelen med tredjelande. Begrebet »oprindelsesland« bør derfor indgå i artikel 23, stk. 1.

I øvrigt er stålsektoren undertiden fremkommet med indvendinger, ja endog misbilligelse, da den på grund af sine helt specielle statistiske behov ikke mener, at

INTRASTAT-systemet som foreslået af Kommissionen opfylder sektorens krav til nomenklaturens og den statistiske støttes anvendelighed, troværdighed og fuldstændighed. Endvidere gør stålsektoren gældende, at den ikke hører under Rom-traktaten, men traktaten, af Det europæiske Kul- og Stålfællesskab (EKSF), og at den, da den er en følsom sektor, følger sine helt egne statistiske forpligtelser. Andre følsomme sektorer, som tekstilsektoren og landbruget, kunne ligeledes mene, at INTRASTAT-systemet er uegnet og utilstrækkeligt. Det er derfor uvist, om der vil blive indført undtagelsesbestemmelser om en speciel statistisk behandling for de sektorens vedkommende, som har et berettiget behov herfor.

3.3. Artikel 28 og 29

Der tages et principielt forbehold over for artikel 28 og 29. I henhold til artikel 28 nedsættes der et »udvalg for statistikker over udveksling af goder mellem medlemsstater«, ligesom dette udvalgs sammensætning og opgaver fastlægges. I henhold til artikel 29, gives dette udvalg imidlertid kun en rådgivende funktion til trods for, at de bestemmelser, der er nødvendige for anvendelsen af denne forordning, tages under den forudsætning, at samme artikel 29 kan danne grundlag for beslutninger, der indebærer finansielle investeringer på vegne af myndigheder og virksomheder i de forskellige medlemsstater. Det forekommer her utilstedeligt at udelukke Rådet for beslutningsprocessen, specielt da artikel 29 henlægger et maksimum af beføjelser til Kommissionen alene med den ene begrænsning i henhold til artikel 27, litra b), at bestemmelser om forenkling af de statistiske oplysninger fastsat af Kommissionen ikke vil kunne finde anvendelse før den 1. januar 1999.

Med hensyn til udvalgets funktion skal det bemærkes, at det nuværende »udvalg for udenrigshandelsstatistik« fungerer efter forvaltningskomité-proceduren. I betragtning specielt af implikationerne af bestemmelserne i artikel 29, ville det imidlertid være hensigtsmæssigt, at udvalget for statistikker over udveksling af goder mellem medlemsstaterne også får til opgave at virke som forvaltningskomité, i hvilken medlemsstaterne kan inddrages mere effektivt i beslutningstagningen vedrørende de foranstaltninger, der forudses i forordningsforslaget. Artikel 29 bør følgelig ændres i denne forstand. Herved undgår man i øvrigt, at der opstår strukturelle divergencer mellem udvalg, der beskæftiger sig med statistik over den interne EF-handel, og udvalg vedrørende handelen med tredjelande.

3.4. Artikel 29 og 30

Kommissionen har udfoldet synlige bestræbelser for at udarbejde et tilstrækkeligt smidigt system og for at undgå risikoen for inkompatibilitet. Den har tillige forstået at trække en skillelinje mellem statistik over

den indre EF-handel og statistikken over EF's eksterne handel. Når man skal fremsætte udtalelse om det nye INTRASTAT-system og dets funktionelle opfyldelse af de krav, som det fremtidige indre marked vil stille, må det imidlertid beklages, at der hersker usikkerhed om et alt for stort antal væsentlige bestemmelser, som det står tilbage at træffe med hjemmel i artikel 29 og 30. Specielt artikel 29 fremstår her som et rent »pulterkammer«. I virkeligheden henvises der til ikke mindre en 24 forskellige steder i forordningsforslaget til gennemførelsesforanstaltninger, som Kommissionen har beføjelse til at gennemføre med hjemmel i denne artikel 29. Dette vidner om, at der tydeligvis har været hastværk med udarbejdelsen af teksten, hvilket har bevirket alt for mange lakuner. Desuden lader der formode, at Kommissionen, hvilket den skjuler ret dårligt, har søgt at holde Rådet uden for beslutningsprocessen, hvor det drejer sig om bestemmelser, som udgør en afgørende forudsætning for, at forordningsforslaget kan bringes til anvendelse. Beviset herfor er, at statistikudvalget har en rent rådgivende rolle.

ØSU henstiller derfor, at henvisningerne til artikel 29 reduceres i videst muligt omfang, og at flest mulige gennemførelsesbestemmelser lægges fast og enten indbygges i selve forordningen eller sættes ind i et bilag til det behørigt ændrede forslag.

4. Slutbemærkninger

4.1. ØSU kan kun godkende forslaget til forordningen under forbehold at Det økonomiske og sociale Udvalgs tidligere udtalelse (jf. pkt. 2.5 ovenfor) om afgiftsharmonisering og de endelige løsninger, der vil blive bragt på disse spørgsmål, som er behandlet i forslag og meddelelser fra Kommissionen (jf. pkt. 2.6).

ØSU glæder sig over det arbejde, der er lagt i det fremlagte forslag, der skal sikre, at der allerede nu findes en mulig løsning på det statistiske problem, der vil opstå, når afgiftsbarriererne hæves. For ØSU er det imidlertid evident, at man, inden der træffes nogen beslutning på statistikområdet, må have kendskab til de nærmere endegyldige betingelser omkring ophævelsen af de fiskale grænser. Det må her påpeges, at man i visse EF-lande er kommet med oplæg til en løsning af afgiftsspørgsmålet, som afviger fra Kommissionens.

4.2. Der kan ikke på forhånd rettes fundamentale indvendinger mod det rent tekniske indhold af det nye system, der foreslås, da det netop sigter mod den situation, der opstår, når grænserne ophæves inden for det store indre marked. Det er dog samtidig vanskeligt at udtale sig om forordningsforslaget som helhed, efter-

som det er behæftet med en række mangler. Bl.a. mangler der bestemmelser om fællesskabsforsendelses- og toldoplagsstatistik. Samtidig hersker der uklarhed om en lang række gennemførelsesbestemmelser eller -foranstaltninger, som Kommissionen i øvrigt har enebeføjelse til at fastlægge.

4.3. Systemets funktionsdygtighed i praksis og den effektivitet i systemet, som behovet for statistiske oplysninger vil stille krav om efter ophævelsen af grænsekontrollen, må efterprøves via en prøvekøring af systemet. Prøvekøringen bør ske parallelt med det nugældende system. Man kunne forestille sig, at man trak på frivilligt samarbejde fra et repræsentativt udvalg af afgiftspligtige. Prøvekøringen stiller i sig selv krav om, at alle de fornødne gennemførelsesbestemmelser er kendt inden længe.

4.4. Et sidste forbehold vedrører reaktionerne fra visse kategorier af oplysningspligtige, herunder visse betænkeligheder med pålideligheden af den statistik, der kan hentes fra det nye system. Det er således en mangel ved systemet, at det ikke indeholder nogen tilskyndelser af afgiftsmæssig art for de oplysningspligtige, samt at det ikke rummer sådanne bindinger, som knytter sig til de nugældende toldformaliteter- eller grænsekontrolkrav. Det er netop disse bindinger, som i øjeblikket via tolddokumenter sikrer indsamlingen af statistiske oplysninger om varesamhandelen. Kommissionen erkender det vanskelige i at bevidstgøre de oplysningspligtige om deres pligt til at meddele statistiske oplysninger (pkt. 5 i begrundelsen). Manglen på incitamenter og forpligtelser må imidlertid så tvivl om effektiviteten af de midler, der foreslås til løsning af dette problem.

4.5. Uanset hvilke løsninger, der introduceres på afgifts- og statistikområdet, må informationsindsamling være dækket, når det indre marked er realiseret. Dette kan enten ske ved, om nødvendigt, at fastholde det nuværende dataindsamlingsystem eller, alt efter hvilken afgiftsharmoniseringsgrad man måtte nå op på ved at indføre et nyt system. Et sådant nyt system må i højere grad være tilpasset kravet om pålidelige statistikker for handelen mellem EF-landene. Lægger man sig fast på det fremlagte INTRASTAT-forslag, må dette derfor kompletteres og forbedres. På den baggrund kan man med rette have sine tvivl om, hvorvidt ophævelsen af grænsekontrollen, som på sin side er hovedargumentet for afgiftsharmoniseringsforslagene, vil indebære færre administrative byrder for de erhvervsdrivende.

Det forelagte forslag er tæt forbundet med afgiftsharmoniseringen og er i høj grad afhængig af, at de foranstaltninger, som Kommissionen har foreslået i den forbindelse, iværksættes først. Såfremt disse forslag, der stadig er omstridte, ændres i nævneværdig grad, er det derfor klart, at forslaget om statistikken om handelen mellem medlemsstaterne også skal tages op igen og ændres. I så tilfælde kræver ØSU at blive hørt om den nye revision af forslaget.

4.6. Der skal yderligere gøres den sidebemærkning, at det nye system er så komplekst, at der i visse tilfælde vil kunne sættes et spørgsmålstegn ved pålideligheden af de indsamlede data. I visse randregioner, hvor man ikke råder over den fornødne teknologi eller et tilstrækkeligt uddannet personale, vil indsamlingen og behandlingen af statistiske data skabe problemer. I et land som f.eks. Luxembourg vil der være et uomgængeligt

nødvendigt krav om en styrkelse af de berørte tjenestegrene, som i øjeblikket inden for samarbejdet af Den belgisk-luxembourgiske økonomiske Union (BLØU) bistås af de belgiske myndigheder. Sideløbende med indkøringen af det ny system vil det også være en god ting, om Kommissionen kunne yde teknisk, uddannelsesmæssig og finansieringsmæssig bistand.

Bryssel, den 26 april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om kørekort⁽¹⁾

(89/C 159/08)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 21. december 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 75 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for transport og kommunikation, som udpegede Ulbo Tukker til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling den 26. april 1989, med stort flertal og fire stemmer hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Ifølge direktiv 80/1263/EØF af 4. december 1980⁽²⁾ skal:

a) et kørekort fortsat være gyldigt et år efter flytning til andet medlemsland. Inden udløbet af det første år skal kørekortet være ombyttet med et kørekort udstedt af den anden medlemsstat;

b) pr. 1. januar 1986 indføres en EF-kørekortmodel.

1.2. Der er problemer med sammenligningen af de forskellige medlemsstaters kørekort. Der er forskelle vedrørende:

a) køretøjskategorier;

b) gyldighedsperiode;

c) prøvebestemmelser.

1.3. Ifølge Kommissionens arbejdsprogram for 1985 vil der blive fremsat forslag om, at kørekort gælder i hele EF, uanset i hvilket medlemsland indehaveren bor.

Ligeledes agtede man at indføre gunstigere bestemmelser for handicappede og invalider.

1.4. På denne baggrund foreslår Kommissionen nu, at direktiv 80/1263/EØF udgår til fordel for et nyt direktiv.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU finder det rigtigt at harmonisere kørekortene i hele EF, ikke alene af tekniske, men også af psykologiske grunde.

2.1.1. Teknisk set er det naturligvis en fordel, at alle medlemsstater håndhæver de samme regler, så kørekortene kan tillægges samme værdi.

⁽¹⁾ EFT nr. C 48 af 27. 2. 1989, s. 1.

⁽²⁾ EFT nr. L 375 af 31. 12. 1980, s. 1.

2.1.2. Psykologisk er det af betydning for opfattelsen af Fællesskabet som »Borgernes Europa«. Næsten enhver borger i EF bliver med et sådant direktiv stillet over for nogle regler, som angår og gælder alle og enhver. Dermed vil man begynde at mærke, at der arbejdes for enhed og fællesskab i Europa.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Ad artikel 4.1

Reglerne er allerede sådan i de fleste medlemsstater. Kategorierne står allerede på EF-kørekortet.

3.2. Ad artikel 4.3

Indebærer visse ændringer for tre medlemsstater.

3.3. Ad artikel 4.4

Der indføres en grænse ved 400 cm³ slagvolumen, hvilket allerede findes i nogle medlemsstater.

Der bør gives tilstrækkelig tid til gennemførelse af en sådan regel.

3.4. Ad artikel 4.5

ØSU støtter indførelsen af særlige kørekort for disse kategorier, navnlig hvad der foreslås for kategori C og D.

3.4.1. Kategori C

Et køretøj på over 3 500 kg er at betragte som lastvogn med helt andre egenskaber end en personvogn, idet de større dimensioner og manøvreringen, især baglæns, stiller andre krav til føreren.

3.4.2. Kategori D

Køretøjer med under 8 siddepladser (føreren ikke medregnet) omfatter stationscars og f.eks. vogne til befordring af arbejdshold, men med dimensioner svarende til normale personvogne.

Køretøjer med mere end 8 siddepladser (føreren ikke medregnet) må betegnes som minibusser. Ansvarsforholdene er anderledes, vejstabiliteten en anden, manøvreringen vanskeligere, hvorfor en mere krævende uddannelse og et dertil hørende certifikat er påkrævet.

3.4.3. Kategori C + E

Se under C.

3.4.4. Kategori D + E

Se under D.

3.4.5. ØSU finder, at det nok er rigtigt at stille de større færdighedskrav i forbindelse med de i artikel 4, stk. 5, nævnte kategorier, men at de lægelige krav under Gruppe 1 er tilstrækkelige.

3.4.6. Artikel 4, stk. 5, er et omstridt punkt, idet normerne i UK og Irland adskiller sig fra de andre medlemsstaters, og idet minibusser spiller en vigtig rolle i disse to lande. Der er desuden delte meninger såvel inden for disse lande som blandt deres repræsentanter.

3.5. Ad artikel 8

Jf. bemærkningen under 3.4.5 vedrørende mildere krav i forbindelse med de under artikel 4, stk. 5, nævnte køretøjskategorier.

3.6. Ad artikel 9

Når der indføres identisk kørekort i hele EF, må også gyldighedsperioden være den samme overalt.

3.7. Ad artikel 10, stk. 2

En EF-statsborger, som bosætter sig i et andet medlemsland, kan anmode om et kørekort udstedt af myndigheden i bopælslandet, men skal da aflevere sit hidtidige kørekort. Dog er den pågældende ikke forpligtet til at få en sådan ombytning foretaget, idet den ene medlemsstats kørekort forbliver gyldigt i enhver anden medlemsstat, uanset hvor indehaveren har bopæl.

3.8. Ad artikel 10, stk. 3

Det er utænkeligt, at en medlemsstat, som udsteder kørekort til en ikke-EF-statsborger, skulle inddrage et eventuelt kørekort udstedt i et tredjeland. I de fleste lande forbliver kørekort, ligesom rejsepas, statens ejendom og kan således ikke inddrages af en anden stat.

3.9. Bilagene

Det er vanskeligt at vurdere bilagene.

3.9.1. I bemærkningerne til Bilag 1 hedder det under punkt 6 (s. 14):

Medlemsstaterne har mulighed for:

- at lade kravet om foto bortfalde (der er her en fejl i den danske version af forslaget),
- at anføre postadresse i stedet for bopæl.

ØSU er ikke indforstået hermed, idet man mener, at korrekt foto og adresse er nødvendige for at forebygge falsknerier.

3.9.2. Bilag 2 er meget omfattende og detaljeret, og man fristes til at spørge, om alle disse krav virkelig er nødvendige.

Bryssel, den 26. april 1989.

3.9.3. I Bilag 3 må under 1.1, Gruppe 1, nævnes underkategorierne C + E og D + E.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om fartgrænser for visse kategorier af motorkøretøjer i Fællesskabet⁽¹⁾

(89/C 159/09)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 26. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 75 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for transport og kommunikation, som udpegede G. B. Cavazzuti til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, den 26. april 1989, med stort flertal og en stemme hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. ØSU godkender Kommissionens målsætning om ensartede EF-bestemmelser for vejtrafikken.
2. ØSU konstaterer, at forslaget til direktiv er begrænset til nogle bestemte aspekter (indførelse af differentierede hastighedsgrænser baseret på køretøjstype og vejtype). ØSU godkender Kommissionens pragmatiske fremgangsmåde og går med forbehold af nedenstående bemærkninger og betragtninger i det store og hele ind for Kommissionens forslag.
3. ØSU anmoder dog Kommissionen om at afrunde sine forslag ved, i rette tid, at foreslå en samlet ordning for EF's vejtrafik, og sideløbende hermed fremlægge løsningsmuligheder for personbiler. ØSU regner i den forbindelse med, at der i tilbørligt omfang tages hensyn til de oplysninger og de generelle og særlige bemærkninger i ØSU's udtalelse af 21. oktober 1987 om hastighedsgrænser⁽²⁾.
4. ØSU konstaterer, at Kommissionen i det foreliggende forslag ikke refererer til ovennævnte udtalelse; den konstaterer imidlertid, at det foreliggende forslag i alt væsentligt drejer sig om det samme som i ovennævnte udtalelse.
5. Begrundelsen i forslaget er noget summarisk og går på stort set den samlede trafik (vare- og lastbiler, busser og privatbiler). Denne generelle og summariske form, som i øvrigt efterlader et lidet overbevisende indtryk, er skyld i, at Kommissionen gang på gang fremsætter urigtige udtalelser (pkt. 5 og 6), f.eks. om forbindelsen mellem ulykkeshyppighed og vejtype og endvidere om faktorer, som er bestemmende for køretøjers kollisionsenergi.
6. ØSU mener, at forudsætningen for en effektiv trafikikkerhedspolitik er koordinerede og målrettede foranstaltninger: målsætningen er en nedbringelse af sandsynligheden for ulykker. Gennemtænkte og fornuftige foranstaltninger på vejtrafikområdet vil kunne bidrage til opfyldelsen af denne målsætning.
7. ØSU foreslår, at denne målsætning gives prioritet i direktivets dispositive del (i »betragtningerne«), og at

⁽¹⁾ EFT nr. C 33 af 9. 2. 1989, s. 9.

⁽²⁾ EFT nr. C 347 af 22. 12. 1987.

der med udgangspunkt i denne anlægges en mere ensartet helhedssynsvinkel på de forskellige spørgsmål.

8. ØSU understreger endvidere, at der i Kommissionens forslag mangler nogle specifikke aspekter, som det er nødvendigt at have med, når der skal fastlægges hastighedsgrænser: dels indførelse af minimumshastigheder under bestemte forhold, dels kortlægning af farlige vejstrækninger og indførelse af specifikke hastighedsgrænser.

9. Endelig kan ØSU stort set acceptere tanken om en differentiering af bestemmelserne efter vej- og køretøjstype, selv om det giver anledning til visse inkonsekvenser. Samtidig ønsker ØSU dog særskilte hastighedsbestemmelser for »motortrafikveje«, som i Kommissionens forslag sidestilles med veje uden for tætbyggede områder, men som i virkeligheden mere ligner motorveje.

9.1. ØSU godkender, at der for køretøjskategorierne

M2 og N1 indføres de bestemmelser, som bliver fastsat for kategori M1 (automobiler).

9.2. For kategorierne N2 og N3 ønsker ØSU ensartede hastighedsgrænser (70 km) uden for tættere bebyggede områder, da det ikke finder det hensigtsmæssigt, at der for denne vejtype sondres mellem de to typer køretøjer.

10. ØSU henstiller, at Kommissionen ledsager sine forslag om trafikbestemmelser på EF's veje med relevante videnskabelige og tekniske oplysninger samt omfattende statistiske analyser, specielt med hensyn til trafik-tæthed på de forskellige vejtyper, ulykkeshyppighed, hyppigste ulykkesårsager, ulykkernes art og de køretøjstyper, som er involveret i og/eller skyld i ulykkerne.

11. ØSU mener i den forbindelse, at det som følge af den komplicerede problematik og mangelen på sammenlignelige data og undersøgelser er nødvendigt, at der etableres en europæisk databank for trafikulykker. Databanken skal have til opgave at indsamle standardiserede data om gennemførte undersøgelser og mere generelle oplysninger om transport- og vejnetssikkerhed. Hermed vil man også stimulere EF's trafikpolitik.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

BILAG

Maksimalhastigheder for busser og lastbiler (km/t)

Kategori \ Vejtype	Kommissionens forslag				ØSU's udtalelse oktober 1987			
	Motor- veje	Motor- trafik- veje	Veje uden for bebyg- omr.	Tættere bebyg- omr.	Motor- veje	Motor- trafik- veje	Veje uden for bebyg- omr.	Tættere bebyg- omr.
M2 = bus over 9 sidde- pladser, førerens medreg- net under 5 t	100	80	80	50	100	som personbiler		
M3 = bus over 9 sidde- pladser, førerens medreg- net over 5 t	100	80	80	50	100	90	80	50
N1 = lastbiler under 3,5 t	100	80	80	50	som personbiler			
N2 = lastbiler fra 3,5 til 12 t	100	80	80	50	90	80	70	40
N3 = lastbiler over 12 t påhængsvogne, sættevog- ne og campingvogne	80	80	70	50	90	80	70	40

Udtalelse om forslaget til Rådets beslutning om vedtagelse af et særprogram for forskning og teknologisk udvikling på området bioteknologi (1990-1994) BRIDGE (Bioteknologisk forskning med sigte på innovation, udvikling og vækst i Europa) ⁽¹⁾

(89/C 159/11)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 24. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 130Q, stk. 2, at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for energi, kernekraft og forskning, som udpegede André De Tavernier til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling den 26. april 1989, enstemmigt følgende udtalelse.

ØSU tilslutter sig BRIDGE-programmets målsætning og godkender beslutningsforslaget om vedtagelsen af dette program. ØSU's godkendelse skal dog ses i lyset af bemærkningerne nedenfor.

1. Indledning

1.1. BRIDGE-programmet har til formål at videreføre og udbygge aktiviteterne inden for forskning og teknologisk udvikling på bioteknologiområdet. Disse aktiviteter blev indledt i 1982 med BEP-programmet (1982-1986) ⁽²⁾ og videreudbygget og kompletteret med BAP-programmet (1985-1989) ⁽³⁾.

1.2. ØSU har allerede ved adskillige tidligere lejligheder, senest i sin udtalelse af 27. januar 1988 om revisionen af BAP-programmet ⁽⁴⁾, understreget bioteknologiforskningens vigtighed for realiseringen af EF's og EF-medlemsstaternes økonomiske og sociale målsætninger.

1.3. I lighed med det igangværende BAP-program, er BRIDGE opdelt i to særskilte, men dog beslægtede aktioner: dels en forsknings- og uddannelsesaktion, dels en samordningsaktion.

1.4. De aktiviteter der gennemføres som led i aktion I — Forskning og uddannelse — er underopdelt i fire emneområder:

- informationsinfrastrukturer,
- færdighedsskabende teknologier,
- cellebiologi,
- præ-normativ forskning.

1.5. Aktion II — Samordning — omfatter en række overvågnings-, informations- og samarbejdsaktiviteter, der skal fremme en effektiv udnyttelse af bioteknologiens resultater med henblik på opfyldelse af EF's og medlemsstaternes økonomiske og sociale målsætninger.

1.6. Kommissionen skønner, at dette nye program kræver bevillinger til et beløb af 100 millioner ECU afholdt over EF's budget. Dette svarer til de bevillinger, der er afsat til forskningsaktionslinje 4.1 — Bioteknologi — i rammeprogrammet for EF's aktioner inden for forskning og teknologisk udvikling (1987-1991) ⁽⁵⁾. Bevillingerne vil fordele sig med 90 millioner ECU til aktion I og 10 millioner ECU til aktion II.

1.7. Denne EF-bevilling på 100 millioner ECU svarer til en forhøjelse på 25 millioner ECU i forhold til BAP-programmet, og til 85 millioner ECU i forhold til det første program BEP.

1.8. Forskningsaktiviteterne gennemføres ved hjælp af forskningskontrakter med omkostningsdeling. Det samlede program skønnes herefter at ville koste ca. 171 millioner ECU, hvoraf de 71 millioner ECU tilvejebringes fra andre sektorer på nationalt plan.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU bifalder, at Kommissionen har gjort en særlig indsats for at evaluere de resultater, der siden 1982 er opnået med de to programmer BEP og BAP. Det er glædeligt, at konklusionerne i de rapporter, der er udarbejdet indtil nu, er sammenfaldende og alt i alt meget positive. Da BAP-programmet endnu ikke er tilendebragt, mangler den endelige evaluering af dette program dog fortsat.

⁽¹⁾ EFT nr. C 70 af 20. 3. 1989, s. 1.

⁽²⁾ Program for biomolekylær teknik (1982-1986) (EFT nr. L 375 af 20. 12. 1981, s. 1).

⁽³⁾ Handlingsprogram for bioteknologi (EFT nr. L 83 af 23. 3. 1985, s. 1, som ændret ved EFT nr. L 306 af 30. 7. 1988, s. 38).

⁽⁴⁾ EFT nr. C 80 af 18. 3. 1988, s. 7 (ordfører: John A. de Normann).

⁽⁵⁾ EFT nr. L 302 af 24. 10. 1987, s. 1.

2.2. Evalueringen er blevet udført på tre forskellige niveauer: 1) af forskningskontrahenterne selv, 2) af det rådgivende udvalg for forvaltning og samordning (CGC) vedrørende bioteknologi samt 3) af et panel af uvildige eksperter. Denne form for evaluering burde efter ØSU's mening anvendes inden for samtlige forskningsprogrammer.

2.3. En af BEP- og BAP-programmets store fortjenester er, at de har været med til at nedbryde landegrænserne mellem laboratorierne, navnlig på grund af den nye indfaldsvinkel, Kommissionen har taget i BAP-programmet. Kommissionen har således knyttet forskergrupper sammen i åbne transnationale grupperinger, de såkaldte »europæiske laboratorier uden vægge«, som driver tværfaglig forskning med nærmere fastsatte målsætninger.

2.4. ØSU mener, at dette kommissionsinitiativ, som har ført til etableringen af tredive sådanne laboratorier, med stor fordel kunne finde anvendelse på andre forskningsprogrammer.

2.5. ØSU kan i de store træk godkende BRIDGE-programmets målsætninger og indhold, og herunder navnlig, at fjernelsen af flaskehalse, som stiller sig hindrende i vejen for udnyttelsen af moderne bioteknologi, er blevet gjort til et af de centrale punkter i programmet. Kommissionen skelner mellem flaskehalse, der skyldes »huller« i den grundlæggende viden, og flaskehalse, der skyldes strukturelle eller skalarelaterede forhold.

2.5.1. I det første tilfælde foreslår Kommissionen, at der oprettes »europæiske laboratorier uden vægge«. De forskningsprojekter, der gennemføres af disse »laboratorier«, vil blive tilgodeset med et EF-tilskud på fra 200 000-400 000 ECU pr. projekt pr. år. Der er tale om såkaldte N-projekter (N står for *net*).

2.5.2. I det andet tilfælde vurderer Kommissionen, at de strukturelle eller skalarelaterede begrænsninger vil kunne overvindes ved hjælp af betydelige investeringer i sagkundskab og ressourcer over en begrænset periode, hvorved man skulle kunne nå op på den nødvendige kritiske masse. Disse omfattende målrettede projekter, som kaldes T-projekter (T står for *target*), vil blive tilgodeset med fra 1 til 3 millioner ECU pr. år pr. projekt.

2.6. Kommissionens nye indfaldsvinkel og iværksættelsesretningslinjer vil bidrage til at hidføre programmet den nødvendige smidighed. Dette vil betyde en hensigtsmæssig anvendelse af de disponible midler og ressourcer til dækning af de bioteknologiske forskningsbehov i Europa.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Bioteknologiens etiske og moralske aspekter

3.1.1. ØSU har i en række udtalelser fremhævet de moralske og etiske aspekter, der knytter sig til udviklingen af bio(tekno)logi. Senest er disse aspekter blevet påpeget i ØSU's udtalelse af 14. december 1988 om »Forslag til Rådets beslutning om et særprogram for sundhedsforskning: Prædiktiv medicin: Analyse af det humane genom (1989-1991)«⁽¹⁾.

3.1.2. ØSU understregede ved den lejlighed følgende: »Trods al tillid til videnskaben og trods forskningens kreativitet må man ikke glemme, at der selv i tilfælde af et sikret etisk-moralsk grundlag og nok så store videnskabelige fremskridt må være grænser. Forskning, der skal tjene menneskeheden, kræver selvbegrænsning for at gøre forskningsresultaterne kontrollerbare og beskytte dem mod misbrug.«

3.1.3. Disse bemærkninger har også gyldighed for den moderne bioteknologi generelt. Også her er der behov for en overordnet balance mellem nytten af den gennemførte eller planlagte forskning på lang sigt og de etiske aspekter, der rækker ud over kommercielle, politiske eller økonomiske overvejelser.

3.1.4. ØSU tager til efterretning, at der allerede i denne sammenhæng er taget initiativer af Kommissionen. Det slutter op om disse initiativer, hvoraf nogle er taget sammen med andre europæiske eller internationale instanser. Det skal ikke mindst fremhæve den konference, som sammen med De forenede Nationers organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur (UNESCO) vil blive afholdt i oktober 1989 over temaet »Genetik og menneskerettigheder«.

3.1.5. ØSU konstaterer ligeledes til sin tilfredshed, at der for nyligt er nedsat en arbejdsgruppe vedrørende »de etiske, sociale og juridiske aspekter i forbindelse med anvendelsen af forskningsresultater på området det humane genom«. Arbejdsgruppen tæller filosoffer, sociologer, teologer og juridisk sagkyndige.

3.1.6. ØSU skal imidlertid minde om, at det i sin udtalelse af 14. december 1988 slog til lyd for nedsættelsen af et egentligt etisk nævn, som også omfatter repræsentanter for de berørte grupper inden for samfundslivet. Det beklager, at den af Kommissionen nedsatte arbejdsgruppe ikke omfatter sådanne repræsentanter, og beder den om at afhjælpe denne mangel. Endvidere bør de igangværende drøftelser udvides til at omfatte bioteknologien i bred forstand.

3.1.7. Efter ØSU's mening bør arbejdsgruppen have til opgave at opstille etiske kriterier, som skal iagttages

(1) EFT nr. C 56 af 6. 3. 1989, s. 47 (ordfører: Susanne Tiemann).

i forbindelse med alt forskningsarbejde. Arbejdet bør munde ud i etableringen af en referencekodeks, som understøtter de etiske og moralske grænser, som ikke må overskrides i de pågældende programmer, noget som der ligeledes tidligere er anmodet om fra ØSU's side.

3.2. Risikoevaluering

3.2.1. ØSU støtter uforbeholdent Kommissionen i dennes bestræbelser hen imod en betydelig udbygning af de præ-normative forskningsaktiviteter, herunder specielt evalueringen af de potentielle ricisi, der knytter sig til gensplejtede organismers udsætning i miljøet.

3.2.2. Disse aktiviteter bør indgå som et af de centrale punkter i BRIDGE-programmet. Begrundelsen herfor er, at man kun råder over et begrænset erfaringsmateriale, for så vidt angår konsekvenserne af gensplejtede organismers udsætning i naturen. EF-regler vil således kun kunne sikre en hensigtsmæssig beskyttelse af menneske og miljø mod de potentielle ricisi, der knytter sig til genteknik, hvis de tilpasses i takt med den indvundne viden.

3.2.3. Der henvises her til bemærkningerne i ØSU's udtalelse om »Forslag til Rådets direktiv om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer« af 24. november 1988⁽¹⁾.

3.3. Industriens deltagelse

3.3.1. ØSU havde i sin udtalelse af 27. januar 1988 lejlighed til at henlede opmærksomheden på, at en »effektiv inddragelse af erhvervslivet i såvel forskningsprogrammerne som i de efterfølgende udviklingsstadier er en væsentlig faktor ved vurderingen af det afkast, EF vil få af de penge, der foreslås givet ud«.

3.3.2. ØSU glædede sig ved samme lejlighed over de betydelige fremskridt, der var sket med hensyn til i stadig større omfang at inddrage industrien i bioteknologiprogrammet. ØSU konstaterede dog samtidig, at samarbejdet med industrien ikke så meget indebar en direkte finansiel deltagelse i forskningsprojekterne, men i højere grad en deltagelse i de procedurer, der iværksættes, for at industrivirksomheder kan følge forløbet i aktiviteterne, navnlig via seminarer og rundbordssamtaler, og få mulighed for at udtrykke interesse for en udnyttelse af forskningsresultaterne.

3.3.3. Som finansiel partner er industrien ikke direkte involveret i aktiviteterne for mere end 15% af forskningsteamernes vedkommende. Derimod giver industrien udtryk for interesse for mere end 80% af forskningsprojekternes vedkommende. Dette vil sige, at man kan forudse industriens aktive deltagelse i udviklingen af programresultaterne og i deres kommercielle udnyttelse.

3.3.4. For ØSU kan der dog ikke herske nogen tvivl om, at der fortsat må ydes en aktiv informationsindsats over for industrien. En undersøgelse gennemført af panelet af uvildige eksperter viser således, at omkring 2/3 af de europæiske virksomheder inden for bioteknologisektoren, herunder overvejende små og mellemstore virksomheder (SMV), erklærer, at de ikke eller kun sporadisk er blevet orienteret om EF-programmerne.

3.3.5. ØSU kan derfor ikke følge Kommissionen, når denne i forslaget ikke tager noget specifikt hensyn til SMV-sektoren. Denne sektor burde tværtimod i vidt omfang tilgodeses med den forskningsaktion, der gennemføres som led i det fremlagte program. Det er en kendt sag, at SMV meget ofte står over for store vanskeligheder med hensyn til deltagelse i EF-forskningsprogrammer.

3.3.6. ØSU anmoder i øvrigt om, at der iværksættes en særlig aktion, der inddrager landbrugserhvervet, som i øjeblikket helt eller delvis står uden for EF-aktiviteterne på bioteknologiområdet. I ØSU's udtalelser om BAP-programmet⁽²⁾ hedder det således, at »Udvalget finder det overordentligt vigtigt, at man sikrer sig forståelse i europæiske landbrugskredse for bioteknologiens muligheder og støtte til dens udvikling«.

3.4. Evaluering af bioteknologiens samfundsmæssige konsekvenser

3.4.1. ØSU genfremsætter en anmodning fra sin udtalelse af 25. januar 1988 om, at der i BRIDGE-programmet foretages en evaluering af de samfundsmæssige konsekvenser af programmets resultater. Den beklager, at Kommissionen ikke har imødekommet denne anmodning.

3.4.2. I tidligere ØSU-udtalelser understreges det, at teknologiske fremskridt forudsætter et alment acceptabelt socialt og økonomisk klima. Der bør derfor indføres procedurer med høring af erhvervslivets og samfundets organisationer, herunder landbrugets organisationer samt forbruger- og miljøorganisationer til sikring af en socialt afbalanceret udvikling af bioteknologi i Europa.

3.5. Intellectuel ejendomsret inden for bioteknologiområdet

3.5.1. Den manglende afklaring af spørgsmålet om intellektuel ejendomsret inden for bioteknologiområdet udgør, som understreget af ekspertpanelet, en alvorlig flaskehals, som lægger hindringer i vejen for udnyttelsen af det europæiske forskningspotentielt og dermed giver Europa et handicap i forhold til USA.

⁽¹⁾ EFT nr. C 23 af 30. 1. 1989, s. 45 (ordfører: K. B. von der Decken).

⁽²⁾ EFT nr. C 25 af 28. 1. 1985 (ordfører: John A. de Normann).

3.5.2. Kommissionen oversendte i november 1988 til Rådet et forslag til Rådets direktiv om retsbeskyttelse af bioteknologiske opfindelser ⁽¹⁾. Forslaget har allerede påkaldt sig nogen kritik. Der henvises til det arbejde, der sideløbende er udført af ØSU.

3.6. Informationsinfrastruktur

3.6.1. De forsknings- og uddannelsesaktiviteter, der figurerer under denne rubrik, ligger i forlængelse af de såkaldte »ledsageforanstaltninger« i BAP-programmet. De tager dels sigte på etableringen af et kommunikationssystem, der giver let og hurtig adgang til oplysninger om kultursamlinger i EF, og dels på anvendelse af informationsteknologi uden for det biologiske forskningsområde (såkaldt bioinformatik).

3.6.2. ØSU godkender videreudviklingen af disse aktiviteter. Støtten fra EF står som garant for, at informationsinfrastrukturerne står til rådighed for samtlige forskere i alle medlemsstater. EF-intervention er ligeledes en nødvendig forudsætning for, at disse aktiviteter kan samordnes med og supplere aktiviteter inden for andre programmer, f.eks. ESPRIT-programmet.

3.6.3. I denne forbindelse mener ØSU, at den centraliserede europæiske databank for mikroorganismer og andre biotiske materialer, som foreslås etableret, bør forvaltes af Kommissionen eller under alle omstændigheder lægges ind under dennes ansvar. Dette er påkrævet for at sikre alle adgang på betingelser og vilkår, navnlig af finansiell art, som nærmere må præciseres, når tiden er inde.

3.7. Uddannelsesaktiviteter

3.7.1. Kommissionen foreslår, at der afsættes 10 millioner ECU til uddannelsesaktiviteter på de forskningsområder, der indgår i programmet. Disse aktiviteter omfatter indgåelsen af uddannelseskontrakter for videnskabsfolk (160 personer på årsbasis i gennemsnit) af en varighed på fra 6 til 24 måneder, samt afholdelse af uddannelseskurser og sommerseminarer.

3.7.2. Der bør fortsat lægges vægt på disse aktiviteter, som var en stor succes under BAP-programmet. Det må således sikres:

— at forskningspersonalet løbende efteruddannes inden for kompleks teknologi og får opdateret deres viden i takt med den hastige udvikling, der sker,

— at visse medlemsstater, som er mindre veludstyrede end andre med forskningsinfrastruktur, eller som endnu ikke råder over en tilstrækkelig kvalificeret og udbygget stab af forskere, kan tage fuld del i programmets forskningsaktiviteter.

3.7.3. Efter ØSU's mening kan disse forskningsaktiviteter yde et vigtigt bidrag til fjernelsen af udviklingskævhederne mellem medlemsstaterne og dermed bidrage til realiseringen af målsætningen om økonomisk og social samhørighed på bioteknologiens område.

3.7.4. ØSU konstaterer i denne sammenhæng, til sin tilfredshed, at Kommissionen giver særlig prioritet til indgåelse af uddannelseskontrakter med videnskabsfolk fra lande, som Grækenland, Spanien og Portugal, ligesom den i disse 3 lande agter at holde 20 sommerskoler over BRIDGE-programmets løbetid.

3.8. Samordningsforanstaltninger

3.8.1. Målsætningen med disse samordningsaktiviteter, som stammer tilbage fra BAP-programmet er, »at forbedre standarder og færdigheder inden for biologisk forskning og effektivisere anvendelsen af forskningsresultaterne til fremme af Fællesskabets og medlemsstaternes sociale og økonomiske målsætninger«.

3.8.2. Trods den omtalte succes med BAP-programmet retter ekspertpanelet på visse vigtige punkter betydelig kritik mod samordningsaktiviteten (bl.a. det dårlige kendskab i offentligheden til de fordele, bioteknologien frembyder, og til arten af de risici, den rummer, mangelen på samkøring af dataene i andre generaldirektorater i Kommissionen og resultaterne af den forskning, der drives under BAP-programmet). Panelet konstaterer videre, at programmet frem for alt har søgt at løse for mange opgaver på én gang, ligesom CUBE ⁽²⁾ har fået pålagt for stor en arbejdsbyrde.

3.8.3. ØSU kan godkende de foreslåede samordningsaktiviteter. Det mener imidlertid, at de to centrale opgaver må bestå i:

— at finde frem til forudsætningerne for en bedre effektivitet og konsekvens i de nationale programmer og EF-programmerne på bioteknologiområdet og i de relevante politikker, specielt på grænsefladen forskning/landbrug/miljø,

— at informere offentligheden om teknologiens muligheder, dels fordelene, dels arten af de risici, den frembyder — et område, som efter ØSU's mening hidtil har været forsømt.

⁽¹⁾ EFT nr. C 10 af 13. 1. 1989, s. 3.

⁽²⁾ *Concertation Unit for Biotechnology in Europe.*

3.9. Tredjelandes deltagelse i BRIDGE-programmet

3.9.1. Kommissionen foreslår, at der afsættes 3 millioner ECU til videreførelsen af forskningssamarbejdet med lande, som deltager i det europæiske samarbejde inden for videnskab og teknologi, de såkaldte »COST-aktioner«.

3.9.2. Det foreslås i øvrigt, at organisationer og virksomheder i europæiske tredjelande, med hvilke der er indgået rammeaftaler om videnskabeligt og teknisk samarbejde, skal have mulighed for at deltage i BRIDGE-programmet.

3.9.3. ØSU godkender dette initiativ, som imødekommer et ønske, det har givet udtryk for i tidligere udtalelser.

3.9.4. ØSU stiller imidlertid spørgsmålet, om man ikke i rationaliseringsøjemed på lidt længere sigt burde indebygge COST-aktioner i bioteknologiprogrammets forskningsaktiviteter, eftersom de europæiske tredjelandslande, der deltager i disse aktioner, er lande af den europæiske Frihandels sammenslutning (EFTA), med hvilke der er indgået rammeaftaler af videnskab og teknologi (V&T). Der kunne måske også etableres et endnu bredere samarbejde, som går videre end til EFTA-landene.

3.10. Oversendelse til Det økonomiske og sociale Udvalg af rapporten om programresultaterne og af programevalueringsrapporten, jf. beslutningsforslagets artikel 4

3.10.1. Som i udtalelser om andre programmer anmoder ØSU om, at det i beslutningsforslagets artikel 4 udtrykkeligt anføres, at rapporten om resultaterne af den fornyede behandling af programmet samt rapporten om evaluering af de opnåede resultater også sendes til ØSU.

3.10.2. Der skal atter engang mindes om, at det i henhold til EØF-traktatens artikel 130Q, stk. 2, er obligatorisk at høre ØSU om ethvert forslag om ændring, forlængelse eller fornyelse af programmet. I denne forbindelse udgør disse rapporter et vigtigt grundlag for bedømmelsen af de forslag, Kommissionen fremlægger.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets beslutning om vedtagelse af et særprogram for forskning og teknologisk udvikling for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab på området råstoffer og genbrug (1990-1992) ⁽¹⁾

(89/C 159/11)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 10. februar 1989, under henvisning til EØF-traktatens artikel 130 Q, stk. 2, at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for energi, kernkraft og forskning, som udpegede Johannes M. Jaschick til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, den 26. april 1989, enstemmigt følgende udtalelse.

Det økonomiske og sociale Udvalg godkender med visse forbehold forslaget til Rådets beslutning om vedtagelse af et særprogram for forskning og teknologisk udvikling for EØF på området råstoffer og genbrug (1990-1992).

1. Indledning

1.1. REWARD-programmet henhører under aktionslinje 3. »Modernisering af industrisektorerne« i rammeprogrammet for Fællesskabets aktioner inden for forskning og teknologisk udvikling (1987-1991) ⁽²⁾, nærmere bestemt under delaktion 3.3: »Råstoffer og genbrug«, som har til formål at »bidrage til større konkurrenceevne inden for Fællesskabets traditionelle og nye industrisektorer ved en dækning af disse sektorerers behov for råstoffer, såvel råstoffer, der kan genbruges (træ), som råstoffer, der ikke kan genbruges«.

1.2. Det nye program tager sigte på at videreføre en del af de forskningsaktiviteter, der blev gennemført under programmet vedrørende materialer (råstoffer og avancerede materialer) (1986-1989) ⁽³⁾.

1.3. Til de nye forskningsaktiviteter, som foreslås, vil der blive afsat 45 millioner ECU. Som forudsat i rammeprogrammet underopdeles programmet i 4 delprogrammer:

- primære råstoffer: 21 millioner ECU,
- genbrug af non-ferro og strategiske materialer: 6 millioner ECU,
- fornyelige råstoffer, skovbrugs- og træprodukter: 12 millioner ECU,
- genbrug af affald: 6 millioner ECU.

1.4. Disse aktiviteter vil overvejende blive gennemført ved hjælp af kontrakter med omkostningsdeling. En del af bevillingerne afsættes til samordningsaktiviteter, navnlig på affaldsgenbrugsområdet. Herudover vil der blive afsat bevillinger til uddannelsesforanstaltninger (navnlig stipendier).

2. Generelle bemærkninger

2.1. Samlet vurdering af programmet

2.1.1. Generelt kan ØSU godkende det fremlagte programs mål og indhold. Det tager til efterretning, at programmet er udarbejdet på baggrund af en meget omfattende høring af berørte forsknings- og industrikredse. Hertil kommer en positiv udtalelse fra udvalget for forvaltning og koordinering (CGC) vedrørende »Materialer og råstoffer«.

2.1.2. ØSU er dog af den opfattelse, at der i programmet lægges for meget vægt på primære råstoffer, hvorved andre delprogrammer, navnlig genbrugsdelprogrammet, får for lav prioritet. Når sidstnævnte værktøj fortjener opprioritering, er det ikke blot ud fra råstof-forsyningsovervejelser, men også sed ud fra et miljøbeskyttelsessynspunkt.

2.1.3. ØSU finder det desuden beklageligt, at det nye program er udarbejdet, uden at man i en række tilfælde råder over resultater fra projekterne gennemført under programmet fra 1986-1989. Dette gør det vanskeligt at bedømme muligheden for at omsætte dem i industrielle anvendelser. Kommissionen gør selv flere gange opmærksom på denne mangel.

2.1.4. Uden i øvrigt at have haft lejlighed til i detaljer at sætte sig ind i midtvejsrapporten fra en gruppe uvildige eksperter erfarer ØSU med tilfredshed, at de foreløbige konklusioner i denne rapport er ganske positive med hensyn til de resultater, der hidtil er opnået inden for primære og sekundære råstoffer.

2.2. Målsætninger og udvælgelseskriterier for forskningsprojekter

2.2.1. ØSU er enig med CGC'et i, at »programmet forekommer at have et bredt anvendelsesområde sammenlignet med de midler, der er til rådighed«. Der må derfor fastlægges målsætninger og udvælgelseskriterier for forskningsprojekterne, som sikrer, 1) at programmet får størst mulig økonomisk effekt, 2) at res-

⁽¹⁾ EFT nr. C 52 af 1. 3. 1989, s. 24.

⁽²⁾ EFT nr. L 302 af 24. 10. 1987, s. 1.

⁽³⁾ EFT nr. L 159 af 14. 6. 1986, s. 36.

sourcerne ikke spredes over et for stort antal projekter og 3) at overlapninger med nationale programmer eller andre EF-programmer undgås.

2.2.2. Der må lægges vægt på, at de udvalgte projekter dækker langsigtede behov for EF som helhed. Derimod skal projekterne ikke bruges til at afhjælpe kortsigtede økonomiske problemer, som det ifølge ekspertgruppen alt for ofte har været tilfælde; sådanne problemer løses bedre med andre pengemidler og redskaber.

2.2.3. ØSU glæder sig over at kunne konstatere, at forskningsaktiviteterne antager en stadig mere markant transnational karakter.

2.2.4. Det slutter også fuldt op om Kommissionen, når denne, i tilfælde hvor valget står mellem projekter, der i lige grad kan opvise tekniske fordele og industriel anvendelighed, giver forrang til projekter med deltagelse af de små og mellemstore virksomheder (SMV).

2.2.5. Efter ØSU's mening er det også vigtigt, at der tages hensyn til projekternes samfundsøkonomiske virkninger, herunder specielt deres implikationer for beskæftigelsen, egnsudviklingen og nedbringelsen af udviklingsskævhederne mellem medlemsstaterne. Udvikling og drift af mindre miner bør også indgå som en vigtig målsætning.

2.2.6. Kommissionen anmodes om at tage tilbørligt hensyn til disse bemærkninger i forbindelse med den indbyrdes prioritering af delprogrammerne og ved projektudvælgelsen.

2.2.7. ØSU anmoder kraftigt Kommissionen om i denne sammenhæng ikke blot at indhente udtalelse fra CGC'et men også fra de berørte kredse inden for erhvervs- og samfundsliv.

2.2.8. ØSU foreslår i øvrigt Kommissionen, som det gjorde det i sin udtalelse af 18. december 1985 om 1986-1989-programmet⁽¹⁾, at den undersøger muligheden for at afsætte en del af bevillingerne til fremme af pilot- og demonstrationsprojekter, der sigter mod at påvise den teknologiske og kommercielle gennemførlighed af forskningsprojekter, der opviser lovende resultater.

2.3. *Koordinering af beslægtede programmer gennemført i Kommissions-regi*

2.3.1. De foreslåede aktiviteter har, ofte meget tætte, bånd til andre EF-forskningsprogrammer: BRITE/EURAM, JOULE (ikke-nuklear energi), STEP (miljø) samt landbrugsforsknings- og bioteknologi-program-

mer. Man må derfor sikre, at der dæmmes op for eventuelle overlapninger gennem egnede procedurer og forholdsregler. ØSU støtter i så henseende CGC'ets henstilling.

2.3.2. ØSU skal ligeledes minde om, at det i ovennævnte udtalelse opfordrede Kommissionen til at drage omsorg for, at forbindelserne mellem alle relevante F&U-programmer søges identificeret på programformuleringsstadiet og dernæst regelmæssigt, således at der opnås maksimalt udbytte gennem optimal ressourceanvendelse.

2.4. *Koordinering med beslægtede programmer i medlemsstaterne*

2.4.1. ØSU finder det afgørende vigtigt, at det undgås, at der ydes EF-støtte til forskningsprojekter, som under alle omstændigheder ville være gennemført af de pågældende virksomheder eller medlemsstater i disses egen interesse.

2.4.2. Det finder det derfor betænkeligt, når det i ekspertgruppens midtvejsrapport påpeges, at en lang række af de gennemgåede forskningsprojekter inden for primære og sekundære råstoffer i stedet kunne have været gennemført i nationalt regi, selv om eksperterne medgiver, at der stort set var tale om projekter, som var relevante set ud fra EF-industriens behov.

2.4.3. Dette bekræfter gyldigheden af et tidligere fremsat ønske fra ØSU's side om, at der i meddelelsen burde afsættes et kapitel til beskrivelse af de forskningsaktiviteter, medlemsstaterne har gennemført på de forskellige områder, omfattende såvel programudgifter som -indhold.

2.4.4. ØSU støtter kraftigt følgende henstilling fra de uvildige eksperter:

Et af Kommissionens primære mål må være at udarbejde et samlet, detaljeret katalog over samtlige igangværende råstofforskningsaktiviteter i hele EF og i associerede lande, som der er eller vil blive etableret forbindelser med. Kataloget, som løbende må opdateres, må omfatte 1) alle projekter finansieret af EF fra og med det første råstofprogram (1978-1981), 2) alle EF-finansierede projekter inden for efterfølgende og igangværende programmer samt 3) så fyldestgørende oplysninger som muligt om alle andre relevante F&U-aktiviteter gennemført i den private, halvoffentlige eller offentlige sektor. Oplysninger om faciliteter og udstyr må også

⁽¹⁾ EFT nr. C 354 af 31. 12. 1985, s. 6 (ordfører: John A. de Normann).

medtages. Kataloget, der således bliver EF's hoveddatabase på råstofområdet, må have den videst mulige udbredelse og bør være tilgængeligt via et af EF's datanet.

2.4.5. Henstillingen gælder hele det fremlagte program og kunne med stor fordel gøres gældende på alle de øvrige EF-forskningsprogrammer. ØSU anmoder Kommissionen om at følge henstillingen op, specielt med henblik på en bedre projektprioritering og -udvælgelse. Der kan dog ikke ses bort fra, at dette muligvis vil stille krav om ekstra personale.

2.5. *Vejledende fordeling af bevillingerne mellem de forskellige delprogrammer*

2.5.1. ØSU konstaterer, at delprogrammet »primære råstoffer« tilgodeses med ikke mindre end halvdelen af det budget, der er afsat til det samlede program, og halvdelen af personalestyrken. Det tager til efterretning, at flertallet af forslagerne om deltagelse også i det foregående program vedrørte dette delområde.

2.5.2. ØSU mener ikke, at denne fordeling af bevillingerne er udtryk for en hensigtsmæssig indbyrdes prioritering af delprogrammerne. Et område, der rejser presserende problemer, som kræver en snarlig løsning, er således miljøområdet. ØSU anmoder derfor om, at bevillingerne til delprogrammet »primære råstoffer« nedsættes, og at de ressourcer, der hermed frisættes, anvendes til gennemførelsen af de tre øvrige delprogrammer.

2.5.3. ØSU konstaterer i øvrigt, at Kommissionens forslag savner den budgetmæssige smidighed, der kendetegner det foregående program, hvor den endelige fordeling af budgettet på de forskellige delprogrammer kunne afvige fra den oprindeligt foreslåede. Det henstilles til Kommissionen at indbygge en sådan fleksibilitet i budgetfordelingen, da den gør det muligt at tage højde for uforudsete udviklinger under programforløbet. Dette anbefales da også af CGC'er.

3. Særlige bemærkninger

3.1. *Primære råstoffer*

3.1.1. For ØSU er det et spørgsmål, om det for alle de i bilag 1 til beslutningsforslaget opregnede aktiviteter, der har til formål »at give de virksomheder i Fællesskabet, der beskæftiger sig med råstoffer og genbrug en bedre konkurrencemæssig stilling på verdensmarkedet«, nu også er fuldt berettiget at trække på EF-finansieringsmidler. Den omstændighed, at potentielle støttemodtagere udtrykker interesse, kan i hvert fald ikke i sig selv berettige til, at Kommissionen varetager opgaver, der rækker ud over det strengt koordineringsmæssige.

3.1.2. Ud over virksomhedernes struktur og udviklingsgrad i denne sektor må der også tages hensyn til det bidrag, det givne projekt kan yde til udviklingen af medlemsstaternes potentiale inden for minedrift, og mere generelt til den økonomiske og sociale udvikling i de regioner i EF, som er længst tilbage i udvikling.

3.1.3. ØSU lægger således stor vægt på udviklingen af nye udvindingsteknikker og af udstyr, der er særlig tilpasset minedrift af mindre skala.

3.1.4. Endvidere bør der lægges vægt på forskningsområder, som yder et specifikt bidrag til forbedring af arbejdsvilkårene og til en nedbringelse af minedriftens miljøbelastning.

3.2. *Genanvendelse af non-ferro og strategiske metaller*

3.2.1. Dette delprogram er efter ØSU's mening i samklang med EF's miljøpolitiske målsætninger og kan derfor godkendes.

3.3. *Fornyelige råstoffer, skovbrugs- og træprodukter*

3.3.1. ØSU kan uforbeholdent tilslutte sig dette delprogram. Det bifalder, at Kommissionen i sit forslag giver miljøaspektet så høj prioritet, og støtter Kommissionen i dens bestræbelser for at sikre forbrugerne produkter af høj kvalitet, samtidig med at der værnes om naturressourcerne og miljøet. Tyngdepunktet i delprogrammet bør imidlertid klart være »omfattende kvalitetsforbedringer«, hvad enten det drejer sig om kvaliteten af træ som råstof eller materiale eller om kvaliteten af færdigvarer fremstillet af træ.

3.4. *F&U vedrørende genbrug af affald (REWARD)*

3.4.1. Der er efter ØSU's opfattelse tale om et lønsomt delprogram. Imidlertid bør de fordele på miljøbeskyttelsesområdet, der vil fremstå som resultat af et sådant program, ikke ses som et biprodukt, men derimod indbygges som et bevidst mål i forskningsprojekterne. Et forskningsprogram på affalds-genbrugsområdet må heller ikke ses isoleret fra kravet om en fornuftig og forsvarlig omgang med ressourcerne. Thi det er fortsat en gylden regel, at det bedste ville være at undgå affald. Dette ændrer naturligvis ikke ved det nødvendige i, at F&U inden for genbrugsteknikker må fremmes.

3.4.2. Sideløbende med delprogrammets iværksættelse bør der derfor, efter ØSU's mening, gøres en stor indsats for at oplyse og bevidstgøre befolkningen om disse problemer.

3.4.3. Delprogrammet har tæt tilknytning til STEP-programmets ⁽¹⁾ forskningsaktiviteter vedrørende »Teknologier til miljøbeskyttelse«. Kommissionen anmodes om at sikre komplementaritet mellem forskningsaktiviteterne i de to programmer, så at man bl.a. får maksimalt udbytte af det begrænsede budget, som er foreslået for REWARD-delprogrammet.

3.4.4. Denne anmodning har også gyldighed for aktiviteterne vedrørende »Energiproduktion på grundlag af affald«, som nøje supplerer aktiviteterne vedrørende energi udvundet af »Biomasse« i JOULE-programmet ⁽²⁾ (ikke-nuklear energi).

⁽¹⁾ *Science Technology for Environmental Protection* (Miljøvidenskab og -teknologi).

⁽²⁾ *Joint Opportunities for Long Term Energy Supply*.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om Rådets afgørelse om højopløsnings-tv ⁽¹⁾

(89/C 159/12)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. december 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om den ovennævnte afgørelse.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser, som udpegede William G. Poëton til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling (mødet den 26. april 1989), uden stemmer imod og med 3 stemme hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU støtter fuldt ud Kommissionens forslag om at bidrage til udviklingen af højopløsnings-tv i Europa samt at involvere EF i finansieringen.

1.2. Udviklingen af højopløsnings-tv (HDTV) rummer enorme muligheder, fordi man i hjemmet og andre

3.5. *Fornyset behandling og evaluering af programmet*

3.5.1. Ifølge beslutningsforslagets artikel 4 skal programmet i løbet af andet år tages op til fornyet behandling. Resultaterne heraf vil om nødvendigt give anledning til forslag til ændring eller forlængelse af programmet.

3.5.2. Da det fremlagte forslag er udarbejdet, uden at man på en række punkter råder over de fornødne videnskabelige resultater af de forskningsaktiviteter, der er gennemført i det forudgående program, som endnu ikke er afsluttet (det løber til udgangen af 1989), bør der, efter ØSU's mening, under denne fornyede behandling tages særligt hensyn til resultaterne af den endelige evaluering af dette program.

3.5.3. Der anmodes endnu engang om, at beslutningsforslagets artikel 4 ændres derhen, at det udtrykkeligt fastsættes, at resultaterne af den fornyede behandling af programmet samt evalueringsrapporten ligeledes sendes til ØSU.

steder får mulighed for en seeroplevelse i stil med biografernes store lærreder. Dette har man formået ved at gøre tv-billedet mere detaljeret, så der opnås et tilfredsstillende teknisk forhold mellem synsskarphed og synsafstand.

1.3. HDTV rummer langt flere detaljer, hvilket, kombineret med en større skærm, giver en ny synsoplevelse. Desuden kan den nye teknologi anvendes på nye felter, såsom tryk-teknik, undervisning, sundhedsvæsen osv.

⁽¹⁾ EFT nr. C 37 af 14. 2. 1989, s. 5.

1.4. Ved farve-tv's indførelse for 20 år siden fastholdtes kompatibiliteten med de eksisterende sort/hvide tv-modtagere, men der fandtes ingen international eller blot europæisk standard. Det resulterede i, at der blev udviklet to forskellige systemer (PAL og SECAM), hvilket i årevis har lagt hindringer i vejen for den europæiske forbrugerelektronikindustri.

1.5. På mødet i Den rådgivende Radiokomité (CCIR) i Dubrovnik i 1986 lykkedes det EF at få forhindret vedtagelsen af et japansk forslag til en verdensomspændende HDTV-standard; EF opnåede en ekstra undersøgelsesperiode på 4 år, indtil sommeren 1990, inden der indgås en aftale på verdensplan. Den japanske standard var ikke kompatibel med eksisterende tv-apparater og -udstyr og ville derfor kræve nyt udstyr over hele linjen.

1.6. Med sit projekt «EUREKA»-F&U på HDTV-området (EU 95) er det lykkedes den europæiske industri at demonstrere et nyt system, baseret på MAC-standard, som rummer samtlige HDTV-muligheder, og som samtidig er fuldt kompatibelt med eksisterende, normale tv-apparater og normalt tv-udstyr. Denne demonstrationsstandard opfylder CCIR's krav.

2. Kompatibilitet via normer

2.1. Der findes imidlertid stadig en række tekniske problemer, som skal løses.

2.2. Da et HDTV-billede rummer flere detaljer, lægger det beslag på en større del af transmissionsspekteret (båndbredde),

— det kan derfor ikke sendes via en eksisterende, jord-baseret UHF-tv-kanal,

— de eksisterende satellitkanalers båndbredder er også utilstrækkelige, hvis der ikke benyttes teknikker til at komprimere båndbredden. For at kunne råde over det nødvendige antal satellit-kanaler, kan og skal der samtidig indføres nye teknikker til båndbreddereduktion (HD, MAC).

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU lykønsker EU 95 projektgruppen med de hidtil opnåede resultater, men understreger, at der ikke på dette stadium må slækkes på den hidtige stramme tidsplan. Det beror ikke blot på CCIR-fristen, men også på den hårde konkurrence fra USA, Japan og Sydkorea (og snart andre lande), hvor regeringerne arbejder sammen med erhvervslivet om at opnå den størst mulige andel af verdensmarkedet.

3.2. ØSU anser følgende punkter for at være af særlig relevans:

- a) det må for enhver pris undgås, at de tv-modtagere, som bruges i dag, bliver forældede; den fælles-europæiske indfaldsvinkel gør dette muligt;
- b) den kendsgerning, at japanerne for nylig har fremstillet en omformer, som omsætter deres MUSE-system til NTSC (den eksisterende amerikansk/japanske standard), må ikke afstedkomme usikkerhed på markedet. Den »iboende kompatibilitetsfaktor«, der er opnået takket være EUREKA, og som bør fremhæves på alle stadier, gør en sådan omformer overflødig;
- c) man bør på enhver måde tilskynde til at bevare og udbygge forbrugerelektronikindustrien i Europa, ikke mindst for at forhindre jobtab, som dem der fandt sted for 20 år siden; i lyset af denne offentlige forpligtelse bør man sætte alt i værk for at forhindre, at en betydelig del af produktionen flyttes til områder uden for EF og landene af Den europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA);
- d) ØSU bemærker, at »aktieselskabet Japan« allerede har kommercielle muligheder for at fremstille og markedsføre deres eget HDTV »MUSE«-system (videodiskoptagere og skærme) uanset CCIR-beslutninger, hvorfor japanske virksomheder i praksis kan etablere deres egne standarder på markedet. Omvendt kan ingen forhindre den europæiske industri i at gøre det samme, hvilket den på enhver måde bør tilskyndes til så snart som muligt;
- e) fremskridt i det tekniske arbejde med udstyr skal ledsages af en tilsvarende udvikling af produktionsteknikker for software (programmateriel, film osv.) og en forøgelse af programproduktionsbetingelserne;
- f) prognoser over, hvor store markedsandele der kan opnås, er meget vanskelige at opstille og er måske alt for optimistiske; forskellige skøn anslår HDTV-teknologiens markedsværdi (produktions-, sende- og modtageudstyr) til at ligge på mellem 25 og 52 milliarder dollars alene i USA; medregnes det europæiske og det japanske marked, kan tallene i de første 10 år efter indførelsen af HDTV tænkes at nå op på 150 milliarder dollars;
- g) forbrugerelektronikindustrien i USA har nok stået i stampe, men meldes at være i gang med en mobilisering med bistand fra forbundsregeringen, med det sigte at udvikle HDTV-teknologi og fremstille HDTV-produkter;
- h) tålmodig, langsigtet, strategisk investering og finansiel planlægning, med kraftig opbakning fra EF's finansieringsinstrumenter, er af afgørende betydning;

- i) på kort sigt bør EF fortsat bidrage til finansieringen af pilotprojekter, som skal omfatte studie- og demonstrationsudstyr såsom reportagevogne, kæmpe-skærme osv., og som bør fremmes og støttes på enhver måde.

3.3. Der er stillet midler til rådighed inden for rammerne af RACE-programmet (forskning og udvikling i avancerede telekommunikationsteknologier for Europa). De samlede udgifter på 45 millioner ECU (hvoraf 15 millioner ECU skal afholdes af EF) svarer til 4,1 % af RACE-programmets samlede budget (1,1 milliard ECU); de 15 millioner ECU udgør 2,73 % af de udgifter til RACE, som EF skal afholde (550 millioner ECU).

4. Særlige bemærkninger til den europæiske HDTV-strategis målsætninger

4.1. ØSU godkender de 4 målsætninger.

4.1.1. Artikel 1

At det lykkedes EF at få CCIR (tv-styrelsesorganet på verdensplan) til at bevilge et pusterum på 4 år, var noget, der blev kronet med et teknisk F&U-forspring for Europa. Hektisk diplomatisk aktivitet i resten af verden er meget vigtigt for at kunne fremme europæisk industri og europæiske normer på dette felt. Af hensyn til overholdelse af sommer 1990-fristen bør samtlige medlemsstater, EF-institutionerne og de relevante berørte parter inddrages aktivt; særligt afgørende er det, at de offentlige og private sendeorganisationer virkelig lægger sig i selen for at bistå industrien i dens bestræbelser gennem en væsentlig forøgelse af antallet af programmer, som er i overensstemmelse med målsætning 2 i artikel 1.

4.1.2. Artikel 2

4.1.2.1. Spørgsmålets betydning gør det påkrævet med den bredest mulige høringsprocedure, og heri må inddrages arbejdsmarkedets parter både via forbruger- (dvs. fjernseer-forbundene), arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer og via Det økonomiske og sociale Udvalg.

4.1.2.2. Omfattende støtte til alle professionelle »brugere« (tv-stationer, programproducenter osv.) af

det nye udstyr må tillægges allerhøjeste prioritet. De vigtige strukturelle ændringer, som finder sted nu med inførelsen af direkte satellit-udsendelser, placerer HDTV lavere på tv-stationernes prioritetsliste. Dette indebærer en fare for udviklingen og dermed beskæftigelsen i fremstillingsindustrierne.

ØSU anmoder om, at den handlingsplan, som bebudes i artikel 3, omfatter et specifikt erhvervsuddannelsesprogram, som skal sikre, at samtlige beskæftigede i industrien på alle niveauer og i alle sektorer (programlægning, sendevirksomhed osv.) er rede til at acceptere og forberedt rent teknisk til at anvende den nye teknologi med held. Det ville ligeledes være en stor fordel, om man med det samme inddrog de kredse, som beskæftiger sig med kunstneriske audio-visuelle produktioner, i dette forslag, som f.eks. kunne koordineres med programmerne til støtte for den europæiske filmindustri. Det bør fastsættes udtrykkeligt, at Det økonomiske og sociale Udvalg skal konsulteres.

5. Konklusion

ØSU har allerede med eftertryk bakket op om udviklingen af europæiske HDTV-standarder⁽¹⁾ EUREKA EU 95-projektet giver lejlighed til at tilvejebringe den eneste fuldt kompatible standard, som muliggør indførelse af HDTV, uden at eksisterende apparater og udstyr gøres forældet.

Det haster derfor med at få vedtaget forslaget til Rådets afgørelse, så der skabes en ramme for støtte til de afsluttende stadier, som er nødvendige for at kunne demonstrere, at den europæiske standard er den teknisk set mest velegnede som fremtidig verdensstandard.

Afslutningsvis lægger ØSU den allerstørste vægt på den afgørende betydning, som må tillægges de involverede økonomiske og sociale spørgsmål; det opfordrer EF til uforbeholdent og med fuld styrke at mobilisere alle sine kræfter til støtte for den europæiske industris indsats på dette felt.

⁽¹⁾ De ØSU udtalelser om Kommissionens meddelelse om fremstød på det kulturelle område i Det Europæiske Fællesskab, punkt 3.3.3 (fremstilling af programmer til højopløsnings-fjernsyn (europæiske standarder), af 28. april 1988) (EFT nr. C 175 af 4. 7. 1988, s. 40).

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om oprettelse af et indre marked for teletjenester gennem implementering af ONP («Open Network Provision» — Tilrådighedsstillelse af åbne net)⁽¹⁾

(89/C 159/13)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 24. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for transport og kommunikation, som udpegede Jean Rouzier til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling af 26.-27. april 1989, mødet den 26. april, med to stemmer imod, følgende udtalelse.

1. ØSU skal allerførst minde om, at det foreliggende forslag fra Kommissionen er et led i gennemførelsen af grønbogen om etablering af et fælles marked for teletjenester og -udstyr, hvorom ØSU fremsatte udtalelse den 27. april 1988⁽²⁾. ØSU tiltrådte heri hovedmål-sætningen i Kommissionens forslag, nemlig at skabe betingelser for, at de europæiske brugere kan få tilbudt en større vifte af telekommunikationstjenester af højere kvalitet og til en lavere pris, således at Europa både internt og eksternt får mulighed for at nyde godt af alle fordelene ved en stærk telekommunikationssektor.

2. ØSU er enig med Kommissionen i, at fri adgang til telekommunikationsinfrastrukturen er af afgørende betydning for etableringen af et fælles marked for teletjenester.

3. I direktivet fastlægges hovedprincipper og strukturelle rammer for tilvejebringelse af fri adgang til det offentlige net for såvel leverandører af telekommunikationstjenester som brugere. Kommissionens initiativ har som endemål fuldstændig harmonisering af adgangs-betingelserne, herunder gensidig anerkendelse af tilladelsesprocedurerne, således at en tilladelse, som er opnået i et medlemsland, giver tjenesteleverandøren ret til at levere disse ikke reserverende tjenester overalt i EF uden yderligere procedurer.

ØSU godkender Kommissionens forslag og understreger samtidig betydningen af de grundlæggende principper for ONP-bestemmelserne i artikel 3, stk. 1.

⁽¹⁾ EFT nr. C 39 af 16. 2. 1989, s. 8.

⁽²⁾ EFT nr. C 175 af 4. 7. 1988.

ØSU understreger endvidere, at de væsentlige krav af ikke-økonomisk karakter, som omtales i artikel 3, stk. 2 — herunder navnlig kravet om fortrolighed og om beskyttelse af privatlivet — bør efterleves af hensyn til offentligheden som sådan.

ØSU forventer, at ONP-bestemmelserne udformes på en sådan måde, at teleadministrationerne får tilstrækkelig finansiel styrke, så kvalitativ og kvantitativ udbygning og videreudvikling af nettene og lige konkurrencevilkår sikres.

4. ØSU understreger, at EF's telekommunikationspolitik udgør et samlet hele, som vanskeligt lader sig opsplitte. Dette forslag til direktiv fortsætter imidlertid rækken af tidligere forslag og bebuder, at atter andre vil følge. ØSU beklager meget, at Kommissionen ikke agter at anmode om ØSU's udtalelse om nogle af dens vigtigste forslag. ØSU anmoder derfor om at blive informeret om de beslutninger, som træffes af Kommissionen, og om af denne at få forelagt en statusrapport over arbejdet med telekommunikationsproblematikken. ØSU er enig i, at det er nødvendigt hurtigt at få tilvejebragt et åbent telekommunikationsnet på EF-plan, men går også ind for princippet om etapevis fastlæggelse af ONP-bestemmelserne og princippet om nødvendigt: direkte høring af alle berørte parter, specielt brugerorganisationerne, industrien, fag- og erhvervsorganisationerne samt forbrugerorganisationerne.

5. Med hensyn til de »offentlige net«, som omtales i artikel 2, stk. 2, anmoder ØSU Kommissionen om at finde frem til en definition, som dels tager hensyn til ØSU's tidligere udtalelser på området, og dels fastlægger grænserne for offentlige net (hvor hører nettet op? Hvor begynder terminalen?).

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets afgørelse om forbedring af erhvervsklimaet og fremme af udviklingen af virksomheder, især små og mellemstore virksomheder, i Fællesskabet ⁽¹⁾

(89/C 159/14)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 14. marts 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser. Under arbejdet blev Lusthenhouwer udpeget til hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, mødet den 26. april 1989, uden stemmer imod og med 1 stemme hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Forslaget er en logisk udløber af den stadigt stigende opmærksomhed, som Kommissionen har viet små og mellemstore virksomheder (SMV) i EF siden den aftale, som Rådet i 1985 indgik om SMV.

Siden det europæiske år for små og mellemstore virksomheder i 1983 er det på en lang række områder blevet tydeligt, hvilken betydningsfuld rolle SMV spiller for økonomien. ØSU har også peget på dette i forskellige rapporter, ikke mindst ØSU's samlede udtalelse om SMV-aktionsprogrammet (ordfører: Calvet Chambon) ⁽²⁾ — og har både støttet og opmuntret Kommissionen i dens politik over for SMV.

Efter 1983 fik SMV-politikken hurtigt tildelt en særskilt plads ved fordelingen af kommissærens arbejdsopgaver, da et af Kommissionens medlemmer i 1984 for første gang i EF's historie specielt fik til opgave at varetage SMV-politikken.

1.2. Desuden blev der inden for Kommissionen oprettet en særlig afdeling med navnet *Task Force SMV*.

Den Kommission, som tiltrådte for nylig, ønsker med det foreliggende forslag at give sin politik et egentligt retsgrundlag (traktatens artikel 235); ved at afsætte midler for en periode på 4 år vil den endvidere kunne føre en politik på mellemlang sigt.

1.3. ØSU støtter generelt Kommissionens intentioner, som det foreliggende forslag er et konkret udtryk for, men bemærker allerede nu, at det, i betragtning af den tildelte frist, ikke var i stand til at udtale sig konkret om størrelsen af det foreslåede budget. ØSU bemærker dog, at budgettet på dette stadium med rette fokuseres omkring »information og bistand«, selv om andre områder af politikken ikke bør lide herunder.

1.4. ØSU ønsker at se nærmere på dokumentet i forbindelse med en række aspekter af Kommissionens hidtidige og kommende politik over for SMV, men bemærker, at det ikke har haft mulighed for at kulegrave forslaget, fordi Rådet kun har givet det nogle få uger til at afgive udtalelse i. Der lægges derfor op til, at ØSU snarest afgiver en mere detaljeret tillægsudtalelse om den nuværende og den fremtidige politik.

2. Integrationsopgaven

2.1. Også i den Kommission, som tiltrådte pr. 4. januar 1989, har et af medlemmerne bl.a. fået til opgave at varetage SMV-politikken. ØSU finder det på tide, at denne kommissær nu bestræber sig på at få inkorporeret SMV-dimensionen på alle områder af EF's politik. Det betyder, at ikke kun den ansvarlige kommissær, men alle Kommissionens beslutningstagere, bør tage højde for de små og mellemstore virksomheders interesser. SMV-kommissæren skal sørge for koordinering og tilsyn. Han bør også være beføjet til at rette henvendelse til sine kolleger angående SMV-spørgsmål. Kun på denne måde er det muligt at integrere SMV-politikken i alle EF-politikkens enkelte bestanddele.

2.2. ØSU støtter Kommissionens beslutning om at oprette et nyt GD XXIII, fordi man herved får et bedre instrument til at konkretisere og forbedre SMV-politikken; det er dog en betingelse, at der stilles tilstrækkeligt med midler til rådighed, så opgaven kan varetages på behørig vis. ØSU bemærker imidlertid med en vis foruroligelse, at udtrykket »SMV« i dette generaldirektorats titel er erstattet af »erhvervspolitik«.

2.3. Hvis dette betyder, at man vil nedprioritere den særlige opmærksomhed over for SMV, er ØSU nødt til at tage afstand fra ændringen. ØSU mener dog, at der ikke pr. definition består noget modsætningsforhold mellem store og mindre virksomheder. Der er nemlig i

⁽¹⁾ EFT nr. C 79 af 30. 3. 1989, s. 5.

⁽²⁾ EFT nr. C 232 af 31. 8. 1987.

talrige tilfælde tale om, at de to former for virksomheder supplerer hinanden, hvilket også bør komme til udtryk i EF's politik.

2.4. ØSU mener, at der i det mindste bør oprettes et direktorat for håndværk og små og mellemstore virksomheder inden for det nye GD XXIII; også distributionssektoren bør tildeles sin egen fulde plads i dette nye GD i betragtning af denne sektors økonomiske betydning for EF.

3. Politikken siden aktionsprogrammet fra 1986

3.1. I SMV-aktionsprogrammet blev den foreslåede politik opdelt i to, nemlig

- forbedring af erhvervs klimaet, og
- forbedring af SMV'ernes fleksibilitet og tilpasnings-evne.

3.2. Kommissionen har gjort en indsats på begge felter, hvilket fremgår af dens årlige statusrapporter over den førte politik. I denne politik bør der også lægges stor vægt på spørgsmål af social art, som er af betydning for SMV. Det nødvendige i specielt at stimulere SMV'er må ikke betyde, at opmærksomheden i mindre grad rettes mod en social politik i virksomheden, hvori der skal tages behørigt hensyn til de ansattes interesser. Det sociale element i SMV-politikken går således i spænd med gennemførelsen og konkretiseringen af det indre markedes sociale dimension, der som allerede fremhævet af ØSU (februar 1989) bør ske samtidig med gennemførelsen af det indre marked i økonomisk, finansiel og beskatningsmæssig henseende.

3.3. ØSU kan imidlertid ikke sige sig fri for at have det indtryk, at der findes alt for mange isolerede pilotprojekter og pilotordninger, som ikke er resultatet af en velovervejede strategi. Det ville være bedre, om man var aktiv på færre områder, frem for at kaste sig ud i en lang række undersøgelser og projekter, som efter ØSU's opfattelse ikke altid hænger logisk sammen.

3.4. ØSU anmoder tillige Kommissionen om at udarbejde en tidsplan for sit program til fremme af virksomheder, herunder især små og mellemstore virksomheder, således at de tidsmæssige rammer og andre forbindelsespunkter mellem de særskilte områder, hvor der skal føres en politik, fremgår tydeligere og lettere kan underkastes en korrekt evaluering.

4. Særlige emner

4.1. Konsekvensvurdering: selv om konsekvensvurderingen har fået en rimelig positiv start, mener ØSU, at svarenes kvalitet rummer mulighed for forbedringer.

Alt for hyppigt har virksomheds- og arbejdstagerorganisationer stadig for få muligheder for at konsultere hinanden om spørgsmålene, og alt for ofte er de svar, som Kommissionens tjenestegrene giver, for vage eller ganske summariske.

4.2. Konsultationer med medlemsstaterne: ØSU mener, at EF's og medlemsstaternes politikker til fremme af virksomhederne (herunder især små og mellemstore virksomheder) skal foregå parallelt. Kun herigennem kan der opnås god koordinering på politikken forskellige områder. ØSU finder det afgørende vigtigt, at Kommissionen, medlemsstaterne og de berørte organisationer foretager passende, løbende samråd. På denne måde kan de projekter, som Kommissionen søsætter, indgå i relevante nationale tiltag, og herigennem bliver det muligt at forhindre, at politikkerne overlapper hinanden eller — hvad værre er — kommer i direkte konflikt med hinanden.

5. Information og bistand

5.1. Næsten 70 % af det foreslåede budget skal gå til information og bistand. Bortset fra andre informationsmetoder (tryksager, seminarer) springer projektet omkring EF-rådgivningskontorerne i øjnene i denne sammenhæng. Selv om ØSU lægger stor vægt på dette projekt, manes der dog til forsigtighed.

5.2. Væksten i antallet af rådgivningskontorer vil gøre det særlig påkrævet, at de afpasses efter forholdene i de enkelte medlemsstater. I modsat fald opstår der fare for parallelle informationsnet, som gør det vanskeligt og forvirrende for små erhvervsdrivende at få let adgang til de ønskede informationer. Rådgivningskontorerne gebyrer for brug af deres tjenesteydelser skal også være overkommelige.

5.3. Der består en klar forbindelse mellem EF-rådgivningskontorerne og f.eks. BC-nettet, som efter ØSU's opfattelse også bør udbygges yderligere. Samme bemærkning gælder nye aktiviteter, som bebudes i forslaget begrundelse, men hvis betydning ØSU endnu ikke er helt klar over; der sigtes til nettet af institutter, som skal bistå SMV'er med strategisk management, som er en meget vigtig side af SMV'ernes udvikling, samt de underleverandørcentre, som EF vil oprette.

ØSU forventer at blive rådspurgt af Kommissionen senere hen, så det kan gå i dybden med de mere specifikke forslag.

5.4. Partnerskabsprojektet kunne også være medtaget under overskriften »bistand«, selv om det er et samarbejdsprojekt. ØSU sætter et stort spørgsmålstejn ved, hvor megen energi der er lagt i dette projekt, som hidtil ikke har kunnet udvise nævneværdige resultater. Kommissionen bør nøje overveje dette projekts nytte-virkninger, inden der udformes nye aktiviteter.

5.5. ØSU understreger, at informations- og bistands-politikken bør gå hånd i hånd med stimuleringen af uddannelse på alle felter af virksomhedsledere og ansatte i små og mellemstore virksomheder.

6. Konklusion

6.1. ØSU støtter Kommissionens forslag, som tilvejebringer et retsgrundlag for politikken til forbedring af virksomhedernes, og herunder især de små og mellemstore virksomheders stilling, men understreger imidlertid, at »fjernelse af unødige administrative, finansielle og retlige hindringer, som hæmmer udviklingen og oprettelsen af små og mellemstore virksomheder« (artikel 2) bør ske under hensyntagen til samtlige berørte parter erhvervede rettigheder.

ØSU bemærker, at ikke alle planlagte initiativer kan vurderes i øjeblikket, fordi nogle af dem stadig mangler en sidste finpudsning. Så snart dette er sket, ønsker ØSU at blive rådspurgt yderligere. Det er også til sinds

at tage spørgsmålet om EF's SMV-politik op i den nærmeste fremtid.

6.2. ØSU er imponeret over, hvor mange projekter Kommissionen allerede har planlagt eller iværksat, og ønsker at give udtryk for sin tilfredshed hermed. Dog understreger ØSU, at man i SMV-politikken må arbejde med et detaljeret helhedsbillede af SMV'ernes opgave, af alle de enkelte bestanddeles specifikke karakteristika og af SMV'ernes rolle i EF. Der bør heri tages højde for, at SMV'erne i EF er meget forskelligartede. Mange af de hidtidige aktiviteter ser ud til at være koncentreret om mindre håndværks- og industrivirksomheder, mens man overser eksistensen af mindre virksomheder på områder i kraftig vækst, såsom distribution og tjenesteydelser. Kommissionen bør også lægge den fornødne vægt på disse vigtige SMV-sektorer og give dem plads i det nye GD XXIII. Til støtte for denne anmodning henviser ØSU til informationsrapporten fra ØSU's sektion for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser om små og mellemstore virksomheder i den tertiære sektor i EF (ordfører: G. Regaldo) (27. maj 1986).

6.3. Afslutningsvis understreger ØSU, at det ikke i forslagens artikel 4 fastsættes, at ØSU skal inddrages i den årlige evaluering af politikken. ØSU anser det for absolut påkrævet, at det bliver inddraget, og noterer sig med tilfredshed Kommissionens erklærede interesse i at sikre dette.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om:

- forslaget til Rådets direktiv om indførelse af obligatorisk næringsdeklaration af levnedsmidler bestemt til salg til endelige forbrugere, og
- forslaget til Rådets direktiv om næringsdeklarationsregler for levnedsmidler bestemt til salg til endelige forbrugere⁽¹⁾

(89/C 159/15)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 24. oktober 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål, som udpegede Kenneth J. Gardner til ordfører og Alma Williams til medordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, den 26. april 1989, uden stemmer imod af med 1 stemme hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Næringsdeklaration giver grundlæggende ernæringsmæssige oplysninger om et levnedsmiddel med henblik på at hjælpe forbrugeren til at fastlægge en afbalanceret kost og vejlede ham eller hende til et godt og klogt valg i lyset af personlige behov.

1.2. ØSU tilslutter sig Kommissionens forslag, som går ud på at fastlægge en EF-ramme for næringsdeklaration. Det er imidlertid nødvendigt med visse ændringer, klarere formuleringer og tilføjelser.

1.3. I betragtning af næringsdeklarationens betydning er det vigtigt at have en harmoniseret præsentationsmåde, som kan anvendes så bredt som muligt af levnedsmiddelproducenter og -forhandlere (landbrugere, fabrikanter, slagtere, grønthandlere osv.), og som er tilstrækkelig enkel og klar til, at den kan forstås og anvendes af forbrugerne. Der er især nødvendigt at finde måder, der nemt kan anvendes i den multisproglige sammenhæng, der vil præge markedet uden grænser efter 1992.

1.4. Forslaget gælder selvfølgelig også levnedsmidler, der ikke er præemballeret, som udgør en stor del af den samlede daglige kostindtagelse. Kommissionen bør udtænke metoder, som gør det lettere at give ernæringsmæssige oplysninger på sådanne levnedsmidler. Dette er især vigtigt for landbrugere, slagtere, grønthandlere osv.

2. Information og uddannelse

2.1. Næringsdeklarationen kan indeholde den afgørende oplysning, som er grundlaget for et klogt og velovervejet valg. Næringsdeklarationen kan med andre

ord, hvis den er præcis, ajourført og let læselig, oplyse om væsentlige forhold. Men dette er kun en begyndelse og ikke en erstatning for en mere bredt anlagt uddannelsesindsats.

2.2. ØSU gør derfor fra starten opmærksom på, at næringsdeklarationer giver mening, hvis de bakkes op af systematisk og permanent forbrugeruddannelse, som resulterer i øget viden i befolkningen. Det er nemlig uddannelse, der sætter folk i stand til at forstå og fortolke oplysninger og derpå handle ud fra deres egne behov.

ØSU erkender, at den type uddannelse i væsentlig grad er langsigtet. Ikke desto mindre henviser det til Ministerrådets beslutning (juni 1986) om forbrugeruddannelse i folkeskolen og gymnasiet, som alle medlemsstater støttede. Beslutningen nævner eksplicit ernæring i listen over grundlæggende rettigheder under overskriften ret til sundhed og sikkerhed.

2.3. ØSU opfordrer derfor kraftigt Kommissionen til hvert 3. år at fremlægge, offentliggøre og ajourføre detaljerne i de relevante politikker og fremgangsmåder i medlemsstaterne. Det minder især om, at man hurtigt bør fremme ernæringsuddannelse og kostvejledning inden for rammerne af den mere almene forbrugeruddannelse i alle medlemsstater, og at der bør stilles midler til gennemførelsen heraf til rådighed. Det fremhæver særlig behovet for:

- at der gives levnedsmiddelundervisning på lærerseminarier og i forbindelse med læreres videreuddannelse; en sådan undervisning skal varetages af ekspertuddannede personer,
- at der udarbejdes passende og varieret, ajourført undervisningsmateriale, som revideres løbende,

(¹) EFT nr. C 282 af 5. 11. 1988, s. 8 og 10.

— at Kommissionen afholder en konference om næringsdeklaration og navnlige problemer og muligheder i forbindelser hermed.

2.4. ØSU understreger også mediernes rolle og særlige ansvar i forbindelse med at øge offentlighedens bevidsthed om betydningen af næringsdeklarationer som et bidrag til den offentlige sundhed og trivsel.

2.5. Det er vigtigt, at levnedsmiddelmærkningen understøtter det oplysningsarbejde inden for ernæring, der allerede gennemføres i nogle medlemsstater.

3. Den aktuelle situation

3.1. På verdensplan

3.1.1. CODEX [et fællesorgan for FN's Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisation (FAO) og Verdenssundhedsorganisationen (WHO)] har i mange år arbejdet på at etablere en verdensomspændende ramme for næringsdeklarationer. Denne opgave blev udført i aktivt samarbejde med Kommissionen og de enkelte medlemsstater.

De heraf følgende anbefalede CODEX-retningslinjer⁽¹⁾ består af følgende: en ramme for frivillig næringsdeklaration indeholdende de væsentlige ernæringselementer: energi, protein, kulhydrater, fedt (de såkaldte »big 4«) plus en liste over andre næringsstoffer, som kun skal oplyses i visse tilfælde, f.eks. når der fremsættes relevante påstande.

3.1.2. Da EF's rådgivende komité for Levnedsmidler blev hørt af Kommissionen under forberedelsen af dette forslag, bød det »udviklingen i Fællesskabets henstilling velkommen og tilsluttede sig, at CODEX-retningslinjerne var et meget godt grundlag for dette«.

3.2. I EF

3.2.1. Nationale bestemmelser

Kun tre EF-medlemsstater har officielle næringsdeklarationssystemer⁽²⁾: Tyskland, Nederlandene og Det Forenede Kongerige. Alle tre anvender de grundlæggende fire hovednæringselementer og kun i særlige tilfælde oplyses andre næringselementer. Alle systemerne operere-

rer med frivillig næringsdeklaration generelt og med obligatorisk næringsdeklaration, så snart der fremsættes påstande.

Det britiske system indeholder en interessant særbestemmelse. Producenterne kan vælge mellem følgende tre grundlæggende muligheder: de fire hovednærings-elementer, de fire hovednæringselementer plus mættede fedtstoffer eller de fire hovednæringselementer plus mættede fedtstoffer, sukker og fibre.

3.2.2. EF-direktiv om levnedsmidler bestemt til særlig ernæring

ØSU's udtalelse om revisionen af dette direktiv blev afgivet i 1986⁽³⁾, og Rådet vedtog en fælles holdning i november 1988. Dermed er der givet basis for næringsdeklaration af de fire hovednærings-elementer. Direktivet indeholder også bestemmelser om udarbejdelse af specifikke underdirektiver vedrørende 9 levnedsmiddelkategorier. Inden for disse kategorier kan der kræves yderligere relevante oplysninger.

3.3. Uden for EF

I USA har der siden 1973 været et frivilligt næringsdeklarationssystem, dvs. længe før CODEX-normen. Systemet har skabt en ramme, der går videre end de fire hovednærings-elementer. Der er ikke enighed om, hvorfor dette system ikke har fungeret.

4. Detaljerede bemærkninger

Kommissionen fremsætter to vidt forskellige forslag, hvortil der fremsættes følgende detaljerede bemærkninger:

5. Forslag om indførelse af obligatorisk næringsdeklaration af levnedsmidler

5.1. Kommissionen er klar over, at der kan være tilfælde, hvor deklARATIONEN af visse nærings-elementer skal være obligatorisk, skønt sådanne tilfælde »endnu ikke kan fastlægges«.

5.2. Kommissionen foreslår, at denne procedure kun skal kunne iværksættes, efter at der er opnået videnskabelig godkendelse fra Den videnskabelige komité for Levnedsmidler. Det tilslutter ØSU sig, men henstiller, at man i første omgang under hensyntagen til forsla-

⁽¹⁾ CODEX *Guidelines on nutrition labelling*, Alinorm 85/22A.

⁽²⁾ Tyskland: *Nährwert-Kennzeichnungsverordnung*, 9. december 1977 som ændret. Nederlandene: *Voedingswaardeaanduidingenbesluit*, 2. marts 1988. Det Forenede Kongerige: *Guidelines on nutrition labelling*, januar 1988.

⁽³⁾ EFT nr. C 238 af 22. 12. 1986, s. 9.

gene i punkt 6 i denne udtalelse prioriterer en revision af den obligatoriske næringsdeklaration generelt og af mættede fedtstoffer, sukker, natrium og fibre.

5.3. Kommissionen ønsker at indføre en sådan obligatorisk deklaration via en udvalgsprocedure, idet den mener, at denne er »af teknisk art«.

5.4. Selv om ØSU intet har at indvende imod anvendelsen af udvalgsprocedurer i ægte tekniske spørgsmål, mener det, at dette forslag går langt ud over det tekniske område.

5.5. ØSU fordrer, at en sådan obligatorisk deklaration kun indføres på grundlag af proceduren i artikel 100A, som indebærer høring af ØSU og Europa-Parlamentet.

5.6. Med henblik på det kommende indre marked er Kommissionen ligeledes nødsaget til at overveje, hvorledes problemer, der kun vedrører en eller flere medlemsstater eller regioner, skal løses. Flere medlemsstater mener for tiden, at de har et sådant problem.

5.7. Deklarationen skal naturligvis supplere og ikke erstatte den næringsdeklaration, der omtales i det følgende forslag.

6. Forslag om næringsdeklarationsregler for levnedsmidler bestemt til salg til endelige forbrugere

6.1. På linje med opfattelsen i punkt 5 er ØSU enig med Kommissionen i, at næringsdeklaration kun skal være obligatorisk, når der fremsættes en ernæringsmæssig påstand i mærkning eller reklame (se artikel 2).

6.2. Med forbrugernes ønske om at være velinformerede og de tekniske vanskeligheder, der er forbundet med at imødekomme dette fra producent — og forhandlerside in mente — henstiller ØSU, at der tages skridt til at fremme dialogen mellem alle berørte parter med henblik på at fastsætte en obligatorisk næringsdeklaration inden fem år.

ØSU mener, at Kommissionen bør udarbejde en informationsrapport efter tre år og forelægge den for Det økonomiske og sociale Udvalg.

6.3. ØSU går ind for, at målet er, at så mange levnedsmidler som muligt forsynes med næringsdeklaration.

6.4. Der er imidlertid store problemer med anvendelsen af de af Kommissionen foreslåede regler på mange levnedsmidler.

6.4.1. Det bør især bemærkes, at mens det er muligt at mærke de fleste levnedsmidler med de fire hovednæringsselementer — energi, protein, fedt og kulhydrater — er der vanskeligheder med at anvende Kommissionens forslag (7 næringsselementer).

6.4.2. Der er også visse ernæringsmæssige tvivlsspørgsmål om det holdbare i nogle af Kommissionens forslag. ØSU foreslår, at disse revideres af Den videnskabelige komité for Levnedsmidler (se 5.2).

6.5. Disse problemer betyder i praksis, at mange levnedsmidler ikke vil være forsynet med næringsdeklaration.

6.6. For at få næringsdeklaration indført så bredt som muligt og få praktisk erfaring med henblik på rapporten nævnt i punkt 6.2 foreslår ØSU:

6.7. Artikel 3

Artikel 3 bør ændres til:

Stk. 1 skal formuleres:

»Når der gives en obligatorisk næringsdeklaration ...«

Der indføres et nyt stk. 2:

»Når der gives en frivillig næringsdeklaration, skal den bestå af følgende elementer i den givne orden:

a) energiværdien, plus

b) enten kategori I:

mængden af proteiner, kulhydrater og fedt
eller kategori II:

mængden af proteiner, kulhydrater, sukker, fedt, mættede fedtstoffer, kostfibre og natrium.«

6.8. Artikel 5, stk. 4, og bilag

Den foreslåede liste over anbefalet daglig indtagelse (ADI) afspejler ikke den aktuelle konsensus i medlemsstaterne. F. eks. anbefaler man for tiden angående C-vitamin i Frankrig 80 mg, Tyskland 75 mg, Nederlandene 60 mg, Italien og Spanien 45 mg, Det Forenede Kongerige 30 mg. Lignende nationale forskelle eksisterer for andre vitaminers vedkommende, og for nogle, f.eks. D-vitamin, er der formentlig reelle forskelle mellem regioner i nord og syd, for så vidt angår den mængde, der skal indtages gennem føden.

Kommissionen giver en referenceliste over den anbefalede daglige indtagelse i deklara-tionsøjemed, men bør oprette en mekanisme, hvorved disse mængder revideres

i takt med ny videnskabelig indsigt. Forskellige nationale lister må ikke udgøre en teknisk handelshindring.

6.9. Artikel 5, stk. 7

»Typiske« ville være bedre end »gennemsnits-«. Det samme gælder definitionen i artikel 1, litra k.

6.10. Artikel 5, stk. 8

Selv om det ikke er en ideel løsning, bør Kommissionen undersøge muligheden for at anvende diagrammer eller visuelle symboler som tilladte alternativer til ord. Så-

danne alternative præsentationsmetoder bør dog harmoniseres, således at yderligere handelsbarrierer undgås.

6.11. Artikel 7

ØSU godkender Kommissionens forslag til frister, f.eks. x måneder efter underretning, og opfordrer Kommissionen til også at anvende denne metode i forbindelse med forslag i andre direktiver.

6.12. Generelt

Der bør vedtages standardiserede levnedsmiddelanalysemetoder og fælles tabeller over næringsstofindhold i levnedsmidler i alle medlemsstater.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om udkast til Rådets henstilling om forbud mod rygning på offentlige steder⁽¹⁾

(89/C 159/16)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 19. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte udkast.

Det forberedende arbejde henstives til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål, som udpegede Augusto Ferraz da Silva til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, den 26. april 1989, med 71 stemmer for, 25 imod og 19 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Introduktion

1.1. Udkastet til Rådets henstilling om »Forbud mod rygning på offentlige steder« er et led i programmet »Europæisk indsats mod kræft«, som Det økonomiske og sociale Udvalg har tilsluttet sig⁽²⁾, og hører mere konkret ind under kapitlet om bekæmpelsen af tobaksmisbrug.

1.2. Der er her tale om det fjerde forslag, der forelægges ØSU til udtalelse. De tre andre var:

- forslag til Rådets direktiv om tilnærmelse af cigaret-afgifterne, og forslag til Rådets direktiv om tilnærmelse af afgifterne på andre forarbejdede tobaksvarer end cigaretter⁽³⁾,

⁽¹⁾ EFT nr. C 32 af 8. 2. 1989, s. 9.

⁽²⁾ EFT nr. C 105 af 21. 4. 1987.

⁽³⁾ EFT nr. C 237 af 12. 9. 1988.

- forslag til Rådets direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om mærkning af tobaksvarer ⁽¹⁾,
- forslag til Rådets direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om maksimalt tilladt tjæreindhold i cigaretter ⁽²⁾.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU godkender Kommissionens forslag med forbehold af følgende bemærkninger.

2.2. ØSU glæder sig over, at Kommissionen fortsætter sin indsats for bekæmpelse af tobaksmisbrug, som er et effektivt middel til at mindske antallet af kræftdødsfald i Europa, og til at nedbringe omfanget af andre sygdomme (hvad enten de har dødelig udgang eller ej) forårsaget af kontakten med tobaksrøg.

2.3. På trods af erkendelsen af, at bekæmpelsen af tobaksmisbrug er et langvarigt projekt, som kræver en særlig indsats inden for undervisning samt lægelig støtte til dem, der holder op med at ryge, mener ØSU, at en henstilling ikke er en særlig overbevisende eller tilstrækkelig måde at gribe problemet an på.

2.4. I sin udtalelse om tjæreindholdet i cigaretter ⁽³⁾, understregede ØSU, »at der må sættes alt inde på at gøre rygning i almindelighed ... mindre udbredt til gavn for den enkeltes helbred og den offentlige sundhed«.

2.5. ØSU er opmærksom på, at tobaksmisbrug er den ansvarlige faktor for den øgede risiko for sygdomme og for tidlig død, at tobaksmisbrug udgør en høj kræftfremkaldende faktor, og at tobak er en specifik kræftfremkaldende agens.

2.6. Nyere undersøgelser godkendt af Verdenssundhedsorganisationen har påvist de samme alvorlige risici for ikke-rygere, som er i kontakt med tobaksrøg i lukkede rum. Gravide kvinder og fosteret, børn, ældre samt personer, der lider af åndedrætssygdomme, bronchitis eller hjertesygdomme er udsat for en øget risiko.

2.7. Af forbrænding af tobak opstår der:

- kræftfremkaldende stoffer:
  - benzpyren,
  - 5-methylensyrer,
  - dibenzanthracen;
- kræftfremmende stoffer:
  - flygtige fenoler,
  - syreforbindelser.

2.8. Det er den kombinerede virkning af de i tobakken indeholdte kræftfremkaldende stoffer, der frigøres i luften af rygeren, og de kræftfremkaldende stoffer, der findes i miljøet, som øger risikoen for kræft i lungerne, men eventuelt også andre steder: mundhule, svælg, strubehoved, mave osv.

2.9. Tobaksmisbrug i form af rygning af cigaretter, cigarer osv. kan også forårsage uheld og brande. Det bør erindres, at »forbudet mod rygning i offentlige lokaler« i de fleste medlemsstater oprindeligt var knyttet til forebyggelse af brandrisici.

2.10. Enhver form for tobaksmisbrug, men især den form, hvor man bringes i kontakt med røgen fra forbrændingen af tobakken, er årsag til det stigende antal af for tidligt døde og sygelighed blandt forbrugere.

2.11. ØSU minder ligeledes om, at videnskabelige data i en lang række rapporter og undersøgelser på området påviser, at tobak er en af de vigtigste kilder til forurening af luften i lukkede rum.

Europa-Parlamentet ⁽⁴⁾ har understreget behovet for behørig opmærksomhed omkring problemet vedrørende luftkvaliteten i lukkede rum, som til syvende og sidst er det sted, hvor mennesket tilbringer størstedelen af tiden.

ØSU minder i øvrigt om, at Kommissionen i det fjerde miljøhandlingsprogram forpligtede sig til at »definere og gennemføre forebyggende foranstaltninger mod indendørsforurening fra et stigende antal stoffer«.

2.12. ØSU beder derfor Kommissionen om at overveje muligheden for at henføre rygeforbuddet i offentlige lokaler under bestemmelserne om beskyttelse af luftkvaliteten i lukkede rum.

2.13. Selv om ØSU er klar over, at de foranstaltninger, der går ud på at begrænse tobaksforbruget, kan få økonomiske og beskæftigelsesmæssige konsekvenser, håber det i den offentlige sundheds interesse, at Kommissionen vil videreføre programmet for »Bekæmpelse af tobaksmisbrug«.

2.14. I og med at tobaksmisbrug skyldes en psykosocial afhængighed (stress, efterligningsfænomener, behov for at berøre og bevæge ting) og en farmakologisk afhængighed af nikotin, bliver det til et socialt onde.

I bevidsthed herom anbefaler ØSU Kommissionen som et supplement til de allerede vedtagne initiativer at foreslå en række mere offensive foranstaltninger, som mere konkret går ud på støtte til informations- og

⁽¹⁾ EFT nr. C 48 af 20. 2. 1988, s. 8.

⁽²⁾ EFT nr. C 48 af 20. 2. 1988, s. 10.

⁽³⁾ EFT nr. C 237 af 12. 9. 1988.

⁽⁴⁾ EFT nr. C 290 af 14. 11. 1988.

bevidstgørelseskampagner, hvor der anvendes kendte europæere, og som især henvender sig til de unge (aktiv reklame). En anden foranstaltning bør gå ud på at oprette integrerede støttecentre beregnet på rygere, der ønsker at holde op med at ryge.

2.15. ØSU konstaterer, at Kommissionen vil forelægge Rådet et forslag til direktiv med henblik på at indføre bestemmelser vedrørende reklamer for tobaksmærker.

I betragtning af at tobak indiskutabelt er skadelig, så ØSU gerne, at medlemsstaterne på EF-plan bevægede sig i retning af et forbud mod direkte eller indirekte reklamer (også i forbindelse med sponsoring af sportsbegivenheder).

2.16. Der er stigende bekymring over, at børn opfordres til at ryge, i og med at det er let at skaffe sig imitationsprodukter (de ønsker at efterligne de voksne). Kommissionen opfordres derfor til at fremsætte et forslag, eventuelt som en del af aktion 8 (beskyttelse af børn) for at modvirke fremstilling og salg af sådanne produkter.

Indtil da bør der i programmet sættes alt ind på at understrege, hvilke skadelige virkninger de imiterede tobaksprodukter kan og vil få for at afskrække folk nu og fremover fra at anvende tobaksprodukter.

Bryssel, den 26. april 1989.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Betragtningerne

ØSU foreslår, at der i betragtningerne i udkastet til henstilling ligeledes gøres en bemærkning om den risiko for brand, tobaksrygning er forbundet med.

3.2. Punkt 1, andet afsnit

Områder forbeholdt rygere bør udstyres med luftfornylsessystemer.

Det foreslås at tilføje efter »afgrænsede områder til rygere«:

»Forskriftsmæssigt udstyret med luftfornyelsessystemer.«

3.3. Punkt 3

Det faste udgangspunkt er, at sikkerhedsaspekterne i forbindelse med rygning i et offentligt transportmiddel skal prioriteres i forhold til alle andre faktorer, og ØSU rejser derfor det spørgsmål, om det er muligt at kræve denne foranstaltning gennemført globalt for alle transportmidlers vedkommende, uden at der træffes bestemmelser vedrørende rejsens varighed. ØSU mener, det vil være mere hensigtsmæssigt at sondre mellem transportmidler, hvor man uden at kompromittere sikkerheden kan gennemføre denne foranstaltning (tog, færge), i og med at der muligvis findes adskilte ryger/ikke-rygerafdelinger, og de transportmidler, hvor sådanne foranstaltninger er vanskeligere at føre ud i praksis (fly, bus). I denne sidste kategori bør der fastsættes et tidsrum (f.eks. maximum 3 timer), udover hvilket det, indtil teknikken har fundet en effektiv løsning, skal være tilladt at ryge i specielt indrettede områder.

3.4. Bilag 1

Bilaget bør revideres i overensstemmelse med ovenstående ændringer.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om aktive, implantable, elektromedicinske anordninger⁽¹⁾

(89/C 159/17)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål. Under arbejdet udnævnte ØSU Georges Proumens til hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, den 26. april 1989, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Generelle betragtninger

1.1. ØSU kan tilslutte sig det foreliggende forslag. I det følgende fremsætter det dog visse forbehold og kommentarer til specifikke punkter, som dog ikke vedrører forslagets hovedindhold.

Desuden må der tages hensyn til, at dette forslag ikke omfatter ikke-aktive anordninger eller proteser, som vil blive behandlet i et andet direktivforslag.

1.2. Dette direktivforslag har to klare formål:

- a) at harmonisere overensstemmelsesprøvningsprocedurerne og fremme harmoniseringen af tekniske standarder;
- b) at sikre aktive implantable elektromedicinske anordningers sikkerhed som defineret i dette direktivforslag.

1.3. De anordninger, der er omfattet, er ikke blot hjertepacemakere, selv om de er de mest kendte, men tillige andre typer anordninger bestemt til:

- defibrillering,
- biostimulering,
- tilførsel af en aktiv substans (f.eks. medicin),
- implantable aktive organer,
- implantable kunstige hjerter,
- implantable kontrolapparater.

1.4. Det er vigtigt at mærke sig, at anvendelsen af disse apparater som helhed er inde i en kraftig udvikling. Dette skyldes dels de nye teknologier og dels befolkningens stigende gennemsnitsalder.

1.5. Ifølge skøn fra de pågældende industrier og brancher tegner markedet for disse apparater sig for tiden for en omsætning på 400 millioner ECU.

Ud fra et kvantitativt synspunkt foreligger der ikke nøjagtige statistikker, men ifølge ret pålidelige skøn fra de samme kredse anvendes der årligt ca. 200 000 pacemakere, dvs. mere end 500 om dagen for alle medlemsstaterne.

1.6. Bortset fra den kommercielle side må det naturligvis understreges, at formålet med disse anordninger er at give patienterne et ofte meget langt liv (hvilket er tilfældet for pacemakere). Det giver endvidere patienterne en større komfort, f.eks. ved hjælp af *drug pumps* i tilfælde af sukkersyge eller i tilfælde af meget smertefulde sygdomme som cancer. Også muskelstimuleringsanordninger anvendes i stigende omfang til delvist lammede patienter.

1.7. Visse anordninger og navnlig pacemakere kan genanvendes på andre patienter. Sådanne tilfælde er ganske vist relativt sjældne, men det er indlysende, at anordningerne i så tilfælde skal kontrolleres med hensyn til sterilitet, effektivitet og kompatibilitet.

2. Teknisk harmonisering og sikkerhedskrav til disse anordninger

2.1. Direktivets bestemmelser kan underopdeles i fire store kapitler:

- a) harmonisering;
- b) sikkerhed;
- c) overensstemmelsesprøvning;
- d) begrænsninger og indskrænkninger.

2.2. I forbindelse med harmoniseringen tages der i det foreliggende direktivforslag hensyn til den lovgivning, der findes i nogle af medlemsstaterne. De fastsatte vurderingsprocedurer skal sikre den frie bevægelighed for disse anordninger, uden at det går ud over det nødvendige sikkerhedsniveau, som er garanteret i de medlemsstater, som allerede har lovgivet på området.

⁽¹⁾ EFT nr. C 14 af 18. 1. 1989, s. 4.

2.3. De vigtigste sikkerhedskriterier er:

- produktets sterilitet,
- den tekniske sikkerhed, og
- den kliniske evaluering.

2.4. I Den europæiske komité for elektroteknisk Standardisering (Cenelec) er der allerede fastsat en række standarder, navnlig for pacemakere, som let kan udvides til at gælde for andre typer apparater.

I øvrigt kan virksomhederne ved hjælp af en kodeks for god fremstillingsskik sikre sig, at ovennævnte kriterier overholdes.

2.5. Hvad angår overensstemmelsesprøvningen er bestemmelserne i det foreliggende direktivforslag baseret på gældende regler, men giver en vis smidighed i anvendelsen.

2.6. Den teknologiske udvikling for alle disse anordninger foregår lynhurtigt. For tiden må man faktisk regne med, at et apparat ændres, ofte fundamentalt, efter 3-4 år.

2.7. Der gøres endvidere opmærksom på, at det er nødvendigt, at reglerne på grund af de omfattede anordningers forskelligartethed og den betydelige teknologiske udvikling er strenge i henseende til målene, men smidige hvad angår anvendelsen.

2.8. Industrien er klar over, at den må acceptere krævende standarder, og navnlig de omkostninger, disse standarder indebærer. Den er af den opfattelse, at de påtænkte procedurer sikrer den ønskede kvalitet uden dog at hindre udbredelsen ved at kræve alt for specifikke standarder, hvis udarbejdelse ville tage lang tid og dermed udgøre en betydelig bremse for udviklingen af nye anordninger. Den forsinkelse i markedsføringen, som alt for tunge administrative regler ville have medført, ville i sidste instans have ramt især patienterne, men også have forårsaget vanskeligheder af enhver art for de innoverende virksomheder.

3. Fordele ved harmoniseringen

3.1. Kommissionen, der for øvrigt har hørt de berørte miljøer, dvs. speciallæger og repræsentanter for de pågældende industrier, er af den opfattelse, at harmoniseringen, ud over den frie bevægelighed for de omfattede anordninger, skulle kunne indebære en økonomisk besparelse på 4%. I betragtning af markedets omfang svarer denne procentsats til en besparelse for samtlige EF-stater på 16 millioner ECU om året, hvilket dog er et ganske betydeligt beløb.

3.2. I denne forbindelse skal det understreges, at disse apparater, og navnlig pacemakere, er relativt kost-

bare (1 300-4 000 ECU), men de godtgøres normalt fuldt ud af sygesikringen. De opnåede besparelser kan kun få positive virkninger for disse forsikringsselskaber.

4. Særlige betragtninger

4.1. *Artikel 1, stk. 2: definitionen på »medicinsk anordning«*

I denne definition bør to udtryk ændres eller forklares:

- »stof«, og
- »i kombination«.

Ordet »stof« kan give anledning til forvirring og i videre forstand ligestille de pågældende anordninger med medicin med de deraf følgende konsekvenser med hensyn til distribution og reklame.

Af udtrykket »i kombination« bør fremgå, at det drejer sig om selve anordningen og perifere elementer, såsom elektroder osv.

4.2. *Prototyper*

Prototyper bestemt til forskning og/eller afprøvning sælges hyppigst til medicinske forskningsinstitutter, inden de markedsføres mere generelt.

4.3. Der opstår det spørgsmål, om der ikke burde tilføjes et 3. led til artikel 4, stk. 2: »Er fremstillet efter recept«.

Denne anmodning, som er forståelig, må dog ikke, såfremt den accepteres, blive et middel til at omgå procedurerne som helhed. Den må kun anvendes i enkelttilfælde, som er berettigede på grund af særlige forhold.

4.4. *Artikel 10, stk. 1: EF-overensstemmelsesmærke*

Det kan forekomme, at EF-overensstemmelsesmærket kun figurerer på emballagen eller på følgedokumenterne. Dette skyldes, at nogle anordninger er så små, at EF-mærket ikke kan anbringes på selve anordningen (ofte er der kun tale om en elektrisk ledning).

4.5. *Artikel 11: sanktion*

ØSU har været af den opfattelse, at sanktionen i tilfælde af fejlagtig anbringelse af EF-mærket er ret mild.

Således forholder det sig ikke, for tilbagetrækningen af en attest eller godkendelse er tværtimod en meget alvorlig sanktion for virksomheden, da dets omdømme ville lide alvorligt, hvilket ville få kommercielle konsekvenser. Kunderne er jo ekspertkredse, nemlig læger, som straks ville blive underrettet om sådanne virksomheder.

Derimod bør Kommissionen måske overveje at henstille til medlemsstaterne, at de i deres nationale lovgivning indfører strafferetlige sanktioner.

5. Særlige bemærkninger

5.1. ØSU insisterer på, at samtlige bestemmelser i dette direktiv anvendes både på anordninger, der er fremstillet i EF, og på anordninger fra tredjelande.

5.2. ØSU har mærket sig, at bilagene, og navnlig bilag 1 og 5, kun kan ændres ved et forslag til rådsdirektiv, hvilket indebærer den normale procedure med høring af både Europa-Parlamentet og ØSU.

5.3. ØSU henstiller til Kommissionen at revidere en række overskrifter i bilag 1 og eventuelt ændre teksten i bilag 5 for så vidt angår den kliniske evaluering vedrørende sikkerheden for at bringe teksten i overensstemmelse med det forslag, som *European Working Group on Cardiac Pacing* har fremsat.

5.4. ØSU anmoder Kommissionen om i bilag 2, pkt. 2.7, at indføje bestemmelser, der giver virksomheder, som enten nægtes typegodkendelsesattest, eller hvis typegodkendelsesattest trækkes tilbage, en mulighed for appel; de nærmere bestemmelser herom bør fastlægges.

5.5. ØSU er af den opfattelse, at der bør fastsættes en maksimumsfrist for udstedelsen af en godkendelsesattest.

5.6. I øvrigt mener ØSU, at den tavshedspligt, der er fastsat i pkt. 7 i bilag 4, bør præciseres, således som det er sket på området for farmaceutiske produkter.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om:

- forslaget til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 2727/75 om den fælles markedsordning for korn,
- forslaget til Rådets forordning (EØF) om de almindelige bestemmelser for producentstøtte for flintmajs af høj kvalitet, og
- forslaget til Rådets forordning (EØF) om fastsættelse af producentstøttebeløbet for visse sorter flintmajs af høj kvalitet, der er sået i høståret 1988/1989⁽¹⁾

(89/C 159/18)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 10. april 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde blev ved ØSU's beslutning overdraget Michael P. Strauß som hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, den 26. april 1989, følgende udtalelse enstemmigt.

1. ØSU støtter Kommissionens forslag om at yde producentstøtte i tre år for at fremme produktionen af flintmajs af høj kvalitet.
2. Flintmajs bruges til fremstilling af visse typer kornprodukter, der anvendes som morgenmad. Denne majssort smuldrer ikke, når den bliver stødt og omdannet til *flakes*. For tiden bliver al flintmajs importeret, hovedsagelig fra Argentina. Det ville efter ØSU's mening være i EF's interesse ikke at skulle skaffe størstedelen af sine forsyninger fra udenlandske kilder.
3. Flintmajs giver et lavere udbytte (kun ca. 2/3) end andre majssorter, som dyrkes i EF. Produktionen er ligeledes mere kompliceret; afgrøden skal forblive på roden efter modningen, indtil vandindholdet ved tørring er kommet ned på 15%. De finansielle og forsikringsmæssige omkostninger er derfor højere end for andre majssorter.
4. Der skal et særligt incitament til for at få landbrugsproducenterne til at dyrke flintmajs. Hvis et sådant foreligger, kunne producenter i Andalusien, og muligvis også i andre dele af Sydeuropa, gå over til at dyrke flintmajs i stedet for hestetandsmajs.
5. ØSU er enig med Kommissionen i, at den foreslåede producentstøtte hverken bør føre til en produktion, der er for stor i forhold til efterspørgslen, eller resultere i for store udgifter på EF-budgettet. ØSU godkender derfor bestemmelsen om, at der kun ydes støtte, hvis producenten indgår en kontrakt med forarbejdningsvirksomheden, som skal forpligte sig til at forarbejde majs til *cornflakes* og lignende produkter. ØSU er enig i, at støttebeløbet bør fastsættes årligt, således at det kan blive justeret i lyset af den interesse, der er for foranstaltningen. Kontraktsystemet skulle ligeledes sætte Kommissionen i stand til at sikre, at den pris, forarbejdningsvirksomheden betaler, afspejler c.f.-prisen på Platamajs, som normalt ligger over tærskelprisen.
6. ØSU bifalder princippet om at yde initiativfremmende støtte. Foranstaltningen bør, som tilsigtet, kun gælde i tre år. Derefter bør forarbejdningsvirksomhederne yde den nødvendige støtte til producenterne.
7. ØSU beklager den forsinkelse, der er opstået under udarbejdelsen af forslaget. Selv om man foreslår at yde en producentstøtte på 155 ECU pr. ha. for flintmajs, der er sået i 1988/1989, vil al den majs, der dyrkes i år, allerede være plantet på nuværende tidspunkt. ØSU mener derfor, at foranstaltningen bør gælde i en tre-årig periode fra 1989/1990. Det er nødvendigt at få Kommissionens forslag vedtaget hurtigt for at sikre, at der kan skaffes tilstrækkelige mængder frø til tilsåning af store arealer i 1989/1990.
8. Indførelsen af den foreslåede foranstaltning bør overvejes nøje i lyset af midtvejsvurderingen af Uruguay-forhandlingsrunden. Det bør imidlertid bemærkes, at EF nu er eksportør af majs. Ved at gå over til at dyrke flintmajs, hvor udbyttet er lavt, i stedet for hestetandsmajs, hvor udbyttet er stort, vil man derfor

⁽¹⁾ EFT nr. C 87 af 8. 4. 1989, s. 8 og 9.

kunne mindske presset på verdensmarkedet. Endvidere vil den foreslåede producentstøtte komme til at koste

mindre end eksportrestitutionerne, således at EF's samlede udgifter til støtte til majssektoren vil blive mindre.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1418/76 om den fælles markedsordning for ris

(89/C 159/19)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 10. april 1989, under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde blev ved ØSU's beslutning overdraget Luigi Della Croce som hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, den 26. april 1989, uden stemmer imod og med 1 stemme hverken for eller imod, følgende udtalelse.

ØSU godkender Kommissionens forslag.

forbrug af ris, som er ét af dens vigtigste produkter, samt fordi det er nødvendigt ikke at forringe de fattiges levestandard yderligere.

1. Forslaget godkendes ud fra følgende betragtninger:

1.1. Artikel 1, stk. 1, bør tilpasses den nye klassificering af ris. Den foreslåede ændring berører dog ikke i praksis de tidligere bestemmelser.

1.3. Det tilskud for risleverancer fra medlemsstaterne, der fastsættes bestemmelser om i artikel 11 a), stk. 4, er fuldt ud på sin plads ud fra den betragtning, at enhver importafgift på afskallet ris er afskaffet, og importafgiften på sleben ris er nedsat, idet der anvendes en koefficient på 0,30.

1.2. Dispensationerne fra importafgiftsordningen, som er fastsat i artikel 11 a), er fuldt ud berettigede, fordi Réunion har en så isoleret beliggenhed (10 000 km fra Europa), fordi øens befolkning har et stort

1.4. Det er ligeledes hensigtsmæssigt med en periodisk fastsættelse af tilskuddet for at tage hensyn dels til kravene på EF-markedet og dels til forsyningsbehovene på Réunions marked.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 81/602/EØF og 88/146/EØF vedrørende forbud mod visse stoffer med hormonal virkning og mod stoffer med thyreostatisk virkning

(89/C 159/20)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 17. april 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde blev ved ØSU's beslutning overdraget Peter Storie-Pugh som hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, mødet den 26. april 1989, enstemmigt følgende udtalelse.

ØSU godkender Kommissionens forslag, hvortil det fremsætter følgende bemærkninger:

Artikel 1: ØSU godkender, at udtrykket *ovin balanoposthitis* indsættes efter »terapeutisk behandling«.

Artikel 2: ØSU godkender den ændrede ordlyd af artikel 7 i direktiv 88/146/EØF.

ØSU ser gerne, at der fortsat forskes i andre terapeutiske anvendelsesmuligheder.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning vedrørende obligatorisk anvendelse af sikkerhedsseler i køretøjer på under 3,5 tons⁽¹⁾

(89/C 159/21)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. november 1988, under henvisning til EØF-traktatens artikel 75 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til sektionen for transport og kommunikation, som udpegede Ulbo Tukker til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. februar 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling (mødet den 27. april 1989), med 78 stemmer for, 4 imod og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Der findes allerede en række rådsdirektiver om

gensidig tilpasning af medlemsstaternes lovgivning vedrørende sikkerhedsseler og deres forankringspunkter i forskellige motorkøretøjsklasser. Bestemmelserne i de seneste direktiver — 81/575/EØF, 81/576/EØF og 82/318/EØF — skulle medlemsstaterne gennemføre senest pr. 30. september 1982, hvad de også har gjort.

⁽¹⁾ EFT nr. C 298 af 23. 11. 1988, s. 8.

1.2. Ovennævnte direktiver indebærer imidlertid kun en forpligtelse til at installere sikkerhedsseler til fører og forsædepassagerer i følgende motorkøretøjsklasser:

- M1: køretøjer beregnet til persontransport med højst otte siddepladser ud over førersædet,
- M2: køretøjer beregnet til persontransport med mere end otte siddepladser ud over førersædet og med en tilladt totalvægt på højst 5 tons,
- N1: køretøjer bestemt til godstransport med en tilladt totalvægt på højst 3,5 tons.

1.3. Da det i praksis har vist sig, at den obligatoriske brug af sikkerhedsseler har reduceret antallet af døds-ofre og alvorligt kvæstede, er det logisk, at Kommissionen nu foreslår også at pålægge bagsædepassagerer i motorkøretøjer pligt til at anvende sikkerhedsseler.

1.4. ØSU kan da også i det store og hele tilslutte sig direktivforslaget, forudsat der tages hensyn til nedenstående bemærkninger.

2. Særlige bemærkninger

2.1. Artikel 2

Rådet må tage højde for, at sikkerhedsseler på bagsædet (bagsæderne) skal kunne have andre forankringsmuligheder end forsædeseler. I visse motorkøretøjer vil det kun være muligt at anvende 2-punktsseler og ikke 3-

punktsseler. Dette gælder for passageren i midten, men kan også være tilfældet, hvor bagsædets ryglæn kan nedfældes for at udvide bagagerummet eller for at give adgang til bagagerummet indefra.

2.2. Artikel 3

Angående de i denne artikel nævnte køretøjer af klasserne N1 og M2 med en tilladt totalvægt på højst 3,5 tons (såkaldte minibusser) mener ØSU, at direktivet ikke alene bør gælde for fører og forsædepassagerer, men for alle sæder.

2.3. Artikel 7

ØSU mener, at der allerede er tilfredsstillende systemer på markedet, som er specielt konstrueret til fastspænding af børn (under 12 år), hvilket taler for snarest at gennemføre et direktiv også for passagerer af denne kategori.

2.4. Artikel 9

ØSU mener, det bør tilføjes, at de nævnte fritagelser kun gælder i områder med bymæssig bebyggelse og ikke på motortrafikvej eller motorvej.

2.5. Artikel 10

ØSU ønsker, at Kommissionen udbreder kendskabet til fordelene ved at benytte sikkerhedsseler både på for- og bagsædet. Endelig håber den, at alle de datoer, Rådet foreslår, kan overholdes.

Bryssel, den 27. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om den tilladte maksimale alkoholkoncentration i blodet hos førere af motorkøretøjer⁽¹⁾

(89/C 159/22)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 22. december 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 75 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for transport og kommunikation, som udpegede Pietro Morselli til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, mødet den 27. april 1989, med 95 stemmer for, 12 imod og 6 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

I. INDLEDNING

1. En af hovedårsagerne til færdselsulykker er høj alkoholkoncentration i blodet hos førere af motorkøretøjer.

1.1. Rådet for De Europæiske Fællesskaber har tidligere tilkendegivet, at det ønsker øget sikkerhed på vejene, idet Rådet med resolutionen af 19. december 1984 i hovedsagen godkendte Kommissionens forslag om iværksættelse af et fællesskabsprogram på vejsikkerhedsområdet. Blandt de aktioner, som anbefalede i dette forslag, var en række foranstaltninger vedrørende maksimalt alkoholindhold i blodet og visse lægemidlers indvirkning på køresikkerheden.

1.2. I sin udtalelse af 14. maj 1984 om ovennævnte forslag fra Kommissionen⁽²⁾ stillede ØSU sig positivt til forslaget til resolution og understregede bl.a. vejsikkerhedens betydning.

1.3. I øvrigt anbefalede ØSU i sin udtalelse om Det europæiske år for Færdselssikkerhed (1986)⁽³⁾ ensartede færdselsregler i de forskellige EF-lande og slog til lyd for EF-foranstaltninger, som kunne bidrage til at nedbringe antallet af færdselsulykker, navnlig set i lyset af øget europæisk integration.

II. ØSU'S BEMÆRKNINGER

2.1. Kommissionen fastsætter i sit forslag til direktiv, at det tilladte maksimum af alkoholindhold i blodet, som i dag er sat til 0,80 mg/ml i blodet i 10 ud af de 12 EF-lande, fra 1. januar 1993 skal være 0,50 mg/ml. Den foreslåede maksimalgrænse på 0,50 mg/ml er således væsentligt lavere end den, der i

dag anses for tilfredsstillende i 10 ud af de 12 medlemsstater. ØSU er ikke klar over grunden til, at Kommissionen foreslår grænsen på 0,50 mg/ml, som ØSU finder ubegrundet, da der ikke foreligger oplysninger, som giver bevis for, at sikkerheden dermed vil øges.

2.2. ØSU mener derfor, at den tilladte maksimalgrænse skal være 0,80 mg/ml, da denne må anses for tilstrækkelig til at kunne reducere en af de vigtigste årsager til færdselsulykker.

2.3. ØSU anmoder Kommissionen om med detaljeret statistisk materiale at gøre rede for korrelationen mellem høj alkoholkoncentration i blodet og antallet af dræbte ved færdselsulykker. Der bør også foretages en nøje vurdering af lægemidlers og narkotiske stoffers indvirkning på færdselssikkerheden.

Der skal så, om nødvendigt, efter en passende overgangsperiode fremsættes forslag om en ændring af den tilladte maksimalgrænse. Førere af motorkøretøjer vil på grundlag af en omfattende publicering af resultaterne og de gældende spiritusgrænser få mulighed for på ansvarlig måde at vurdere, hvornår og hvordan alkohol kan indtages under overholdelse af de fastsatte bestemmelser.

2.4. ØSU mener endvidere, at en sådan foranstaltning, uanset hvilken grænse der fastsættes, bør ledsages af bestemmelser om passende og ensartet kontrol, og navnlig af en bevidstgørende og præventiv indsats, da det kun derigennem er muligt at opnå en afgørende begrænsning af antallet af ulykker, som skyldes spirituskørsel.

2.5. Endelig godkender ØSU de forskellige forebyggende aktioner, som omtales i begrundelsen til forslaget

⁽¹⁾ EFT nr. C 25 af 31. 1. 1989, s. 9.

⁽²⁾ EFT nr. C 95 af 6. 4. 1984.

⁽³⁾ EFT nr. C 101 af 28. 4. 1986.

til direktiv, og som har til formål at sikre øget og bedre information via oplysningskampagner på nationalt og

EF-plan og gennem målrettet og relevant undervisning i skolerne.

Bryssel, den 27. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 80/778/EØF om drikkevand, 76/160/EØF om badevand, 75/440/EØF om overfladevand og 79/869/EØF om målemetoder og hyppighed for analyse af overfladevand⁽¹⁾

(89/C 159/23)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 130S at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål, som udpegede Michel Saiu til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, den 27. april 1989, enstemmigt følgende udtalelse.

1. ØSU godkender forslaget til direktiv, som har til formål at forbedre og fremskynde gennemførelsen i praksis af direktiverne 80/778/EØF, 76/160/EØF, 75/440/EØF og 79/869/EØF.

2. ØSU tager til efterretning, at forskriftsudvalgene ikke skal fremsætte udtalelser, som vil ændre disse direktivers ambitionsniveau eller få større økonomiske følger i medlemsstaterne.

3. ØSU anmoder derfor Kommissionen om at sørge for, at de påtænkte foranstaltninger i artikel 5 stk. 3, litra a), under alle omstændigheder er i overensstemmelse med den fulde iværksættelse af ovennævnte direkti-

ver, og at de ikke eventuelt skal smidiggøres eller gøres mindre strenge på grund af vanskeligheder, der måtte opstå i visse medlemsstater med hensyn til deres faktiske anvendelse.

4. Da der her er tale om et udvalg for tilpasning til den tekniske udvikling, under ØSU sig før øvrigt over, at en repræsentant for en medlemsstat kan indbringe sagen for udvalget. Det forekommer ønskeligt, at det kun er Kommissionen, den kan indbringe en sag for udvalget.

5. ØSU anser det endvidere for ønskeligt, at det i artikel 5 klart angives, at de påtænkte foranstaltninger kun er tekniske foranstaltninger og ingen andre. Teksten i denne artikel bør ændres i denne retning.

⁽¹⁾ EFT nr. C 13 af 17. 1. 1989, s. 7.

6. ØSU anser det endvidere for nødvendigt, at Europa-Parlamentet og ØSU ved udgangen af den oprindelige prøvetid på 3 år underrettes om resultaterne af

dette direktiv og høres om et eventuelt forslag fra Kommissionens side om at forlænge direktivet eller ændre det i lyset af de opnåede resultater.

Bryssel, den 27. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om:

- udkast til fælles afgørelse truffet af Rådet og Kommissionen om indførelse af et særligt program for de oversøiske franske departementer som følge af disses afsides beliggenhed og økarakter (POSEIDOM), og
- forslaget til Rådets beslutning om særtoldordningen i de oversøiske franske departementer⁽¹⁾

(89/C 159/24)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 15. december 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for regionaludvikling og fysisk planlægning, som udpegede Luigi Della Croce til ordfører. Sektionen vedtog på basis af ordførerens rapport sin udtalelse den 18. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling den 26. april 1989, med et stort flertal af stemmer for, 2 imod og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

I. FORSLAG TIL UDTALELSE OM UDKAST TIL FÆLLES AFGØRELSE TRUFFET AF RÅDET OG KOMMISSIONEN OM INDFØRELSE AF ET SÆRLIGT PROGRAM FOR DE OVERSØISKE FRANSKE DEPARTEMENTER SOM FØLGE AF DISSES AFSIDES BELIGGENHED OG ØKARAKTER (POSEIDOM)

1. Indledning

1.1. Forslaget tager sigte på iværksættelsen af et flerårigt handlingsprogram, der skal løbe fra den 1. juli 1989 til den 31. december 1992. Formålet er at sikre en realistisk integration af de oversøiske departementer (OD) i Fællesskabet, at bidrage til at afhjælpe OD's

økonomiske handicap med henblik på fuldførelsen af det indre marked samt at fremme det regionale samarbejde i OD-udviklingsområderne.

1.2. Programmet tager sigte på:

- a) at opretholde de fællesskabsforanstaltninger, der allerede er indført;
- b) i forbindelse med vedtagelsen af direktiver eller andre foranstaltninger vedrørende det indre marked, det sociale område, forskning og teknologisk udvikling samt miljøbeskyttelse at tage hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende i OD;
- c) at yde støtte til produktion, forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter, i den udstrækning disse ikke er omfattet af fælles foranstaltninger;

⁽¹⁾ EFT nr. C 53 af 2. 3. 1989, s. 12.

- d) at vedtage EF-foranstaltninger vedrørende bananmarkedet;
- e) at undersøge virkningerne af ophævelsen af kontingentet samt afgiftsordningen for rom;
- f) af fastsætte aktioner, der skal tjene som kompensation for OD's særlige geografiske situation (lette forsyningen af OD med input til det lokale husdyrhold, varer der indføres til konsum, foranstaltninger til gunst for visse landbrugsprodukter samt fremme af handelen);
- g) at bemyndige Frankrig til at yde statsstøtte til produktionen af sukkerrør og rørsukker;
- h) at foretage interventioner fra fonde med strukturelt sigte, fra Den europæiske Investeringsbank (EIB) og de øvrige EF-instrumenter;
- i) at fremme det regionale samarbejde i form af regionale konsultationer mellem de forskellige stater, territorier og departementer i de to geografiske områder, hvor OD er beliggende.

1.3. Som indfaldsvinkel til OD-aktionerne har man valgt en pragmatisk løsning, hvori der på én gang tages hensyn til fællesskabstilhørsforholdet og de regionale realiteter.

1.4. Retsgrundlaget er EØF-traktatens artikel 227, stk. 2.

1.5. I begrundelsen til forslaget fremhæves nøgleprincipperne komplementaritet, partnerskab og planlægning.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Man kan godkende de store linjer i programmet, eftersom det sigter mod at fremme erhvervsudviklingen og den økonomiske vækst i OD. Et særligt program for støtte til OD er så meget desto mere nødvendigt, som fuldførelsen af det indre marked kan risikere at få meget negative konsekvenser for disse regioners økonomi, hvis der ikke tages ganske særlige forholdsregler.

Det er imidlertid nødvendigt at tackle den sammensatte problematik i alle dens specifikke aspekter.

2.2. I denne sammenhæng henvises til ØSU's udtalelse om ugunstigt stillede ømråder afgivet den 2. juli 1987⁽¹⁾ med Nikolaos Vassilaras som ordfører.

2.3. Kommissionens begrundelse for forslaget, specielt pkt. 1-29, bygger på en sund og velunderbygget argumentation.

2.4. Forslaget har udelukkende hjemmel i traktatens artikel 227, stk. 2, hvilket kan forekomme at være et noget spinkelt retsgrundlag, men det er det eneste anvendelige.

2.5. Uagtet de intentioner, Kommissionen giver udtryk for i starten af dokumentet, koncentrerer den sig udelukkende om OD's underudviklingsproblematik. Dette afspejler sig i, at der kun foreslås foranstaltninger af økonomisk karakter, som under alle omstændigheder indgår som normale komponenter i regionalpolitikken.

2.6. Kommissionen indfaldsvinkel er meget snæver, fordi tyngdepunktet ligger i interventioner, der sættes ind over for visse former for specifikke økonomiske vanskeligheder, medens andre meget vigtige objektive problemstillinger er overset: Ud fra en rent økonomiske betragtning er OD ganske vist underudviklede, da deres bruttonationalprodukt (BNP) ligger langt lavere end EF-gennemsnittet. Der er imidlertid mange ugunstigt stillede regioner i EF, hvis BNP ligger lige så lavt. Rangordnes de ugunstigt stillede regioner efter laveste BNP pr. capita, ligger Guadeloupe på 16. pladsen, Réunion på 18. pladsen og Martinique på 28. pladsen. En stor del af Spanien, næsten hele Grækenland samt hele Portugal har et lavere BNP end Guadeloupe, som er det departement, der er længst tilbage i udvikling (for Guyana foreligger der ikke tilstrækkeligt sikre statistiske data til at foretage en sammenligning).

Sammenlignes der med de selvstændige lande i samme geografiske område, fremgår det, at OD er klart bedre stillet end disse.

Derfor kan underudviklingsproblemerne ikke være de eneste, som kan begrunde introduktionen af et program som POSEIDOM, heller ikke selv om OD er de eneste integrerende dele af EF, som i Rom-traktatens artikel 227, stk. 2, gøres til genstand for særlig opmærksomhed.

2.7. Vigtige kriterier er derimod den meget store afstand, den geografiske beliggenhed midt blandt udviklingsregioner samt der risikorummende tropiske klima.

Men også ledigheden og underbeskæftigelsen, befolkningsudviklingen, den ekstremt ringe udviklede sekundære sektor, ikke-eksistensen af opsparing, de historiske betingelser, et ringe udviklet uddannelsesvæsen samt mangelen på faglært og specialiseret arbejdskraft giver OD en ekstremt dårlig udgangssituation i forhold til EF.

2.8. Af alle disse grunde er en udelukkende regionalpolitisk indsats ikke tilstrækkelig. Derimod er der behov for en bredspektret indsats, som inddrager de forskellige EF-politikker. Derfor bør EF gøre sin kulturelle indflydelse gældende netop i de geografiske områder, OD befinder sig i.

2.9. Ud over EF-regionalstøtte bør der sættes ind med specifik investeringsstøtte til landbrug, industri,

⁽¹⁾ EFT nr. C 232 af 31. 8. 1987.

handel og servicefag, så at der opnås en lokomotiveffekt på økonomien in nabolandene. Også turisterhvervet fortjener særlig opmærksomhed ud fra såvel en økonomisk som en kulturel synsvinkel. OD vil herigennem blive europæiske regioner i tropiske områder og frembyde grobund for europæisk teknologi og industriel formåen samt udgøre bindeleddet mellem EF og landene i Vestindien, Sydamerika og Det Indiske Ocean.

2.10. I forbindelse med gennemførelsen af et OD-program kan man ikke se bort fra den indsats, der hidtil er gjort dels af Fællesskabet dels af Den Franske Republik. Frankrigs indsats må ikke undervurderes, eftersom den politisk er bemærkelsesværdig derved, at tidligere kolonier er blevet integreret i rigsfællesskabet.

OD modtager dog fortsat betydelig økonomisk støtte.

OD's økonomiske vækst er ganske vist relativt betraget større end Frankrigs, men dette skyldes i vidt omfang overførsler af socialpolitisk art. Den absolutte forskel i BNP mellem de to områder er i virkeligheden voksende.

Udviklingsforskellen er endvidere mest udtalt i fremstillingssektoren; hertil kommer, at der (specielt i Guyana) er en ringe udnyttelse af de naturgivne ressourcer.

2.11. Ifølge forslaget skal der udarbejdes en nøjagtig fortegnelse over særbestemmelser på nationalt plan. Ud fra denne fortegnelse skal der tages stilling til, hvilke nationale foranstaltninger der skal harmoniseres inden 1993, og hvilke der skal opretholdes eller tilpasses. Det havde været en fordel, dersom der forud for programmet havde været en gennemgang af de nationale foranstaltninger.

2.12. Det er ikke særlig let at give en kvantitativ vurdering af de statslige interventioner i OD. De udgifter, der er afholdt over FIDOM-fonden, forekommer imidlertid nærmest beskedne, også målt i forhold til den ydede EF-støtte; hertil kommer, at denne fond kritiseres for at være centralistisk.

2.13. Et OD-program bør være udformet som en integreret helhed omfattende såvel nationale som EF-foranstaltninger, der supplerer hinanden, og som opfylder princippet om komplementaritet. Dersom der indgår EF-strukturfondsforanstaltninger i programmer, bør bevillingerne hertil fordobles, og den statslige FIDOM-indsats og andre statslige foranstaltninger i OD bør øges i samme omfang.

2.14. OD-programmet kræver institutionaliserede

samråd mellem EF, Frankrig og de regionale myndigheder i OD.

2.15. Udkastet til fællesafgørelsen indeholder en fylldig og detaljeret begrundelse (pkt. 1-86). De forskellige aspekter kommer imidlertid kun delvis og på ufuldstændig måde til udtryk i fællesafgørelsen.

2.16. Princippet om partnerskab slås ganske vist fast i pkt. 45, men genfindes ikke i selve afgørelsen. Det må imidlertid præciseres, hvilke spørgsmål der skal omfattes af samrådet, hvilken procedure samrådet skal følge, ligesom arbejdsmarkedsparternes rolle må afklares. I fællesafgørelsen bør der indsættes en bestemmelse om, at samråd om programforberedelsen og -forvaltningen er obligatorisk.

2.17. Tyngdepunktet i programmålsætningerne bør forskydes over imod faglig uddannelse og erhvervsinvesteringer i den sekundære sektor.

Man er enig i, at der også bør sættes specifikt ind over for landbrugerhvervet, og at der med udbytte kan gennemføres rationaliseringer inden for den tertiære sektor, idet der bør ske en styrkelse af visse servicefag og gennemføres en vis grad af diversificering på serviceområdet.

Det må imidlertid erkendes, at en helt afgørende forudsætning for, at OD's økonomi kan moderniseres er, at der skabes en effektiv, højteknologisk industrisektor.

I forbindelse med moderniseringen af OD's erhvervsliv må der desuden tages særlig højde for de sociale konsekvenser, og den høje ledighed må reduceres betydeligt.

Herudover må der også foretages en vurdering af de mulige effekter på nabolandenes økonomi.

2.18. For landbrugets og turisterhvervets vedkommende kunne (måske burde) der træffes visse støtteforanstaltninger. Dette vil imidlertid ikke være tilstrækkeligt til, ad OD kan imødegå konkurrencen fra nabolandene med lavt lønniveau.

Elementerne i en overbevisende erhvervsstrategi vil være en moderne servicesektor og en industrisektor med høj værditilvækst, baseret på det omfattende potentiale af indenlandsk arbejdskraft. Dette kræver naturligvis betydelige investeringer, *know-how* på managementområdet og en arbejdsstyrke med kvalifikationer, der er tilpasset markedets behov.

2.19. Udviklingen af den sekundære sektor kræver også mere moderne og mere effektive transport-, forsknings- og telekommunikationsinfrastrukturer og et tidsvarende, effektivt fungerende socialt trykkehedsystem. Transportsektoren må desuden åbnes for konkurrence med henblik på i videst muligt omfang at få sænket de høje transportomkostninger, da disse øger prisen på

varer produceret lokalt og indebærer høje distributionsomkostninger for importerede varer. Fastholdelsen af undtagelser fra de europæiske lufttransportregler vil således være i strid med udviklingsstrategien for OD.

2.20. OD's samlede skatte- og afgiftssystem bør kulegraves med henblik på gennemførelsen af en reform byggende på følgende principper:

- systemet må tilpasses, så det bliver foreneligt med EF's, dog uden at der herved opstår negative økonomiske følgevirkninger,
- systemet bør orienteres mere i retningen af de økonomiske udviklingsmålsætninger, både hvad angår provenuanvendelse og effekt,
- systemet må rumme investeringsincitamenter for erhvervslivet i hele EF.

2.21. Skatte- og afgiftstrykket må imidlertid ikke blive af et sådant omfang, at levedoden falder i OD, specielt ikke hos de ringest stillede befolkningsgrupper.

2.22. Ingen vil bestride, at OD står over for specifikke problemer. Men skal der føres en korrekt regionalpolitik, må man samtidig erkende, at andre fjerntliggende øgrupper står over for analoge problemer. Derfor bør Kommissionen sideløbende tage skridt til, at også disse tilgodeses med programmer (eksempelvis De Kanariske Øer, Melilla, Madeira, Azorerne, Pantelleria, Kreta m.v.).

3. Særlige bemærkninger

3.1. De generelle bemærkninger ovenfor udgør den vigtigste del af sektionens udtalelse. Disse vil i øvrigt blive kompletteret i forbindelse med den specifikke gennemgang af forslaget.

3.2. »Betragtningerne« bør omformuleres, så de bliver bragt i overensstemmelse med indholdet af de generelle bemærkninger fremført ovenfor.

3.3. I artikel 1 bestemmes det, at der indføres et flerårigt handlingsprogram, og der er en angivelse af de generelle målsætninger og principper, men ikke nogen præcisering af, hvad disse rummer.

3.4. Artikel 2 fastsætter programmets løbetid til 3 1/2 år, fra medio 1989 til ultimo 1992 (idet visse ikke nærmere specificerede aktioner kan videreføres på den anden side af slutdatoen).

Da programmet på indeværende tidspunkt endnu ikke er fastlagt i detaljer, forekommer det ikke realistisk, at det skal løbe af stablen på den fastsatte dato, som er blevet til på grundlag af et initiativ, som med kort varsel er taget af Rådet og Kommissionen. Hertil kommer, at programmets løbetid er for kort til at bringe løsninger på de alvorlige problemer, OD står overfor.

3.5. Programmets specifikke mål [artikel 3, litra b)] kan godkendes uden forbehold. Derimod savner man en beskrivelse af de instrumenter, der skal bruges til at nå disse mål.

Den samordnede og koncentrerede indsats, hvorom der tales i artikel 3, litra b), skal gennemføres ud fra klare retningslinjer, som endnu ikke er fastlagt.

De tre mål, som opstilles i artikel 3, skal gennemføres under hensyntagen til det enkelte departements særlige situation.

Endelig er det nødvendigt at foretage en prioritering, når det drejer sig om økonomisk udvikling, således at den finansielle støtte kan tilpasses korrekt.

3.6. I henhold til artikel 6 kan der ydes støtte til produktion, forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter, der ikke er omfattet af fælles foranstaltninger. Rådet eller Kommissionen skal iværksætte de pågældende foranstaltninger senest et år efter afgørelsens ikrafttræden. Hvis der overhovedet kan fremsættes bemærkninger til så generelt formuleret en bestemmelse, må de blive af negativ art. Der er behov for en klar præcisering af det, man agter at sætte i værk for de enkelte produkter, og en klar tilkendegivelse af, hvordan man agter at opfylde kravet om en markedsordning for lokale produkter.

For bananmarkedet er forpligtelsen i artikel 6, stk. 2, ikke tilstrækkelig set på baggrund af problemstillingen, som den er fremstillet i pkt. 55 i begrundelsen. Da bananproduktion spiller en stor såvel økonomisk som social rolle i OD, bør der udformes og iværksættes EF-foranstaltninger med henblik på en markedsordning; i disse EF-foranstaltninger må der tages højde for bananproduktionen i visse EG-regioner. Det bør også slås fast, at ØSU skal høres, når Kommissionen udarbejder sine forslag vedrørende bananmarkedet.

For så vidt angår rom, må det specifikt angives, hvilke foranstaltninger der agtes iværksat, eftersom romproduktion er af meget stor vigtighed for visse OD, men samtidig udviser en kraftigt faldende tendens. Også her anmoder man om, at ØSU høres om Kommissionens forslag.

3.7. De foranstaltninger, der foreslås for at lette OD's forsyning med kornprodukter bestemt til foder og konsum og foranstaltningerne til fremme af visse landbrugsproduktioner i OD (artikel 7) kan godkendes.

Ifølge artikel 7, stk. 3, litra c), kan strukturfondene yde støtte til fremme af OD's samhandel med lande i regionen. Det er imidlertid ikke klarlagt, efter hvilke retningslinjer dette skal ske.

Artikel 7 taget i sin helhed omhandler udelukkende foranstaltninger til fremme af produktionsgrene inden for landbrug og levnedsmiddelfremstilling. OD har

imidlertid på grund af sin geografiske beliggenhed også behov for interventioner i industri-, transport- og telekommunikationssektoren. Disse sektorer er imidlertid ikke omhandlet nogetsteds.

Det er også nødvendigt at fremhjelpe de lokale små og mellemstore virksomheder (SMV), da de kan skabe beskæftigelse og tage konkurrencen op med importerede færdigvarer.

3.8. Ifølge artikel 8 skal der foretages en systematisk opgørelse over de nationale foranstaltninger i OD. Dette forekommer hensigtsmæssigt, men opgørelsen burde følges op af en grundig gennemgang af de praktiske resultater, der hidtil er opnået med disse foranstaltninger, således at man har et erfaringsmateriale at støtte sig til.

3.9. National støtte til produktion af sukkerrør og rørsukker kan godkendes, men der bør tages hensyn til den forventede udvikling på verdensmarkedet for sukker.

Enhver foranstaltning, som har indflydelse på landbruget bør vurderes ud fra et samlet syn på en landbrugs politik for det enkelte OD, således at man undgår en ensidig produktionsstruktur og tilvækst i produktionen på områder, som er urentable. I stedet skal man søge at sikre producenterne rimelige indkomster og lønarbejderne fornuftige sociale vilkår.

3.10. Skatte- og afgiftssystemet i OD kræver en særlig undersøgelse, således at det kan tilpasses til forholdene i det øvrige EF og forberedes med sigte på OD's gradvise tilpasning til enhedsmarkedet.

Når det drejer sig om skatter og afgifter, må man desuden ikke glemme, at hvert OD har sit eget særpræg, og at den økonomiske og sociale udvikling skal følge et harmonisk forløb.

3.11. Det fortjener ros, at aktionerne, der er omfattet af EF-støtterammerne for OD, i overvejende grad vil antage form af operationelle programmer. Disse operationelle programmer vil formentligt også kunne gennemføres som »integrerede foranstaltninger«. Det må være et krav, at arbejdsmarkedets parter har medindflydelse på disse programmer og kan sige god for dem. Det må også være en betingelse, at der i programmerne tages højde for lokalbefolkningens uddannelsesmæssige niveau og de lokale kulturtraditioner.

I denne sammenhæng må der sikres en omfattende information, så alle berørte befolkninger får kendskab til disse programmer. Aktionerne skal sikre, at der virkelig sker fremskridt med den finansielle støtte, som tildeles OD, og at der er reel gennemsigthed med hensyn til interventionerne, så man undgår, at EF's bidrag ikke kommer til at erstatte national eller regional støtte.

Der bør også træffes strategiske valg blandt projekterne, så man tilgodeser infrastrukturer af økonomisk interesse, fremmer lokal produktion, sikrer udvikling af tjenesteydelser til gavn for virksomhederne, faglig uddannel-

se med særlig henblik på fremtidige behov, regionalt samarbejde etc.

Det vil også være hensigtsmæssigt, at de aktionsformer, som kan modtage støtte fra strukturfondene, udvides til at omfatte projekter, som stimulerer erhvervslivet, herunder også projekter, som fremmer kontakten mellem virksomheder (BC-NET), mellem mennesker (COMETT, ERASMUS, YES), fremmer etablering af Euro-Info-Centre, deltagelse i messer og udstillinger i Europa, telekommunikation og moderne kommunikationsmidler, så de ekstra omkostninger, der følger af afstandene, nedbringes, og der åbnes for adgang til de øvrige europæiske lande.

I alle aktioner skal der til stadighed tages hensyn til de beskæftigelsesmæssige problemer og de samfundsmæssige vilkår.

3.12. Det regionale samarbejde er et væsentligt led i udviklingsbestræbelserne. Det må derfor defineres langt mere præcist, end tilfældet er i artikel 11. De nærmere regler for samarbejdet må være fastlagt på forhånd, og der bør opbygges en egentlig samrådsstruktur på regionalt plan.

Forbindelserne med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS) bør under hensyntagen til Lomé-konventionen have en særlig bevågenhed. Der henvises i denne forbindelse til ØSU's udtalelse af 3. juni 1988, som blev vedtaget på basis af J. P. Delhoménié's indledende redegørelse.

3.13. Princippet om samråd og partnerskab omhandlet i pkt. 45 og 46 i begrundelsen genfindes ikke i selve fællesafgørelsens tekst: dette er en mangel, som ikke kan accepteres, og der må rådes bod herpå i afgørelsen.

3.14. Kommissionens forslag indeholder en finansieringsoversigt, som imidlertid giver et helt utilstrækkeligt billede af programmets kvantitative aspekter.

Da det er meget vanskeligt at anslå størrelsen af de finansielle midler, som vil være til rådighed for programmet, vil det være bedre slet ikke at fremlægge tal, hvorved man undgår usikre eller negative fortolkninger.

II. UDTALELSE OM FORSLAGET TIL RÅDETS BESLUTNING OM SÆRTOLDORDNINGEN I DE OVERSØISKE FRANSKE DEPARTEMENTER

1. Indledning

1.1. De nærmere vilkår i forbindelse med OD-særtolden (*octroi de mer*) er omtalt i pkt. 6.1 i »Begrundelsen«.

1.2. I al korthed kan det siges, at særtolden er en afgift, som opkræves ved indførsel af enhver vare til OD, uanset varens oprindelse. Afgiftssatserne varierer fra vare til vare og fastsættes af de enkelte OD-regionalråd.

Afgiften kan sidestilles med en told (men omfatter også varer fra moderlandet) og er af meget gammel dato. Provenuet tilflyder de respektive regionale myndigheder.

1.3. Kommissionens forslag tilsigter en radikal omlægning af denne afgift, som dog skal kunne opretholdes i sin nuværende form indtil den 31. december 1992.

1.4. Inden denne dato skal OD-særtolden afløses af en særlig afgift, som skal finde anvendelse på varer indført eller fremstillet i OD. Provenuet af denne afgift skal anvendes til at fremme den økonomiske og sociale udvikling i OD.

1.5. Satserne for den nye afgift vil kunne differentieres efter varegruppe, idet lokale varer dog helt ville kunne friholdes for afgift (dog højst for et tidsrum af ti år).

1.6. Fastlæggelsen af de afgifter, som skal træde i stedet for OD-særtolden og moms'en i dens nuværende form, skal ske under hynsyn tagen til den tilstræbte afgiftskonvergens i EF.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Det skal bemærkes, at forslaget til beslutning, som skal føre til en reform af denne told og ændre den til en anden form for afgift, ikke på nuværende tidspunkt modtages positivt af de lokale myndigheder.

2.2. OD's geografiske beliggenhed og markedssituation har betinget et særegent afgiftssystem, som afviger kraftigt fra resten af EF's. Afgiftssystemet har dog ikke haft afgørende indflydelse på konkurrencen med de øvrige regioner.

2.3. Den kendsgerning, at OD udgør en integrerende del af EF, gør det imidlertid tilrådeligt, at der gennemføres et afgiftssystem, som ligger tættest muligt op ad de øvrige EF-landes. Omlægningen af særtolden må ske i lyset af denne målsætning.

2.4. Den nuværende OD-særtold har på den ene side den dobbelte fordel, at den dels sikrer de regionale

myndigheder et betydeligt provenu og dels yder lokale produkter en vis beskyttelse.

På den anden side er den behæftet med den ulempe, at den ikke tilskynder de lokale myndigheder til at begrænse importen, da dette ville reducere afgiftsprovenuet.

Hertil kommer, at den ikke rummer noget incitament for de lokale virksomheder til at forbedre konkurrenceevnen, diversificere produktionen eller indføre ny teknologi. Særtolden har endvidere en negativ indvirkning på forbruget.

2.5. Det skal også bemærkes, at det på dette sted, dvs. i forbindelse med en gennemgang af regionalpolitikken, er overordentligt vanskeligt at foretage en forsvarlig vurdering af en afgift af denne art.

En helhedsvurdering af følgevirkningerne for den økonomiske og sociale udvikling vil således kræve, at regionalpolitikken analyseres i lyset af det samlede skatte- og afgiftssystem.

3. Særlige bemærkninger

3.1. I »2. betragtning« relateres forslaget vedrørende særtolden til gennemførelsen af POSEIDOM-programmet. Dette forekommer uovervejende, medmindre det er tanken, at provenuet fra afgiften skal anvendes til de formål, som er anført i programmet.

3.2. Den særlige afgift, som omtales i artikel 2, stk. 1, burde have været mere indgående beskrevet.

3.3. Der må gives mere præcise oplysninger om provenuets anvendelse, ligesom der bør sikres fuld gennemskuelighed på hele området.

3.4. Fritagelsesordningen i forslaget bør fastlægges og overvåges med omhu, da det må undgås, at varer fremstillet eller videreforarbejdet lokalt bliver mindre konkurrencedygtige.

4. Konklusioner

4.1. Sektionen godkender med forbehold af ovenfor fremførte bemærkninger Kommissionens forslag.

4.2. Det er imidlertid beklageligt, at Kommissionen ikke på forhånd har rådført sig med de berørte regionale myndigheder, da den herved havde kunnet danne sig et samlet overblik over deres ønsker og indhentet deres samtykke til de opstillede målsætninger.

4.3. Det bør i øvrigt understreges, at den nye afgift, som skal afløse OD-særtolden, udelukkende bør have til formål at fremme den økonomiske og sociale udvikling i

OD, og at de enkelte fremmeforanstaltninger må være klart definerede og kunne kontrolleres ubesværet af arbejdsmarkedets parter og lokalbefolkningen.

Bryssel, den 26. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets beslutning om et flerårigt særprogram for forskning og uddannelse i strålingsbeskyttelse (1990/1991) for Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom) ⁽¹⁾

(89/C 159/25)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. januar 1989 under henvisning til Euratom-traktatens artikel 170 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til sektionen for energi, kernekraft og forskning, som udpegede Michel Saiu til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling, mødet den 27. april 1989, enstemmigt følgende udtalelse.

ØSU støtter videreførelsen af forsknings- og uddannelsesindsatsen på strålingsbeskyttelsesområdet og godkender det foreslåede programs målsætninger og indhold med visse forbehold. Det skal bemærkes, at ØSU anser de foreslåede bevillinger for utilstrækkelige i betragtning af EF's langsigtede behov på strålingsbeskyttelsesområdet, og den anmoder om, at der ved rammeprogrammets revision sker en afgørende forhøjelse af budgettet for forskning og uddannelse på dette felt.

1. Indledning

1.1. Forslaget til beslutning har til formål at videreføre den forsknings- og uddannelsesindsats inden for strålingsbeskyttelse, som indledtes i 1961 og nu indgår i det program for 1985-1989, som stadig er under gennemførelse og som blev vedtaget af Rådet i marts 1985 ⁽²⁾ og ændret af dette i december 1987 ⁽³⁾.

1.2. Ifølge rammeprogrammet for Fællesskabets aktioner inden for forskning og teknologisk udvikling

(1987-1991) ⁽⁴⁾ har strålingsbeskyttelsesprogrammet til formål at »tilvejebringe de data og metoder, der er nødvendige for at forebygge og modarbejde skadelige virkninger af ioniserende stråling og radioaktivitet, og vurdere konsekvenserne af strålingsulykker«.

1.3. Kommissionen foreslår, at følgende emner behandles i det nye program:

- a) menneskers udsættelse for stråling og radioaktivitet:
  - strålingsdosimetri og fortolkning af den,
  - radionuklidens overførsel til miljøet og deres opførsel i det;
- b) følgerne af menneskers udsættelse for stråling. Vurdering, forebyggelse og behandling af disse følger:
  - strålings stokastiske virkninger,
  - strålings ikke-stokastiske virkninger,
  - strålings virkninger på den levende organismes udvikling;

⁽¹⁾ EFT nr. C 16 af 20. 1. 1989, s. 5.

⁽²⁾ EFT nr. L 83 af 25. 3. 1985, s. 23.

⁽³⁾ EFT nr. L 16 af 21. 1. 1988, s. 44.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 302 af 24. 10. 1987, s. 1.

c) risici i forbindelse med strålingsbeskyttelse og behandling af dem:

- vurdering af menneskers udsættelse for stråling og de dermed forbundne risici,
- optimering og styring af strålingsbeskyttelsen.

1.4. Den foreslåede forsknings- og uddannelsesindsats skal indgå i et femårigt program 1990-1994; Kommissionen anslår de nødvendige bevillinger til 90 millioner ECU.

1.5. Af budgetmæssige grunde er Kommissionens forslag til beslutning imidlertid begrænset til den to-årige periode 1990/1991, da rammeprogrammet for EF's aktioner inden for forskning og teknologisk udvikling 1987-1991 i øjeblikket kun gør det muligt at afsætte 21,2 millioner ECU til forskning i strålingsbeskyttelse.

2. Generelle bemærkninger

2.1. I udtalelsen af 18. november 1987⁽¹⁾ understregede ØSU, at »Tjernobyl-ulykken har bidraget til at understrege behovet for flere midler til forskning i strålingsbeskyttelse«; ØSU tilføjede, at »der fremover må sikres tilstrækkelige midler til at opretholde en effektiv forskning i strålingsbeskyttelse i Fællesskabet. I modsat fald risikerer man, at kompetencen afsvækkes«.

2.2. I denne forbindelse udtrykker ØSU stor bekymring på baggrund af de sammenfaldende konklusioner fra udvalget for forvaltning og koordination i forbindelse med strålingsbeskyttelse på den ene side og panelet af uvildige eksperter på den anden med hensyn til evalueringen af 1985-1989-programmet og konsekvenserne af Rådets nedskæring af bevillingerne til dette program i forhold til Kommissionens oprindelige forslag; ifølge ekspertpanelet har denne nedskæring været til stor skade for strålingsbeskyttelsesindsatsen i EF.

2.3. ØSU bemærker således, at nedskæringen har bevirket:

- at man har beskåret eller sågar helt opgivet visse forskningsområder, med tab af videnskabelig viden til følge,
- at flere forskningsteams har indstillet deres arbejde,
- at der er opstået mangel på unge forskere med sagkundskab inden for strålingsbeskyttelse, bl.a. som følge af manglende bevillinger til uddannelse,
- at det skorter på smidighed, hvilket forhindrer Kommissionen i at reagere på Tjernobyl-ulykken med

en udvidelse eller en egnet omprioritering af forskningsaktiviteterne.

2.4. I lyset af ovenstående bemærkninger samt EF's langsigtede behov på strålingsbeskyttelsesområdet havde ØSU forventet, at det nye strålingsbeskyttelsesprogram var blevet prioriteret højt og bl.a. havde fået tildelt tilstrækkelige bevillinger.

2.5. Når det er særlig nødvendigt at øge bevillingerne til strålingsbeskyttelse, er det:

- fordi Tjernobyl-ulykken har afstedkommet nye behov på strålingsbeskyttelsesområdet, som kun har kunnet dækkes delvis og via en betydelig nedskæring af de allerede begrænsede bevillinger, som er afsat til forskning og uddannelse i rammeprogrammet 1985-1989, og
- fordi det må undgås, at den situation, som netop er beskrevet, opstår i fremtiden, med samme virkninger, hvorfor der må afsættes finansielle midler, som sætter EF i stand til at imødegå de eventuelle konsekvenser af kernekraftværksulykker som Tjernobyl-ulykken, uden at det går ud over målsætningerne for og indholdet af de programmer, som der oprindeligt blev truffet afgørelse om.

I denne forbindelse understreger ØSU nødvendigheden af, at der oprettes en reservefond til brug for EF i nødsituationer.

2.6. ØSU beklager, at det ikke er tilfældet, og at Kommissionen tværtimod må erkende, at forsknings- og uddannelsesindsatsen inden for strålingsbeskyttelse i de to år 1990/1991 må beskæres kraftigt. Denne uheldige tendens kritiseres af panelet af uvildige eksperter, som konstaterer, at de foreslåede 21,2 millioner ECU ikke vil række til at dække mere end 50% af den forskningsindsats, som udføres inden for rammerne af 1985-1989-programmet.

2.7. Situationen er særlig uacceptabel på baggrund af befolkningens forventninger og bekymringer. Befolkningen er således blevet særlig bevidst om spørgsmålet på baggrund af Tjernobyl-ulykken og havde gerne set, at både EF og de enkelte medlemsstater havde gjort en ganske særlig indsats.

2.8. ØSU mener under disse omstændigheder, at forslaget til beslutning ikke formår at opretholde et velafbalanceret forskningsprogram og dermed fremover at fastholde en omfattende viden på strålingsbeskyttelsesområdet, som ellers er et område, hvor det har afgøren-

⁽¹⁾ EFT nr. C 356 af 31. 12. 1987, s. 4.

de betydning, at EF bevarer og øger sin kompetence, så der sikres en stadig bedre beskyttelse af mennesker og miljø mod farerne ved ioniserende stråling.

2.9. Denne helt utilstede tingenes tilstand, som må afhjælpes hurtigst muligt, er for ØSU at se en af de klare konsekvenser af Rådets nedskæring af bevillingerne til rammeprogrammet 1987-1991, hvilket det tidligere har henledt opmærksomheden på. Det vil på den baggrund være umuligt inden for rammeprogrammet at øge bevillingerne til forskning og uddannelse i strålingsbeskyttelse.

2.10. ØSU kan ikke tage ansvaret for denne situation og må kræve, at forsknings- og uddannelsesindsatsen inden for strålingsbeskyttelse prioriteres betydeligt op ved rammeprogrammets revision. Det tillader sig at tage det for givet, at man som et minimum konkretiserer Kommissionens intentioner om at afsætte 90 millioner ECU til gennemførelsen af programmet for 1990-1994. I forventning herom har man trods alt fundet det rimeligt at gennemgå det foreslåede programs målsætninger og indhold.

2.11. Generelt godkender ØSU målene med og indholdet af det foreslåede program, som rummer flere af henstillingerne i ØSU's udtalelse af 23. november 1983 om 1985-1989-programmet⁽¹⁾ og i ovenomtalte udtalelse af 18. november 1987.

2.12. I denne forbindelse finder ØSU det væsentligt:

- at forskningsindsatsen videreføres, således at Kommissionen kan varetage den opgave, der tillægges den i Euratom-traktaten, og som bl.a. påbyder den at ajourføre basisnormerne vedrørende beskyttelse af befolkningen og arbejdstagerne mod farerne ved ioniserende stråling,
- at der foretages en vurdering af kræft og genetiske risici ved udsættelse for ringe strålingsdoser stammende fra naturlig stråling, medicinsk strålingsdiagnosticering og kernekraftindustrien,
- at der foretages den nødvendige information med henblik på udvikling af strålingsbeskyttelseskoncepter og -praksis i forbindelse med brug af stråling til lægebehandling og i industrien,
- at der sættes aktivt ind for at informere befolkningen på et letfatteligt sprog om resultaterne af forskningen og om de fremskridt, der er sket med hensyn til forståelsen af strålingens beskaffenhed og virkninger, samt om de konkrete foranstaltninger, der

træffes med henblik på befolkningens sikkerhed og beskyttelse af miljøet.

2.13. ØSU mener, at forskningsindsatsen i første række bør tage sigte på følgende:

- evaluering af konsekvenserne af radioaktive stoffer i fødevarekæden, så det bliver muligt at ajourføre de maksimalt tilladte niveauer for radioaktiv kontaminering af levnedsmidler, drikkevand og foder,
- udsættelsen for radon, som kan være årsag til henved 15 000 lungekræftdødsfald årligt i Europa,
- fosterbestråling, som ifølge mange sagkyndige er en sandsynlig årsag til mentale handicap,
- bestråling som følge af røntgenbrug hos læger og tandlæger; denne strålingsform anslås at udgøre 40% af EF's befolknings samlede udsættelse for stråling.
ØSU understreger i denne forbindelse, at man bør forbedre røntgenudstyret samt gennemføre bedre kontrol med det strålingsniveau, befolkningen udsættes for, idet denne kontrol i dag ikke kan anses for sikker;
- virkningerne af brugen af ioniserende bestråling som led i sygdomsbehandling.

2.14. ØSU finder det ligeledes vigtigt, at der findes en løsning på problemerne omkring strålingsudsættelse på arbejdspladsen og henviser til henstillingen i dets udtalelse af 23. november 1983 om, at strålingsbeskyttelsesprogrammet bør bidrage bedre til en løsning af de problemer, som rejses i sikkerheds- og hygiejneudvalget.

2.15. ØSU finder det således beklageligt, at Rådet stadig ikke har vedtaget det af Kommissionen i 1987 fremlagte forslag til afgørelse om udvidelse af det kompetenceområde, der varetages af det rådgivende udvalg for sikkerhed, sundhed og hygiejnen på arbejdspladsen, til også at omfatte beskyttelse af sundheden mod de farer som er forbundet med ioniserende stråling. ØSU udtalte sig positivt om dette forslag den 30. november 1987⁽²⁾.

2.16. ØSU udtaler med eftertryk sin støtte til anmodningerne fra ekspertpanelet, som understreger det absolut nødvendige i at bevare og udbygge vor viden om strålingsbeskyttelse. Ekspertpanelet konstaterer, at anmodningerne om uddannelse ikke er efterkommet hidtil, og at der bør fremsættes nye anmodninger, som det haster meget med at efterkomme, inden det er for sent.

2.17. ØSU tvivler på, at den indsats, som Kommissionen foreslår, er tilstrækkelig til at nå dette mål,

⁽¹⁾ EFT nr. C 23 af 30. 1. 1984, s. 12.

⁽²⁾ EFT nr. C 319 af 30. 11. 1987.

medmindre der gøres en ganske særlig indsats for uddannelse i strålingsbeskyttelse som led i de beslutninger, som der sigtes til i pkt. 2.10.

2.18. ØSU mener desuden, at der bør lægges ganske særlig vægt på uddannelse af spanske og portugisiske videnskabsfolk, således at disse to lande uden forsinkelser kan inddrages fuldt i EF's strålingsbeskyttelsesindsats.

2.19. ØSU understreger, at gennemførelsen af EF's forsknings- og uddannelsesindsats inden for strålingsbeskyttelse bør ledsages af betydelige bestræbelser på at bevidstgøre og informere befolkningen om strålingsproblemer og løsningen heraf; i denne indsats bør man inddrage arbejdsmarkedets parter samt forbruger- og miljøbeskyttelsesorganisationer.

Bryssel, den 27. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om:

- forslaget til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet, og
- forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 68/360/EØF om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres familiemedlemmer

(89/C 159/26)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 23. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 49 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for social-, familie-, uddannelses- og kulturspørgsmål, som udpegede Gordon Pearson til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. april 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling den 27. april 1989 uden stemmer imod og med 1 stemme hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Det er med rette, at Kommissionen, foranlediget af de problemer og udfordringer, som den frie bevægelighed og retten til ophold i andre medlemsstater indebærer, ønsker at ajourføre lovgivningen herom. Ledertråden bør være skabelsen af »Borgernes Europa«, hvil-

ket ØSU gjorde sig til talsmand for i udtalelsen om »Retningslinjer for Fællesskabets indvandrerpolitik«⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EFT nr. C 188 af 27. 7. 1985.

1.2. ØSU erkender, at det er vanskeligt for Kommissionen at realisere sit ønske om at ajourføre de forhold, som gennemførelsen af dels forordningen om arbejdskraftens frie bevægelighed og dels direktivet om arbejdstagernes ret til ophold giver anledning til. I praksis er de to emner indbyrdes forbundne, men når de skal ændres, er der tale om særskilte dokumenter. I denne udtalelse behandles begge forslag.

1.3. Der er behov for en ajourføring af de oprindelige bestemmelser, og ØSU ser med tilfredshed på de foreslåede ændringer af følgende grunde:

- tyve års erfaring med disse bestemmelser har afsløret mangler,
- det er bedre at afhjælpe sådanne mangler gennem de kompetente rådgivende og politisk besluttende organer end fortsat at basere sig på Domstolens afgørelser i enkeltsager,
- antallet af medlemsstater er fordoblet i den forløbne periode, hvilket giver de oprindelige bestemmelser en ny dimension,
- arbejdsmarkedet har ligeledes klart ændret sig siden 1968,
- vedtagelsen af Enhedsakten, hvori den frie bevægelighed for varer og personer understreges, berettiger denne nye holdning.

1.4. ØSU henviser til et aspekt, som det har fremhævet ved tidligere lejligheder. Udtrykket »vandrende arbejdstagere« bør kun omfatte personer, der ikke har en af EF-medlemsstaternes nationalitet. Den reviderede forordning og det reviderede direktiv er begge udformet i overensstemmelse hermed, men i en række tilfælde tales der om »vandrende arbejdstagere« i de indledende bemærkninger. Dette kan skabe forvirring hos læseren og bør ændres, da bestemmelserne vedrører statsborgere i medlemsstaterne.

2. Forordning om arbejdskraftens frie bevægelighed

2.1. ØSU konstaterer, at de kategorier, der beskyttes af EF-lovgivningen, skal udvides, således at familieenheden også indgår heri. Det ser med tilfredshed på, at den reelle ligebehandling af værtslandets egne borgere og borgere fra andre fællesskabslande søges udbygget.

2.2. ØSU anser det ligeledes for ret og rimeligt, at de huller i lovgivningen, som ved visse lejligheder er blevet anvendt mod EF-borgere, der lever og arbejder i en anden medlemsstat end deres egen, udfyldes. Det er især glædeligt at konstatere, at man vil ændre rettighe-

derne for den fra et tredjeland stammende ægtefælle, således at vedkommende i tilfælde af død eller skilsmisse kan opretholde retten til beskæftigelse og ophold og ikke længere blive stillet meget ufordelagtigt. I samme forbindelse er det også stor tilhænger af revisionen af artikel 10 og 12, der indeholder bestemmelser om familiemedlemmer, under den forudsætning, at der hermed menes den nærmeste familieenhed.

2.3. ØSU konstaterer med glæde, at de principper, der anvendes ved den praktiske gennemførelse af forordningerne om social sikring af EF-borgere, der arbejder i en anden medlemsstat, skal finde anvendelse i forbindelse med skattemæssige fordele, socialsikringsbidrag og livsforsikringspræmier. Pengeinstitutters og lokale myndigheders tilbageholdenhed med at være behjælpelig med boligfinansiering skulle være elimineret med forslagene som helhed og især med den nye klausul, som foreslået i artikel 9, stk. 1.

2.4. Revisionen af artikel 5, der skal sikre ligebehandling af jobsøgende, godkendes. Det synes også rimeligt, at EF-borgere, som opfylder deres kontraktmæssige forpligtelser som led i en midlertidig udstationering i en anden medlemsstat eller tredjeland for arbejdsgivere i EF, omfattes af bestemmelserne, og derfor kan der kun udtrykkes tilfredshed med forslaget om at yde disse mobilitets- og ansættelsesstøtte.

3. Direktivet om opholdsret

3.1. Helt i overensstemmelse med ånden i »Borgernes Europa« erkender ØSU, at skabelsen af reel fri bevægelighed inden for Fællesskabet for medlemsstaternes statsborgere forudsætter en mindre kompliceret og lettere gennemførlig procedure for at give personer, der flytter af faglige og erhvervmæssige årsager ret til at rejse ind i og tage ophold i en anden medlemsstat.

3.2. De nærmere betingelser for indførelsen af et EF-opholdskort i modsætning til den eksisterende EF-opholdstilladelse hilses velkommen, og disse reviderede betingelser skulle sætte arbejdstageren og dennes familie i stand til at planlægge fremtiden på et mere realistisk grundlag. Den nuværende form for midlertidig opholdstilladelse, især for perioder på under et år, har ført til beskæftigelsesmæssige misbrug og vanskeliggjort etableringen af mere ordnede boligforhold. Indførelsen af et femårigt opholdskort er rimeligt, hvis kortfristede kontrakters samlede varighed overskrider 1 år inden for en midlertidig opholdsperiode på 18 måneder. Det er ligeledes ret og rimeligt, at der i henhold til medlems-

staternes lovgivning udbetales sociale sikringsydelse i hele den periode, der er betalt for.

3.3. Rent praktisk kan det måske falde en EF-borger, der ønsker at tage eller søge beskæftigelse i en anden medlemsstat, vanskeligt at finde frem til, hvor han skal søge om det nødvendige opholdskort. For at forenkle procedurerne og mindske sprogproblemerne, bør medlemsstaterne sikre, at oplysninger foreligger på passende steder f.eks. hos pasmyndighederne, de sociale myndigheder og arbejdsformidlingen med kompetente medarbejdere til at yde rådgivning. De nødvendige formularer kunne måske udfyldes enten i værtslandet eller oprindelseslandet.

3.4. ØSU beklager, at borgere, der flytter inden for Fællesskabet, og som ønsker at gøre deres berettigede krav på sociale sikringsydelse gældende, stadig må finde sig i lange administrative forsinkelser. Kommissio-

nen tilskyndes kraftigt til at sørge for, at medlemsstaterne opfylder deres formelle pligt til hurtigt samlet at beregne og udbetale *pro rata*-pensionsydelse, arbejdsløshedsunderstøttelse, sygedagpenge og invalidepension.

4. I artikel 43, stk. 2, i forordning EØF/1612/68 pålægges det medlemsstaterne at orientere Kommissionen om arbejdsmarkedspolitiske aftaler eller ordninger, de måtte have indgået indbyrdes. For at have et komplet billede af den nuværende situation og få en fornemmelse af de yderligere foranstaltninger, der skal træffes, for at EF-borgernes ret til fri bevægelighed i hele Fællesskabet kan blive en realitet, opfordrer ØSU Kommissionen til hurtigst muligt at forelægge det en ajourført og fyldestgørende rapport om spørgsmålet.

Bryssel, den 27. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om samordning af visse i medlemsstaterne ved lov eller administrativt fastsatte forskrifter vedrørende udøvelse af radiospredningsvirksomhed ⁽¹⁾

(89/C 159/27)

Det økonomiske og sociale Udvalgs præsidium besluttede den 22. november 1988 i henhold til forretningsordenens artikel 20, stk. 3, at udarbejde en tillægsudtalelse om det ovennævnte emne med henblik på at ajourføre en udtalelse, som ØSU vedtog den 1. juli 1987 ⁽²⁾.

Rådet fastlagde sin fælles holdning den 13. april 1989 ⁽³⁾ med henblik på vedtagelsen af Rådets direktiv om samordning af visse i medlemsstaterne ved lov eller administrativt fastsatte forskrifter vedrørende udøvelse af radiospredningsvirksomhed.

På mødet den 25. april 1989 udpegede ØSU's præsidium Ramaekers til hovedordfører.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 265. plenarforsamling den 27. april 1989, med et stort flertal af stemmer for, 1 imod og 4 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Det økonomiske og sociale Udvalg tager til efterretning, at Rådet for De Europæiske Fællesskaber med

⁽¹⁾ EFT nr. C 179 af 17. 7. 1986, s. 4.

⁽²⁾ EFT nr. C 232 af 31. 8. 1987, s. 29.

⁽³⁾ Dok. nr. 5858/89 af 10. april 1989 og dok. nr. 5858/89 korr. af 13. april 1989.

sin fælles holdning ønsker at gennemføre bestræbelser for at styrke den audiovisuelle kapacitet i EF, både når det gælder den frie bevægelighed for programmer og med hensyn til en politik til fremme af kreativitet, produktion og spredning i overensstemmelse med den i Europarådet udarbejdede konvention. Det er især i kraft af de kulturelle aspekter, at et europæisk samarbejde ud over EF's grænser er ønskeligt og nødvendigt.

1.2. I den forbindelse gør Det økonomiske og sociale Udvalg også opmærksom på sammenhængen mellem på den ene side et udvidet europæisk kulturlandskab inden for film- og fjernsynsprogramproduktion og på den anden side en verdensstandard for højopløsnings-tv ifølge EUREKA-95-projektet⁽¹⁾.

2. Generelle bemærkninger vedrørende indholdet af den fælles holdning

2.1. ØSU konstaterer, at direktivet kun vil omfatte fjernsynsudsendinger, og ikke radioudsendinger.

2.1.1. Selv om ØSU kan acceptere denne nye indfaldsvinkel, ønsker det dog at understrege, at der i overvejelserne over radiospredning i betragtning af dette mediums særlige karakteristika bør opereres med identiske eller lignende normer, især angående reklame, samt kriterier til sikring af alsidighed og kvalitet i nyhedsformidlingen.

2.2. Retten til fri udveksling af tjenesteydelser i form af retransmissionen af fjernsynsudsendinger er fremover sikret, dog med den sikkerhedsklausul, at retransmissioner af udsendinger kan suspenderes midlertidigt, hvis EF-bestemmelserne ikke overholdes.

2.3. Med henblik på det indre markedes funktion er den frie bevægelighed for programmer udtryk for en grundlæggende, i traktaten sikret frihed, nemlig retten til fri udveksling af tjenesteydelser.

2.3.1. ØSU tager i den forbindelse til efterretning, at Kommissionen ønsker at forebygge skadelige handlinger, som kan krænke denne frihed eller begunstige opnåelsen af en dominerende stilling, der således kan begrænse alsidigheden og informationsfriheden. Kommissionen bør derfor skærpe overvågningen på dette område ved anvendelse af traktatens artikel 85 og 86.

2.3.2. På den baggrund håber ØSU, at der i de beretninger, der skal forelægges hvert andet år ifølge direktivets artikel 26, ligeledes vil blive gjort status over udviklingen i den kulturelle mangfoldighed og alsidighed.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU konstaterer, at den fælles holdning i vidt omfang harmonerer med ØSU's forudgående udtalelse,

i og med at bestræbelserne vedrørende fremme af europæiske programmer ikke længere antager form af et ensartet pålæg om kvoter, men respekterer de særlige forhold i medlemsstaterne og giver plads for et mere fleksibelt og smidigt system.

Det tilstræbte formål, som består i at fremme produktionen af tv-programmer, kan imidlertid kun opfyldes, hvis alle radiospredningsvirksomheder overholder kravet om at forbeholde en overvejende del af sendetiden for europæiske programmer. ØSU er ikke overbevist om, at dette kan sikres gennem det foreslåede rapport-system.

3.2. De nye bestemmelser giver i overensstemmelse med ØSU's henstilling, visse medlemsstater mulighed for at tage højde for sproglige og kulturelle forbindelser med bestemte tredjelande.

3.3. ØSU konstaterer med tilfredshed, at Rådets fælles holdning nu indeholder et kapitel med bestemmelser om retten til berigtigelse. Denne ret kan udøves af alle fysiske og juridiske personer, hvis retmæssige interesser er blevet krænket ved en ukorrekt påstand i et tv-program. ØSU gør opmærksom på, at indførelsen af denne ret, som direktivforslaget oprindeligt ikke indeholdt nogen bestemmelse om, er blevet anbefalet af ØSU i tidligere udtalelser.

3.4. ØSU pointerer ligeledes, at den fælles holdning ikke længere indeholder bestemmelser vedrørende ophavsretten. ØSU afviste i sin tidligere udtalelse forslaget om en delvis og begrænset løsning som utilfredsstillende og slog til lyd for et selvstændigt og komplet forslag til ophavsretsregler i EF, som skulle kunne anvendes generelt. Et sådant direktiv, som ligeledes skulle omfatte radiospredning via satellit og knæsatte princippet om frivillige overenskomstforhandlinger, bør vedtages snarest. Direktivet bør i øvrigt udelukke enhver anvendelse af en ordning med lovbestemt licens, og dets ikrafttræden bør samordnes med direktivet »tv-radiospredning«.

3.5. Under alle omstændigheder er der tale om et presserende behov for at få løst problemet. Enhver udsættelse vil skade ophavspersoners legitime rettigheder, f.eks. gennem kopieringen af video-kassetter⁽²⁾.

4. Særlige bemærkninger vedrørende reklame

4.1. ØSU konstaterer med tilfredshed, at begrebet

⁽¹⁾ Udtalelse om forslaget til Rådets afgørelse om højopløsnings-tv (se i denne EFT s. 34).

⁽²⁾ Jf. ØSU's udtalelse om Kommissionens grønbog om ophavsretten (EFT nr. C 71 af 20. 3. 1989, s. 9).

skjult reklame samt en definition af sponsorvirksomhed er indført.

4.1.2. ØSU så gerne oplyst, hvad følgerne vil være af ikke at medtage direkte tilbud til offentligheden i definitionen af fjernsynsreklamer.

4.1.3. ØSU spørger, om ikke man her bør anvende det foreliggende direktivs artikel 12 til 16 og ønsker, at man for at sikre sig juridisk i den nærmeste fremtid indfører bestemmelser vedrørende disse nye markedsføringsteknikker.

4.2. ØSU tager til efterretning, at medlemsstaterne har ret til at indføre strengere eller mere detaljerede regler på områder omfattet af dette direktiv.

4.2.1. ØSU sætter imidlertid spørgsmålstegn ved det reelle omfang af denne mulighed i lyset af den frie konkurrence, som risikerer at presse normerne ned på et lavere niveau.

4.3. Med hensyn til beskyttelsen af børn og mindreårige gentager Rådets fælles holdning principielt ØSU's anbefaling om ikke at tillade reklameafbrydelser i programmer for børn. Som ØSU i øvrigt også har anbefalet, forbyder den fælles holdning ligeledes reklamer, der direkte kan tilskynde mindreårige til at købe et produkt eller en tjenesteydelse gennem udnyttelse af deres manglende erfaring og dømmekraft.

4.3.1. ØSU glæder sig over, at direktivet udtrykkeligt forbyder subliminale teknikker.

4.4. ØSU konstaterer, at den fælles holdning tager højde for ØSU's udtalelse ved at forbyde reklamer for tobaksvarer samt lægemidler og medicinsk behandling, der er receptpligtige.

4.4.1. Med hensyn til håndkøbsmedicin mener ØSU, at det måske ville være hensigtsmæssigt at opfordre

annoncørerne til at anbefale forbrugerne at rådføre sig med lægen eller apoteket i tilfælde af indtagelse over længere tid.

4.4.2. ØSU glæder sig over den fælles holdnings påbud om, at fjernsynsreklamer ikke må føre til forskelsbehandling på grund af nationalitet, og at de skal tage hensyn til miljøbeskyttelsen.

4.5. Med hensyn til de i den fælles holdning fastsatte grænser for reklamesendetid beklager ØSU, at Rådet har overskredet den i ØSU's tidligere udtalelse anbefalede grænse på 10 %.

4.5.1. ØSU ser også gerne, at filosofiske og politiske programmer behandles på samme måde som religiøse programmer og således ikke kan afbrydes af reklamer.

5. Konklusioner

5.1. ØSU understreger atter, hvor vigtigt det er med en EF-aktion for at støtte produktionen af originale programmer i EF-medlemsstaterne.

5.2. ØSU beklager, at Kommissionen ikke har fulgt dens forslag ⁽¹⁾ om et uafhængigt, overnationalt klagenævn, hvis opgave især skal være at undersøge eventuelle misbrug, f.eks. på reklameområdet, og det forbeholder sig ret til på ny at afgive udtalelse, så snart den under Kommissionens ansvar henhørende kontrolordning gør det muligt at vurdere direktivets virkninger på den europæiske audiovisuelle produktion og den europæiske programindustri konkurrenceevne.

⁽¹⁾ ØSU's udtalelse (EFT nr. C 232 af 31. 8. 1987, s. 31).

Bryssel, den 27. april 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

CEDEFOP — DET EUROPÆISKE CENTER FOR UDVIKLING AF ERHVERVSUDDANNELSE

SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDER —

åbne muligheder for erhvervsuddannelsen

Den Europæiske Fælles Akt og den udfordring, som gennemførelsen af det indre marked betyder, kræver, at der i det europæiske erhvervsliv gøres en indsats med hensyn til koordinering og samråd mellem arbejdsmarkedets parter, således at man effektivt kan møde den teknologiske innovations og den internationale konkurrences udfordringer. SMV vil komme til at spille en nøglerolle som følge af deres særlige betydning, og uddannelse og dygtiggørelse af erhvervsfolk, ledende teknikere og arbejdstagere inden for SMV må på denne baggrund ses som en strategisk faktor, der muliggør dynamik og fornyelse i erhvervslivet for så vidt angår produktionsprocesser og produkter.

64 s.

Udgives på: dansk, engelsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk, tysk.

Katalognummer: HX-AA-87-003-DA-C

Pris i Luxembourg (moms ikke medregnet):

ECU 3   DKR 24   BFR 130

KONTORET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS OFFICIELLES PUBLIKATIONER
L-2985 Luxembourg

CEDEFOP — DET EUROPÆISKE CENTER FOR UDVIKLING AF ERHVERVSUDDANNELSE

KVALIFIKATION FOR ALLE

Håndbog til planlægning af nye uddannelses- og beskæftigelsesprojekter for arbejdsløse unge i EF

Virkeliggørelsen af målsætningen om kvalifikation for alle kræver mangfoldige politiske initiativer på alle beslutningsniveauer, således at især de dårligt stillede unge får en chance i arbejds- og voksenlivet.

Denne håndbog er det vigtigste resultat af et CEDEFOP-projekt »Uddannelse af unge til nye former for beskæftigelse«, som er gennemført i årene 1983 til 1986. Målet med dette projekt har været at undersøge, om dårligt stillede unge kunne hjælpes specielt gennem nye former for uddannelses- og beskæftigelsesinitiativer, samt hvilke erfaringer fra disse initiativer der kunne overføres til erhvervsuddannelsernes regulære system.

Håndbogen er tænkt som en hjælp for politiske beslutningstagere og organisatorer til planlægning, organisation og gennemførelse af projekter.

Del A indeholder generelle råd om udvikling af sådanne projekter.

Håndbogens del B er koncentreret om en beskrivelse og analyse af eksisterende nyskabelser inden for uddannelse og beskæftigelse af unge.

Del C indeholder forslag om retningslinjer for planlægning og gennemførelse af uddannelses- og beskæftigelsesprojekter.

I bilaget findes en oversigt over enkelte eksemplariske projekter inden for EF samt oplysning om institutioner, projekter og kontaktsadresser.

152 s.

Udgives på: engelsk, fransk, spansk, tysk, dansk, italiensk, nederlandsk (uden bilag).

Katalognummer: HX-47-86-010-DA-C   ISBN: 92-825-8258-2

Pris i Luxembourg (moms ikke medregnet):

ECU 4   DKR 32

KONTORET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS OFFICIELLE PUBLIKATIONER
L-2985 Luxembourg

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

LANDBRUGETS STILLING I FÆLLESSKABET — RAPPORT 1987

Denne rapport er den 13. offentliggjorte udgave af Årsrapporten om Landbrugets stilling i Fællesskabet. Den indeholder analyser og statistiske oplysninger vedrørende generelle forhold (de økonomiske forhold, verdensmarkedet), produktionsfaktorer, strukturer og situationen på de forskellige markeder for landbrugsprodukter, hindringer for det fælles marked for landbrugsprodukter, forbrugernes og producenternes stilling, samt finansielle aspekter. Den berører ligeledes udsigterne i almindelighed samt markedsudsigterne for de enkelte landbrugsprodukter.

424 s., 9 diagrammer.

Udgives på: dansk, engelsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk, tysk.

Katalognummer: CB-49-87-761-DA-C   ISBN: 92-825-7681-7

Pris i Luxembourg (moms ikke medregnet):

ECU 25,5   BFR 1 100   DKR 204

KONTORET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS OFFICIELLE PUBLIKATIONER

L-2985 Luxembourg